

ความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวในสังคมสมัยใหม่
: ศึกษารณีกทมพมหนคร

นางสาวปรารณา ศิริศรีทธารวม

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-0118-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MAN'S EXPECTATION ON CHANGING ROLES OF WOMAN IN THE FAMILY IN MODERN SOCIETY
: A CASE STUDY OF BANGKOK METROPOLIS

Pradtana Sirisattatham

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Arts in Sociology

Department of Sociology and Anthropology

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-0118-9

ปรารภนา ศิริศรัทธาธรรม : ความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวในสังคมสมัยใหม่ : ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร. (MAN'S EXPECTATION ON CHANGING ROLES OF WOMAN IN THE FAMILY IN MODERN SOCIETY : A CASE STUDY OF BANGKOK METROPOLIS) อ. ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.อารง สุทธาศาสน์, 141 หน้า. ISBN 974-13-0118-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว โดยมีสมมติฐานหลักดังต่อไปนี้

1. ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม
2. ผู้ชายจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิม จะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ
3. ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง
4. ผู้ชายจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว

การเก็บข้อมูลใช้วิธีแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 264 คน นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ชายโสด อีก 10 คน

ข้อค้นพบหลักที่ได้จากการวิจัยคือ 1) ผู้ชายโสดในสังคมสมัยใหม่ยังคงคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมถ้าครอบครัวมีรายได้เพียงพอ 2) ผู้ชายยังคาดหวังต่อไปว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ 3) นอกจากนี้ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง และ 4) ความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังของเขาต่อบทบาทของเธอนอกครอบครัว

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สาขาวิชา สังคมวิทยา

ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##4281156924 : MAJOR SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY

KEY WORD: ROLE/EXPECTATION/FAMILY/WOMAN/BANGKOK METROPOLIS

PRATANA SIRISATTATHAM : MAN'S EXPECTATION ON CHANGING ROLES OF WOMAN IN THE FAMILY IN MODERN SOCIETY : A CASE STUDY OF BANGKOK METROPOLIS. (THESIS TITLE) THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF.DR.ARONG SUTHASASNA, THESIS COADVISOR: -, 141 pp. ISBN 974-13-0118-9.

The purpose of this reseach is to investigate man's expectation on roles of women in the family with the main hypotheses as follows:

1. Man expects woman to play traditional roles.
2. The man's expectation on changing from traditional roles of woman will have negative impacts on the family.
3. Man expects women to play less role outside the family.
4. Man's expectation on woman roles in the family is related to man's expectation on woman roles outside the family.

Data of this research was collected by distributing the questionnaires to the sample of bachelor men in Bangkok metropolis with 264 subjects. Beside, 10 additional bachelor subjects were given in-depth interviews.

The main findings of this research are: 1) Bachelor man in modern society still expects woman to play traditional role if her family have sufficient income. 2) The man still expects further that the changing role of woman from traditional one will have a negative impact on the family. 3) In addition, the man will expect the woman to play less roles outside the family. 4) The man's expectation on woman's roles in the family is related to his expectation on her roles outside the family.

Department SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY	Student's signature.....
Field of study SOCIOLOGY	Advisor's signature.....
Academic year 2000	Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อันเนื่องมาจากความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายฝ่าย นับตั้งแต่คณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผศ.ดร.อารง สุทธาศาสน์ ที่ได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์อาจารย์ได้ให้คำแนะนำที่ดี และสละเวลาอันมีค่ามาตรวจแก้ไขให้โดยตลอด นอกจากนี้ยังต้องขอกราบขอบพระคุณอาจารย์อีก 2 ท่าน ได้แก่ รศ.ดร. งามพิศ สัตย์สงวน หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และ ผศ.ดร. นิเทศ ดินณะกุล ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นประธานคณะกรรมการและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ นอกจากนี้ยังมี รศ.สุริชัย หวันแก้ว รศ.ดร.ปรีชา คุณินทร์พันธุ์ อาจารย์จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย ที่คอยสอบถามความก้าวหน้าของวิทยานิพนธ์และคอยให้กำลังใจผู้วิจัยอย่างสม่ำเสมอ จากความเมตตาของคณะอาจารย์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงในที่สุด

สุดท้ายนี้ สิ่งสำคัญที่ข้าพเจ้าจะละเลยมิได้ คือ ขอกราบขอบพระคุณนายสุขุมและนางวิสา ศิริศรัทธาธรรม ซึ่งเป็นบิดา-มารดา ที่สนับสนุนในด้านการเงินและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเวลามีปัญหาเสมอมา อีกทั้งญาติพี่น้องและเพื่อน ๆ อันได้แก่ น.ส.รัชนีวรรณ ศรีวิเศษ น.ส. อรุณวรรณ ศิริวิฑราภรณ์ ที่คอยช่วยเหลือและรับฟังเวลาผู้วิจัยมีปัญหา นายสุนันต์ มานวงศ์ นายวิรัตน์ แสงดาวฉาย นายวิวัฒน์ ช้างคร และร.ต.ต.สุทธิสุนทร ช้ายขวัญ ที่กรุณาให้ข้อมูลที่สำคัญในการวิจัย ด้วยความกรุณาของบุคคลดังกล่าวข้างต้นเป็นเหตุให้ข้าพเจ้าสามารถสำเร็จการศึกษาได้ในที่สุด จึงขอขอบพระคุณทุกท่านอย่างสูง

ปรารภณา ศิริศรัทธาธรรม

มีนาคม 2544

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง.
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ.
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ.
สารบัญ.....	ช.
สารบัญตาราง.....	ซ.
บทที่	
1 บทนำ.....	1.
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย.....	1.
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4.
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	5.
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5.
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6.
2.1 แนวคิดที่เกี่ยวกับครอบครัว.....	6.
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท.....	12.
2.3 ทฤษฎีบทบาท.....	17.
2.4 ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน.....	21.
2.5 ทฤษฎีทรัพยากร.....	21.
2.6 ทฤษฎีโครงสร้างและคติการหน้าที่.....	22.
2.7 ทฤษฎีเกี่ยวกับความแตกต่างทางเพศ.....	23.
2.8 ทฤษฎีเกี่ยวกับความไม่เสมอภาคทางเพศ.....	26.
2.9 ทฤษฎีความล้าหลังทางวัฒนธรรม.....	27.
2.10 ผลงานวิจัยในประเทศไทย.....	28.
2.11 ผลงานวิจัยต่างประเทศ.....	34.
2.12 การจำแนกตัวแปรตามสมมติฐาน.....	50.
2.13 สมมติฐานในการวิจัย.....	51.
2.14 อธิบายขอบเขตทางทฤษฎีสำหรับสมมติฐานแต่ละข้อ.....	53.
2.15 นิยามเชิงปฏิบัติการตัวแปรและการวัด.....	55.
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60.

	หน้า
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
3.3 การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	61
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
3.5 การประมวลผลข้อมูล.....	64
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
บทที่	
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
4.1 ผลการวิเคราะห์.....	67
4.2 ผลการพิสูจน์สมมติฐาน.....	70
4.3 ตารางสรุปการยอมรับและปฏิเสธสมมติฐาน.....	98
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	101
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	104
5.2 ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการวิจัย.....	110
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	111
รายการอ้างอิง.....	113
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	121
การสัมภาษณ์เจาะลึกประชากร.....	122
แบบสอบถาม.....	137
ประวัติผู้วิจัย.....	141

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1. แสดงจำนวน ร้อยละของผู้ชายโสด จำแนกตามระดับอายุ.....	68
2. แสดงจำนวน ร้อยละของผู้ชายโสด จำแนกตามระดับการศึกษา.....	69
3. แสดงจำนวน ร้อยละของผู้ชายโสด จำแนกตามอัตรารายได้ต่อเดือน.....	69
4. แสดงจำนวน ร้อยละของผู้ชายโสด จำแนกตามภูมิหลังทางครอบครัว.....	70
5. แสดงจำนวน ร้อยละของความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาท ในครอบครัวตามแบบเดิม.....	71
6. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุของผู้ชายกับความคาดหวังของผู้ชาย ต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม.....	72
7. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษของผู้ชายกับความคาดหวังของ ผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม.....	73
8. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของผู้ชายกับความคาดหวังของ ผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม.....	75
9. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางครอบครัวของผู้ชายกับความ คาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม.....	76
10. แสดงจำนวน ร้อยละของระดับความคาดหวังของผู้ชายว่าการ เปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อ ครอบครัวเชิงลบ.....	78
11. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุของผู้ชายกับความคาดหวังว่าการ เปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัว เชิงลบ.....	79
12. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษของผู้ชายกับความคาดหวังว่า การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อ ครอบครัวเชิงลบ.....	80
13. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของผู้ชายกับความคาดหวังว่า การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อ ครอบครัวเชิงลบ.....	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางครอบครัวของผู้ชายกับความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ.....	83
15. แสดงจำนวน ร้อยละของค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง.....	84
16. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุของผู้ชายกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง.....	85
17. แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง การศึกษาของผู้ชายกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง.....	87
18. แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้ของผู้ชายกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง.....	88
19. แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภูมิหลังทางครอบครัวของผู้ชายกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง.....	89
20. แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง.....	90
21. แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีอายุน้อย.....	92
22. แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีอายุมาก.....	92
23. แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีการศึกษาน้อย.....	93
24. แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีการศึกษามาก.....	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
25. แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง ในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาท นอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีรายได้น้อย.....	95
26. แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง ในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาท นอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีรายได้มาก.....	95
27. แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง ในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาท นอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีภูมิลำเนาครอบครัวแบบเดิม.....	97
28. แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง ในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาท นอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีภูมิลำเนาครอบครัวแบบใหม่.....	97
29. สรุปการยอมรับและปฏิเสธสมมติฐาน.....	98

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

สถาบันครอบครัวถือได้ว่าเป็นสถาบันพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของสังคม ซึ่งเกิดจากการรวมกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์โดยการสมรส ทางสายโลหิต หรือการรับไว้เป็นญาติ และมีการกำหนดบทบาทระหว่างสมาชิกในครอบครัว บทบาทที่สำคัญก็คือ บทบาทของสามีภรรยา ในอดีตนั้นการกำหนดบทบาทระหว่างสามีภรรยา มีพื้นฐานมาจากความแตกต่างทางเพศเป็นหลัก ซึ่งทำให้เกิดเป็นบรรทัดฐานส่วนหนึ่งของสังคมที่เรียกว่า บทบาทตามประเพณี (Traditional role) โดยที่ได้กำหนดหน้าที่ให้สามีเป็นผู้รับผิดชอบงานต่าง ๆ ภายนอกครอบครัว มีหน้าที่หลักในการหาเลี้ยง รับผิดชอบด้านเศรษฐกิจทั้งหมดของครอบครัว และทำหน้าที่จัดทำสิ่งซึ่งสนองความต้องการของสมาชิก (วิชัย โฆษิตชัยยงค์ , 2535 : 1) ผู้หญิงถูกกำหนดให้รับบทบาทและหน้าที่มาโดยกำเนิด งานในครอบครัวต่าง ๆ ถูกมอบหมายไว้เป็นหน้าที่พื้นฐานของหญิง การดูแล รับผิดชอบภายในบ้าน ทำงานบ้าน ประกอบอาหาร ดูแลบุตร และคอยปรนนิบัติสามี รวมถึงดูแลบริวารในบ้านให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (ชิตชม วัชรเนตร , 2522 : 1 อ้างถึงใน ไสภา ชปิลมันน์ , 2534 : 20)

ครอบครัวจะอยู่ได้มั่นคงต้องมีคนควบคุมดูแล มีหัวหน้าครอบครัว หัวหน้าครอบครัวมักจะมีอำนาจในการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการ ซึ่งสมาชิกของครอบครัวต้องเชื่อฟัง และให้ความเคารพหัวหน้าครอบครัว และสังคมไทยโดยอำนาจในการปกครองดูแลครอบครัว มักตกอยู่กับฝ่ายชาย เช่น สามีหรือญาติผู้ใหญ่อาวุโส ซึ่งมักจะเป็นผู้ชาย (เช่น ปู่ ตา ลุง) ภรรยา บุตร หรือผู้หญิงจะให้ความเคารพนับถือ (มาลินี วงษ์สิทธิ์ , 2535 : 3) พระราชบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 ว่าด้วยครอบครัว พุทธศักราช 2477 ได้เน้นในตอนหนึ่งว่า “ เมื่อได้สมรสกันทำให้สามีภริยามีชีวิตร่วมกันเป็นครอบครัว ซึ่งเคยถือกันว่าสามีภริยาเป็นคน ๆ เดียวกัน โดยสามีเป็นหัวหน้า กฎหมายได้บัญญัติไว้ในมาตรา 1453 ว่า สามีภริยาจำต้องอยู่กินด้วยกันฉันท์สามีภริยา สามี ภริยา ต้องช่วยเหลืออุปการเลี้ยงดูกัน และมาตรา 1454 บัญญัติต่อไปว่า “ สามีเป็นหัวหน้าในคู่ครอง ” เป็นผู้เลือกที่อยู่ และเป็นผู้อำนวยการในเรื่องช่วยเหลืออุปการเลี้ยงดู ” (จินดา ชัยรัตน์ , 2513 : 29) “ ถ้าไม่ได้รับอนุญาตจากสามี จะทำการใดที่จะผูกพัน

สินบริคณห์ไม่ได้ ซึ่งเท่ากับว่าหญิงมีสามี (feme covert) มีสิทธิหน้าที่น้อยกว่าหญิงโสด (feme sole) ประเทศไทยได้ยึดปฏิบัติตามกฎหมายนี้โดยตลอด จนกระทั่งใน พ.ศ. 2516 ประเทศไทยเราได้รับแนวคิดที่จะทำให้ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน (equal rights) ในทุกด้าน จึงทำให้ต้องมีการแก้ไขกฎหมายยกเลิกข้อจำกัดสิทธิและหน้าที่ของหญิงมีสามีทั้งหลายให้หมดสิ้นไป ในปัจจุบันนี้ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาจึงตั้งอยู่บนรากฐานที่สามีและภริยามีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการจัดการทุกอย่างในครอบครัว สามีและภริยาถือว่าเป็นบุคคลสองคนตามกฎหมาย ไม่ใช่บุคคลเดียวกันอีกต่อไปแล้ว ” (ประสพสุข บุญเดช , 2543 : 151)

การที่สังคมไทยเป็นสังคมเปิด จึงทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น อยู่เสมอ โดยสังคมได้เปลี่ยนแปลงจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมมาเป็นลำดับ และความจำเป็นในด้านเศรษฐกิจ บังคับให้ผู้หญิงจำต้องเข้าสู่ระบบของการจ้างงาน กล่าวคือ ผู้หญิงต้องทำงานนอกบ้านเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้กับครอบครัว

ตาราง การบรรจุงาน จำแนกตามอาชีพ เพศ ปี 2541

อาชีพ	เพศ		
	รวม	ชาย	หญิง
รวม	144,133	78,857	65,276
0/1 ผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพ วิชาการและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน	11,304	6,866	4,438
2. ผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารและงานจัดการ	2,559	1,214	1,345
3. เสมียนพนักงานและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน	20,472	5,758	14,714
4. ผู้ปฏิบัติงานอาชีพเกี่ยวกับการค้า	18,889	8,405	10,484
5. ผู้ปฏิบัติงานอาชีพด้านบริการ	13,287	6,122	7,165
6. ผู้ทำงานกลสิกรรม ผู้เลี้ยงสัตว์ และผู้ทำงานป่าไม้ ชาวประมงและพราน	2,211	1,716	495
7/8/9 ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน พนักงานใช้อุปกรณ์ในการขนส่งและคนงานหรือกรรมกร	75,411	48,776	26,635

ที่มา : กองวิชาการและแผนงาน กรมการจัดหางาน (2542 : 34-35)

จากตารางจะเห็นว่าผู้หญิงได้รับการบรรจุงานเกือบเทียบเท่ากับผู้ชาย และบางอาชีพเพศหญิงจะมีจำนวนมากกว่าเพศชายด้วย เช่น อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารและงานจัดการเสมียนพนักงานและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน ผู้ปฏิบัติงานอาชีพเกี่ยวกับการค้า เป็นต้น จะเห็นได้ว่าสตรีในสังคมปัจจุบัน จะออกไปทำงานนอกบ้านกันเพิ่มมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วสาเหตุก็มาจาก ความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อช่วยหารายได้เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัว (ภัทสร ลิมานนท์ , 2529 : 65)

ด้วยเหตุนี้ การที่ภรรยาต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จึงเป็นการช่วยลดความแตกต่างของบทบาทระหว่างสามีและภรรยา นั่นคือ จากการที่สามีมีอำนาจเหนือภรรยา มาเป็นต่างมีความเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความคิดเกี่ยวกับการแบ่งงานหรือการแบ่งบทบาทระหว่างสามีภรรยาตามแนวประเพณีเดิม ไปสู่แนวคิดใหม่แบบเสมอภาค(equalitarianism) มากขึ้น (กิตติศักดิ์ จินดาศักดิ์ , 2538 : 7) มีการกระตุ้นให้สตรีลุกขึ้นมาเรียกร้องความเท่าเทียมจากผู้ชายมากขึ้นโดยลัทธิสตรีนิยม ซึ่งมองว่าผู้ชายและผู้หญิงจะต้องมีความเท่าเทียมกันเพราะผู้หญิงเป็นผู้ที่ถูกกดขี่มาตลอด เมื่อเป็นเช่นนั้น การเปลี่ยนแปลงของครอบครัวในเมืองดำน่านิยม พบว่า การที่สตรีมีสถานภาพสูงขึ้น เพราะมีการศึกษาและสามารถหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว สตรีกลุ่มหนึ่งจะเลือกที่จะประกอบอาชีพนอกบ้าน แทนการอยู่บ้านทำงานบ้าน หรือเลี้ยงลูก (โสภา ซปีลมันน์ , 2534 : 48) และสิ่งที่พบตามมาจาก การเปลี่ยนแปลงในครอบครัวที่กำลังเกิดขึ้น จากการเปิดเผยข้อมูลของ นายถาวร พรหมมีชัย ผู้อำนวยการส่วนการทะเบียนทั่วไป สำนักบริหารการทะเบียน กับสำนักข่าวไทยว่า ข้อมูลที่รวบรวมได้ใน 2-3 ปีที่ผ่านมา พบว่า การจดทะเบียนสมรสมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ขณะที่การจดทะเบียนหย่าเพิ่มขึ้น เมื่อนำข้อมูลการจดทะเบียนสมรสมาเปรียบเทียบกับการหย่าเฉลี่ย พบว่า ปี 2538 การหย่าคิดเป็นร้อยละ 11.38 ของการสมรส ปี 2539 มีการจดทะเบียนหย่าร้อยละ 13 ของการจดทะเบียนสมรส และปี 2540 มีการจดทะเบียนหย่าคิดเป็นร้อยละ 15.72 ของการจดทะเบียนสมรส ดังนั้นแนวโน้มในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา การจดทะเบียนสมรสลดลง ส่วนการหย่าเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเมืองใหญ่จะมีสถิติการหย่ามากกว่าในชนบท (สำนักข่าวไทย 12/02/42) (อนุช อาภาภิรมและคณะ , 2542 : 212)

ภรรยาปัจจุบันมีการเรียกร้องเพื่อความเสมอภาคทางสิทธิ และหน้าที่ คาดหวังให้สามีมามีบทบาทในการช่วยงานในบ้านและเลี้ยงลูกมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนบทบาทของภรรยา คือ เมื่อภรรยาต้องออกไปช่วยเหลือเลี้ยงครอบครัว ผู้เป็นสามีจะรู้สึกว่บทบาทเดิมที่ตนเป็นหลักในการ

หาเลี้ยงครอบครัวนั้นได้ถูกลดบทบาทลง อันเป็นผลให้อำนาจของตนในครอบครัวลดลงไปด้วย (โสภา ชิปลมันน์ , 2534 : 60) โดยปกติแล้วทุกคนย่อมหวังจะมีชีวิตสมรสที่ราบรื่น ไม่ต้องการให้การสมรสสิ้นสุดลง สังคมเองก็คาดหวังให้คู่สมรสอยู่ด้วยกันตลอดรอดฝั่ง แต่ชีวิตสมรสจะบรรลุซึ่งจุดหมายมากน้อยแค่ไหน ก็ขึ้นอยู่กับการที่คู่สมรสสามารถปฏิบัติตามบทบาทความคาดหวังของกันและกันได้สมบูรณ์เพียงใด (Klemmer and Smith , 1975 : 207 อ้างถึงใน โสภา ชิปลมันน์ , 2534 : 2)

ปัจจุบันสังคมเริ่มหันมาสนใจความคาดหวังของทางผู้หญิงกันมากขึ้นเพราะกระแสสตรีนิยมที่เกิดขึ้นในหลาย ๆ สังคม ดังนั้น จึงมีงานวิจัยหลายชิ้นที่ศึกษาความคาดหวังของผู้หญิงที่มีต่อเรื่องต่าง ๆ เช่น เรื่องฐานะในสังคม เรื่องโอกาสในการเป็นผู้นำ ฯลฯ ซึ่งรวมไปถึงเรื่องในครอบครัวดังที่กล่าวข้างต้น

อย่างไรก็ตามอย่างที่กล่าวแล้วว่าครอบครัวจะต้องมีทั้งฝ่ายผู้หญิงและผู้ชาย ดังนั้น การศึกษาแค่เพียงด้านของฝ่ายหญิงแต่เพียงด้านเดียว ย่อมได้รับข้อมูลที่ไม่เพียงพอ ดังนั้น ความคาดหวังของผู้ชายก็ควรจะได้รับการศึกษาเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในภาวะที่บทบาทของผู้หญิงในครอบครัวกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงควรศึกษาถึงความคาดหวังของผู้ชายที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวด้วย ว่าพวกผู้ชายคาดหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร เพราะแต่เดิมบทบาทของผู้ชายเคยเป็นใหญ่มาตลอด ขณะที่การเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นนี้ ทำให้ความสำคัญของพวกเขาในครอบครัวต้องลดบทบาทลง จึงควรศึกษาว่าในความเป็นจริงในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปแล้วนี้ ผู้ชายคาดหวังบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวอย่างไร เพราะความคาดหวังมีความสำคัญในชีวิตครอบครัวมาก ถ้าพบว่าความคาดหวังที่มีอยู่ในใจกับบทบาทที่เกิดขึ้นจริงไม่ตรงกันแล้ว ย่อมจะเกิดปัญหาขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งการได้ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ย่อมจะมีประโยชน์ในการวางแผนทางให้แก่ครอบครัวได้บ้างไม่มากก็น้อย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยชิ้นนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ว่า

1. ผู้ชายมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวอย่างไร
2. ความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมี ผลกระทบต่อครอบครัวอย่างไร

3. ผู้ชายมีความคาดหวังอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงในบทบาทต่าง ๆ ของผู้หญิงที่มีนอกครอบครัว
4. ความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับ บทบาทนอกครอบครัวของผู้หญิงหรือไม่อย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาท ของผู้หญิงในครอบครัวในสังคมสมัยใหม่ : ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร โดยประชากรที่ทำการศึกษา ได้แก่ ผู้ชายที่มีสถานภาพทางการสมรสเป็นโสด คือ ผู้ชายที่ยังไม่ได้ทำการสมรส ตามกฎหมาย รวมถึงผู้ชายที่เคยสมรสแล้วแต่ปัจจุบันคู่ครองได้หย่าร้างหรือตายจากไปแล้ว จนทำให้มีสถานภาพทางการสมรสเป็นโสดในปัจจุบัน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่ม ตัวอย่าง คือ ข้าราชการในหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 97 คนจากตำรวจ พนักงานจากภาค รัฐวิสาหกิจ จำนวน 87 คนจากบริษัทการบินไทย และเอกชนจำนวน 80 คนจากบริษัท การ์ดแอร์ เซอร์วิส จำกัด รวมประชากรตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 264 คน

นอกจากนี้ก็มีการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) ประชากรอีก 10 คน ซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ระหว่างเดือน พฤศจิกายน – ธันวาคม พ.ศ. 2543

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาเรื่องนี้คาดว่าจะมีประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาดังนี้

1. ทำให้ทราบความคาดหวังของผู้ชายที่มีต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว
2. ทำให้ทราบความคาดหวังของผู้ชายที่มีต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว
3. ทำให้ทราบถึงค่านิยมของเพศชายที่มีต่อเรื่องความเสมอภาคทางเพศ
4. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวในสังคมสมัยใหม่
5. ผลของการวิจัยอาจทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่จะเป็นประโยชน์ให้ชีวิตครอบครัวมีความมั่นคงขึ้นได้ เพราะเมื่อทราบข้อเท็จจริงแล้ว ก็จะได้มีการปรับปรุงและแก้ไขในพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความคาดหวังได้ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง มี แนวคิดที่เกี่ยวกับครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มี ทฤษฎีบทบาท ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน ทฤษฎีทรัพยากร ทฤษฎีโครงสร้าง คติกรหน้าที ทฤษฎีเกี่ยวกับความแตกต่างทางเพศ ทฤษฎีเกี่ยวกับความไม่เสมอภาคทางเพศ และทฤษฎีความล้มเหลวทางวัฒนธรรม
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

“ นักสังคมศาสตร์ทุกสาขามีความเห็นสอดคล้องกันว่า ครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานของสังคมและมีความสำคัญต่อการอยู่รอดและต่อความดีงามของสังคมโดยรวม เหตุผลที่เห็นตำตาก็คือ มนุษย์เราต้องเกิดในครอบครัว ต้องเติบโตในครอบครัว ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเบื้องต้นในครอบครัว ดังนั้นถ้าสังคมไม่มีครอบครัวแล้วสังคมคงจะล่มสลายและสูญสิ้นในที่สุด ”
(อารง สุทธศาสตร์ , 2541 : 5)

จากการที่งานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำการศึกษาความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว ดังนั้นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับครอบครัวจึงเป็นสิ่งจำเป็น

แนวคิดที่เกี่ยวกับครอบครัว

ครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญในสังคมมนุษย์ในการที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับครอบครัวนั้น ก่อนอื่นต้องเข้าใจก่อนว่าครอบครัวคืออะไร

ความหมายของครอบครัว

เบอร์เกส (Burgess) กับ ลอค (Locke) ได้ให้คำจำกัดความของครอบครัวว่าจะต้องมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ (สุพัตรา สุภาพ , 2542 : 65-66)

1. ครอบครัวประกอบด้วยบุคคลที่มาร่วมกัน โดยการสมรส หรือความผูกพันทางสายโลหิต หรือการมีบุตรบุญธรรม การสมรสแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา ส่วนความผูกพันทางสายโลหิต คือ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก รวมทั้งบุตรบุญธรรมด้วย

2. สมาชิกของครอบครัวเหล่านี้ที่อยู่รวมกันภายในครัวเรือนเดียวกัน หรือบางครั้งก็แยกกัน ไปอยู่ต่างหาก สมัยโบราณ ครัวเรือนหนึ่งจะมีสมาชิก 3-4-5 ชั่วอายุคน ปัจจุบันครัวเรือน (โดยเฉพาะในประเทศพัฒนา) จะมีขนาดเล็ก ประกอบด้วยสามีภรรยาและลูกหนึ่งหรือสองสามคนขึ้นไปหรือไม่มีเลย

3. ครอบครัวเป็นหน่วยของการติดต่อได้ต่อบรรหว่างบุคคล เช่น สามีภรรยา พ่อแม่ ลูก พี่น้อง โดยสังคมแต่ละแห่งจะกำหนดบทบาทของแต่ละครอบครัวไว้ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับประเพณีของแต่ละแห่ง ซึ่งหมายความว่า ไม่ใช่เพียงต่างคนต่างกิน ต่างคนต่างอยู่ แต่ต่างคนต่างมีปฏิกริยาเชิงสัมพันธ์ต่อกัน เช่น รักกัน เอาใจใส่กัน สั่งสอนกัน จิตใจผูกพันกัน เป็นต้น

4. ครอบครัวถ่ายทอดรักษาวัฒนธรรม สมาชิกจะถ่ายทอดและรับแบบของความประพฤติในการปฏิบัติต่อกัน เช่น ระหว่างสามี ภรรยา และลูก และเมื่อผสมผสานกับวัฒนธรรมที่นอกเหนือไปจากครอบครัว ก็จะได้แบบของความประพฤติที่สมาชิกปฏิบัติต่อกันและต่อผู้อื่น

นอกจากนี้ เราเกิดมาจะต้องพบกับครอบครัว 2 แบบ คือ ครอบครัวที่ให้กำเนิดเรามาหรือครอบครัวบิดามารดาของเราเอง (family of Orientation) ซึ่งเลี้ยงดูผู้เยาว์ให้เจริญเติบโตขึ้นมา ตลอดจนสั่งสอนอบรมให้รู้จักระเบียบของสังคม (socialization) เป็นครอบครัวที่ให้กำเนิดเรา ครอบครัวอีกแบบหนึ่ง คือ ครอบครัวของเราเอง (family of Procreation) ซึ่งเกิดจากการสมรสเป็นครอบครัวแบบสมัครใจ เราเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจของเราเอง สำหรับในสังคมที่เจริญ การมีครอบครัวนั้นส่วนใหญ่จะสมัครใจเลือกหาคู่ครองที่ตนพอใจ และคิดว่าสามารถจะครองเรือนด้วยความสุขได้ แตกต่างจากครอบครัวในสังคมดั้งเดิมหรือล้าหลัง ส่วนใหญ่ผู้ใหญ่จะจัดหาครอบครัวมาให้ เช่น สังคมจีน ฮินดู

โครงสร้างของสถาบันครอบครัว

ทุกสังคมล้วนมีสถาบันครอบครัว แต่สถาบันครอบครัวในแต่ละสังคมจะไม่เหมือนกัน โดยจะมีความแตกต่างกันไปในรายละเอียดบางอย่าง ตามแต่โครงสร้างของสถาบันครอบครัวในแต่ละสังคมจะเป็น ซึ่งวิชา คลายนาทอร์ ได้แบ่งโครงสร้างของสถาบันครอบครัวไว้ดังนี้ (วิชา คลายนาทอร์, 2530 : 75-76)

1. ระบบสายตระกูล (Systems of Decent) โดยทั่วไปสังคมจะกำหนดตำแหน่งและ บทบาทของสมาชิกในสถาบันครอบครัวตามสายโลหิตและการสมรส แต่โครงสร้างของสถาบันครอบครัวย่อมแตกต่างกันตามค่านิยมและวัฒนธรรมของแต่ละสังคม เช่น ในบางสังคมให้ความสำคัญแก่สายตระกูลบิดา เรียกว่า Patrilineal โดยเด็กที่เกิดมาต้องใช้นามสกุลบิดา และให้ความสำคัญแก่สายตระกูลมารดาน้อยมาก เช่น สังคมจีนและญี่ปุ่นในสมัยก่อน ในบางสังคมจะให้ความสำคัญแก่สายตระกูลมารดา เรียกว่า Matrilineal โดยบุตรจะต้องใช้นามสกุลมารดาและต้องผูกพันกับสายตระกูลมารดามากกว่าบิดา ตัวอย่างเช่น ชาวอินเดียนแดงเผ่า Hopi และชนเผ่าเมลานีเซียนในหมู่เกาะโทรเบียนใกล้นิวกินี ในสังคมปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญของสายตระกูล ทั้ง บิดาและมารดา ซึ่งเรียกว่า Bilateral family system

2. ระบบการใช้อำนาจควบคุมสมาชิก (Lines of Control) ผู้มีอำนาจควบคุมสมาชิกในครอบครัวของแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกัน ในบางสังคมสามี หรือบิดามีอำนาจในการตัดสินใจกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะสิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สินของครอบครัว เรียกว่า ระบบบิดาเป็นใหญ่ (Patriarchal) ในบางสังคมมารดาหรือภรรยา มีอำนาจในการตัดสินใจ รวมถึงสิทธิในการครอบครองทรัพย์สินของครอบครัว เรียกว่า ระบบมารดาเป็นใหญ่ (Matriarchal) ส่วนใหญ่ระบบการใช้อำนาจดังกล่าวจะมีส่วนสัมพันธ์กับระบบสายตระกูลดังที่กล่าวมาแล้ว

3. ขนาดของครอบครัว (Familial Boundaries) ลักษณะขนาดของครอบครัวย่อมแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม โดยปกติขนาดของครอบครัวแบ่งออกเป็น ครอบครัวขยาย (Extended Family) ซึ่งมีสมาชิกหลายลำดับชั้นและความผูกพันของสมาชิกเกิดจากการสืบสายโลหิต ที่เรียกว่า Consanguine ซึ่งหมายถึงครอบครัวที่เน้นความสัมพันธ์ตามสายโลหิต อันเป็นโครงสร้างของครอบครัวที่ปรากฏในสังคมชนบททั่วไป

ในสังคมปัจจุบันมีแนวโน้มว่า สมาชิกในสังคม นิยมที่จะมีครอบครัวหน่วยกลาง (Nuclear Family) ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกในครอบครัวไม่เกิน 2 ลำดับชั้น เช่น ประกอบไปด้วย บิดา มารดาและบุตร หรือสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ของสมาชิกจะยึดถือความผูกพันโดยการสมรส (Conjugal) ซึ่งหมายถึงความผูกพันตามสถานภาพของการเป็นสามีภรรยา และเมื่อบุตรเติบโตขึ้นก็ต้องแยกครอบครัวออกไป

4. ประเภทของการสมรส (Types of Marriage) ในแต่ละสังคมจะมีบรรทัดฐานการสมรสแตกต่างกันตามวัฒนธรรมของสังคม ทั้งนี้อาจจำแนกลักษณะของการสมรสออกเป็น 3 แบบ คือ การสมรสแบบสามีภรรยาเดียว (Monogamy) ซึ่งเป็นที่นิยมในสังคมสมัยใหม่ การสมรสแบบสามีหรือภรรยาหลายคน (Polygamy) ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของสังคมสมัยก่อน รวมถึงสังคมปัจจุบันในบางสังคม เช่น สังคมของชาวมุสลิม ทั้งนี้ยังแบ่งแยกออกเป็น ระบบครอบครัวที่ชายมีภรรยาได้หลายคน (Polygyny) ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของชาวมุสลิม และระบบครอบครัวที่หญิงมีสามีได้หลายคน (Polyandry) เช่น สังคมของชาวเอสกิโม อีเบต และชนเผ่าบางแห่งในแอฟริกาและอินเดียตอนใต้

หน้าที่ของครอบครัว

ครอบครัวจะมีหน้าที่หลายอย่างที่มีความสำคัญต่อสังคม สุพีตตรา สุภาพ ได้แบ่งหน้าที่ของครอบครัวไว้ว่า (สุพีตตรา สุภาพ , 2542 : 68-70)

1. ผลิตสมาชิกใหม่ (reproduction) เพื่อให้สังคมสามารถดำรงอยู่ได้ เพราะสังคมจะต้องมีสมาชิกใหม่แทนที่สมาชิกเดิมที่ตายไป หน้าที่นี้มีความสำคัญมาก ถ้าไม่มีการสร้างสมาชิกใหม่ สังคมนั้นๆ ก็จะสูญหายไป การมีสมาชิกใหม่ก็ต้องมีให้สมดุลกับทรัพยากรภายในประเทศ คือ ไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ถ้ามีมากเกินไปจนทรัพยากรภายในประเทศไม่อาจจะอำนวยสังคมก็ยากลำบาก และเกิดปัญหาต่างๆ เช่น ความยากจน อาชญากรรม เป็นต้น แต่ถ้ามีสมาชิกน้อยเกินไป สังคมนั้นก็อาจจะประสบปัญหาขาดแคลนกำลังคน (man power) เช่น ออสเตรเลียขาดแรงงานด้านกรรมกร ต้องเอาคนงานมาจากประเทศอื่น ทำให้เงินของประเทศบางส่วนไหลไปสู่ต่างประเทศ เป็นต้น

2. บำบัดความต้องการทางเพศ (sexual gratification) ซึ่งจะออกมาในรูปของการสมรส เป็นการลดปัญหาทางเพศบางอย่าง เช่น ช่มชู้ การสมรสจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในสังคมที่มีการ

จัดระเบียบ เพราะการสมรส คือวิธีการหนึ่งที่สังคมเข้ามาควบคุมความสัมพันธ์ทางเพศให้อยู่ในขอบเขต แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า ความต้องการมีความสัมพันธ์ทางเพศแต่อย่างใดเลย จะต้องทำให้มนุษย์มีครอบครัวเสมอไป เพราะมนุษย์มีทางเลือกอื่น ๆ ได้โดยไม่ต้องมีครอบครัวได้ เพราะการสมรส ให้มากกว่าความพอใจในเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ ซึ่งเราจะกล่าวในประการต่อไป

3. เลี้ยงดูผู้เยาว์ให้เจริญเติบโตขึ้นในสังคม (maintenance of immature children or raising the young) เราจะเห็นได้ว่า ไม่มีสถาบันใดทำหน้าที่ดีกว่าสถาบันนี้ เพราะความรักและความอบอุ่นเด็กจะหาที่อื่นใดเสมือนครอบครัวนั้นยากมาก พ่อแม่ส่วนใหญ่มีความรักลูกย่อมจะประคับประคองเลี้ยงดูลูกของตนเป็นอย่างดี แม้จะยากดีมีจนก็ตาม ครอบครัวจึงเลี้ยงดูบุตรตั้งแต่วัยแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตใหญ่ การเลี้ยงดูจากที่อื่นแม้จะทำได้ เช่น สถานสงเคราะห์ โรงพยาบาล ตามบ้านรับเลี้ยงเด็ก ฯลฯ ก็ทำไม่ได้ดีเท่า เพราะอาจจะให้เด็กได้แต่การเลี้ยงดูทางด้านร่างกาย แต่ทางด้านจิตใจนั้น ทำได้ยากมาก เพราะมีเด็กเป็นจำนวนมาก การจะให้ความอบอุ่นแก่เด็กทุกคนเสมือนพ่อแม่ให้แก่ลูกนั้นทำได้ยากมาก เพราะมีเด็กเป็นจำนวนมาก การจะให้ความอบอุ่นแก่เด็กทุกคนเสมือนพ่อแม่ให้แก่ลูกนั้นทำไม่คอยได้ ด้วยเหตุนี้ เด็กในสถานสงเคราะห์ ในโรงพยาบาล ตามบ้านรับเลี้ยง ฯลฯ ส่วนใหญ่จึงพัฒนาได้ช้า เช่น เดินช้า พูดช้า อารมณ์ไม่มั่นคง และบางครั้งก็ทำร้ายตัวเอง เพื่อเรียกร้องความสนใจ เช่น เด็กเล็ก ๆ บางคนในโรงพยาบาล บางแห่งเอาตัวกระแทกกับขอบเตียงจนท้องอักเสบ เพื่อหาคนที่มาเอาใจใส่ตนบ้าง กอดตนบ้าง เล่นบ้าง หัวเราะบ้าง เป็นต้น

ฉะนั้น ครอบครัวจึงเป็นสถาบันที่สำคัญมากต่อระบบการพัฒนาทางร่างกายและจิตใจของเด็ก เป็นสถานที่ที่ส่วนใหญ่เลี้ยงดูเด็กให้เป็นคนที่เจริญเติบโตสมบูรณ์ ไม่ให้เกิดปัญหาสังคม ถ้าปราศจากครอบครัว การคงอยู่ของมนุษย์อาจจะไม่สมบูรณ์ แต่ไม่ได้หมายความว่า จะทำให้เด็กเจริญเติบโตเสมอไป มีเหมือนกันที่บางครอบครัวไม่ได้ให้การเลี้ยงดู รักใคร่ หรือความสุขแก่เด็กอย่างเพียงพอ เช่น ครอบครัวที่พ่อแม่แตกแยกกัน ครอบครัวที่พ่อแม่ตาย หรือครอบครัวที่พ่อแม่ยากจนมีลูกมากไม่อาจจะเลี้ยงดูให้ดีได้ เป็นต้น ลูกมักจะโน้มเอียงไปในทางที่ประพาศติพื้นระเบียนของสังคม ซึ่งเป็นปัญหาที่ทุกสังคมประสบ ไม่ว่าจะเป็นสังคมที่พัฒนาแล้ว หรือกำลังพัฒนา หรือด้อยพัฒนาก็ตาม

สรุปแล้วครอบครัวทำหน้าที่เป็นสถาบันทางเศรษฐกิจ โดยพ่อแม่เป็นคนหาเงินทองมาเลี้ยงดูในครอบครัว และนำเงินนั้นไปใช้ในด้านการบริโภคต่างๆ เช่น ด้านการศึกษา อบรม และ

การดำรงชีวิต โดยทั่วไปเด็กจะเป็นผู้บริโภค (consumer) พ่อแม่เป็นผู้ผลิต (producers) คือเป็นการวิภาค เป็นคนออกไปทำงานหาเงินมาเลี้ยงดู (แม่ถ้าไม่ได้ทำงาน ก็ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านดูแลครัวเรือนและลูก) ส่วนเด็กก็มีหน้าที่เรียนหนังสือ เชื่อฟังพ่อแม่ เป็นต้น

4. ให้การอบรมสั่งสอนแก่เด็กให้รู้จักระเบียบของสังคม (socialization) ครอบครัวเป็นแหล่งการอบรมเบื้องต้นที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด เป็นสถาบันที่เตรียมตัวเด็กให้ออกไปเผชิญกับสิ่งแวดล้อมที่พ้นไปจากบ้าน ครอบครัวช่วยอบรมเด็กให้รู้จักกฎเกณฑ์ คุณค่า แบบของพฤติกรรม ฯลฯ สอนให้เด็กปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคม วิธีการอบรมก็อาจทำได้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยตรงก็โดยการสั่งการสอนหรือดูดำหรือว่ากล่าว โดยอ้อมก็โดยการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี การอบรมนี้ก็มีอยู่ตลอดเวลา จึงนับได้ว่าเป็นสถาบันที่ให้การอบรมแก่เด็กตั้งแต่เกิดจนตาย

5. กำหนดสถานภาพ (social placement) เราได้ชื่อสกุลจากครอบครัว ซึ่งส่วนมากก็เปลี่ยนได้ในเวลาต่อมา โดยเฉพาะถ้าเป็นหญิง เมื่อแต่งงานแล้วก็เปลี่ยนตามชื่อสกุลสามี สถานภาพที่ครอบครัวให้ทำให้เรารู้ว่าเราเป็นใคร อยู่กับคนกลุ่มไหน เช่น ชื่อสกุลเป็นไทยก็จัดว่าเป็นคนไทย ชื่อสกุลเป็นแซ่ก็จัดว่าเป็นคนจีน เป็นต้น

นอกจากนี้ สถานภาพก็เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่เกิด (prescribed status) เช่น เป็นลูกคนจน ลูกคนรวย เป็นเชื้อพระวงศ์ เป็นลูกรัฐมนตรี เป็นลูกพ่อค้า เป็นลูกชาวนา ฯลฯ และสถานภาพดังกล่าวอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ เช่น เป็นสังคมปิดหรือเปิด เช่น เกิดเป็นลูกชาวนาก็ไม่จำเป็นต้องเป็นชาวนาตลอดไป อาจจะเปลี่ยนสถานภาพเป็นพ่อค้า เป็นข้าราชการทหาร ตำรวจ เป็นต้นก็ได้ ถ้าสังคมนั้นเปิดโอกาส อย่างไรก็ตาม เราต้องยอมรับว่า คนที่มั่งมีก็อาจมีโอกาสดีกว่าคนจน เช่น ได้รับการศึกษาดีกว่าเพราะมีเงินทองพอ หรือได้รับสถานภาพสูง (เพราะบางครั้งเงินได้มาซึ่งอำนาจและตำแหน่ง) หรืออาจจะมีคนเกรงใจ มีพรรคพวกมากกว่า ดังนั้น สถานภาพแรกเกิดก็มีส่วนช่วยสร้างความเจริญหรือความล้มเหลวแก่บุคคลไม่มากนัก

6. ให้ความรักและความอบอุ่น (affection) ครอบครัวเป็นแหล่งที่สมาชิกได้รับความรักและอบอุ่นอย่างบริสุทธิ์ใจ เป็นแหล่งที่ให้ประกันว่า จะมีคนที่เรารักและคนที่รักเราเสมอ เช่นความรักของสามีภรรยา หรือความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก นอกจากนี้ถ้าสมาชิกคนใดประสบความผิดหวัง ไม่ว่าจะในด้านการงาน หรือด้านอื่น ๆ ครอบครัวจะเป็นแหล่งให้กำลังใจและปลุกปลอบ

ใจเพื่อให้สามารถผ่านอุปสรรคไปได้ สรุปแล้วครอบครัวจึงเป็นแหล่งให้ความรัก ความคุ้มครอง และความมั่นคงทางด้านจิตใจแก่สมาชิก ทำให้สมาชิกมีพลังใจในการฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปได้

มนุษย์ทุกคนเกิดมาในครอบครัวสถาบันครอบครัวมีตำแหน่งต่างๆ คือ พ่อ แม่ พี่น้อง สามีภรรยา รวมทั้งบทบาทที่จะต้องแสดงในฐานะที่อยู่ในตำแหน่งนั้น ๆ เช่น ตำแหน่งของผู้เป็นพ่อ มีบทบาทที่จะต้องแสดงหลายอย่าง คือ หาเงิน มาเลี้ยงดูครอบครัวของตัวเอง ให้กำลังใจแก่ภรรยา ลูก ๆ และญาติ ๆ และให้การอบรม สั่งสอนลูก ๆ เป็นต้น (คณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540 : 111) แต่ละคนต่างก็มีบทบาทที่ตนต้องแสดงแตกต่างกันไป

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

เนื่องจากว่าการวิจัยชิ้นนี้ต้องการทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวในสังคมสมัยใหม่ ดังนั้น แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทจึงเป็นเรื่องที่จะต้องทำความเข้าใจ

คำว่าบทบาท งามพิศ สัตย์สงวนได้ให้ความหมายไว้ว่า “ บทบาท คือ พฤติกรรมที่ คาดหวังสำหรับผู้อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร (role expectation) เป็น บทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคมเพื่อทำให้คู่สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถพยากรณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้ เช่น ผู้มีตำแหน่งเป็นพ่อจะได้รับการคาดหวังจากสังคมให้แสดงบทบาทหรือหน้าที่ต่างๆ ของพ่อ เช่น เลี้ยงดูลูก ส่งเสียให้เล่าเรียน อบรมสั่งสอน ให้ความรักความเอ็นดูและอื่นๆ อีก เป็นต้น ตำแหน่งอื่นๆ ก็เช่นเดียวกัน เช่น ครูอาจารย์ เสมียน ภารโรง ต่างก็มีบทบาทที่คาดหวังจะทำในฐานะที่ครองตำแหน่งต่าง ๆ เหล่านั้นอยู่ ” (งามพิศ สัตย์สงวน , 2543 : 96-97)

ความสำคัญของบทบาท

บทบาทเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ สุพิศวง ธรรมพันทาได้พูดถึงความสำคัญของบทบาทไว้ ดังนี้ (สุพิศวง ธรรมพันทา , 2540 : 66)

1. บทบาทเป็นหน้าที่ หรือการแสดงออกของบุคคลตามความคิดและความคาดหวังเมื่ออยู่ใต้สถานการณ์ทางสังคมหนึ่ง โดยยึดถือฐานะและหน้าที่ทางสังคมที่กำหนดไว้ในบรรทัดฐาน เป็นมูลฐานความถูกต้อง และความสมควรของบทบาทนั้น บุคคลจึงตัดสินใจแสดงบทบาทต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น เมื่อต้องเกี่ยวข้องกับสมาคมกับบุคคลอื่น ตัวอย่างสังคมกำหนดบทบาทของสามีและภรรยาว่าต้องรักใคร่ ใส่ใจดูแลกันและกัน และให้ครองชีวิตคู่สุขสมบุญรณยาวนาน เป็นต้น

2. เมื่อบุคคลปฏิบัติตามบทบาททางสังคมดังที่ระบุไว้ในบรรทัดฐาน ระบบความสัมพันธ์ต่อกันในสังคมจะเป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งเกิดความเป็นระเบียบและความสงบภายในสังคม บุคคลที่ฝ่าฝืนไม่กระทำดังกล่าวย่อมได้รับการลงโทษจากสังคมตามบทลงโทษนั้น ๆ การทำตามบทบาทที่คาดหวังย่อมได้รับการยอมรับและการส่งเสริมจากสังคม บุคคลจึงสามารถอยู่รวมกลุ่มได้ดีด้วยดี ตัวอย่างสามีหรือภรรยาที่นอกใจต่อกันย่อมได้รับการติฉินนินทา ทั้งมีชีวิตคู่ที่ปราศจากความสุขสงบ

ลักษณะของบทบาททางสังคม

บทบาททางสังคมเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน และซับซ้อนพอสมควร เพราะว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของพฤติกรรม ดังนั้นบทบาทจึงมีลักษณะที่หลากหลาย สุพิศวง ธรรมพันทาได้กล่าวถึงบทบาททางสังคมว่ามีลักษณะที่สำคัญคือ (สุพิศวง ธรรมพันทา , 2540 : 66-68)

1. บทบาททางสังคมย่อมมีลักษณะเป็นบทบาทสัมพันธ์หรือคู่บทบาทเสมอ กล่าวคือจะปรากฏการกระทำกับอีกบทบาทหนึ่ง ดังเช่น พ่อแม่มีบทบาทสัมพันธ์กับลูก บทบาทของพ่อแม่ต้องเลี้ยงดูอบรมลูกให้เติบโตและมีชีวิตอนาคตรุ่งเรือง และลูกต้องเชื่อฟังเคารพนับถือและแสดงกตัญญูต่อพ่อแม่ นายจ้างมีบทบาทคู่กับลูกจ้าง นายจ้างต้องยุติธรรมแก่ลูกจ้างทั้งในการบริหารจัดการและผลตอบแทน และลูกจ้างต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ตั้งใจให้สำเร็จลุล่วงทันการด้วยดี ฯลฯ ดังนั้นแต่ละคู่บทบาทควรมีการกระทำที่สมบูรณและสมดุลย์ต่อกันก็จะเกิดความสงบเรียบร้อยในกลุ่มนั้น

2. แต่ละบุคคลจะมีบทบาทได้หลายบทบาทจากสถานภาพทางสังคมหลายสถานภาพ เมื่ออยู่ในหลาย ๆ วงสมาคม โดยเฉพาะในสังคมซับซ้อน จะมีกลุ่มจำนวนมากภายในสังคม บุคคลจึงมีสถานภาพและบทบาทหลากหลาย ตัวอย่าง บุคคลหนึ่งอาจเป็น สามี บิดา อา ลูก นายงาน เพื่อนร่วมงาน สมาชิกสโมสร เป็นต้น ในวันเดียวกัน

3. บทบาทของบุคคลถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขหลายประการ บุคคลจึงอาจมีการแสดงบทบาทที่เหมือนหรือต่างกันได้ แม้จะมีสถานภาพเดียวกัน

(1) บทบาทบุคคลที่สัมพันธ์และคล้ายตามกับบทบาทกลุ่ม (group – related roles) โดยทั่วไปบทบาทบุคคลจะคล้ายตามบทบาทกลุ่ม ดังตัวอย่าง บทบาทของกลุ่มที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ บทบาทสงเคราะห์ (helping role) มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของบุคคลมาก บทบาทของกลุ่มเป็นตัวกระตุ้นหรือสิ่งเร้าให้บุคคลทำงาน หรือแก้ไขปัญหาส่วนตัวได้ เช่น ผู้เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ช่วยเหลือ ตนเองด้วยวิธีช่วยเหลือคนอื่น ผลดีที่สะท้อนของกลุ่ม จากกระบวนการสัมพันธ์ในกลุ่มนั้นเป็นผลดีแก่แต่ละบุคคล ในปัจจุบันนำไปใช้บำบัดรักษาในสถานพักฟื้นของคนไข้โรคจิต ผู้ติดยาเสพติด ผู้สูงอายุ เป็นต้น

(2) บทบาทบุคคลขึ้นอยู่กับลักษณะสถาบัน (institutionalized role) อิทธิพลของขนบธรรมเนียมประเพณี ความเคยชิน กฎหมาย และบรรทัดฐานอื่น ๆ จะกำหนดลักษณะเฉพาะของบุคคลในสังคม สถานภาพเดียวกันเมื่ออยู่ต่างสังคมอาจแสดงบทบาทต่างกันจึงต้องใส่ใจต่อการศึกษา การเรียนรู้บทบาทตามสถานภาพของแต่ละสังคม ตัวอย่าง ประเพณีไทยผู้สูงอายุอยู่กับลูกหลานจนสิ้นอายุขัยไม่มีการแยกไปอยู่ลำพัง ซึ่งแตกต่างจากประเพณีอเมริกัน ที่ผู้สูงอายุต้องการแยกอยู่ตามลำพังและติดต่อกับลูกหลานเป็นครั้งคราว ดังนั้นลูกหลานไทยสมควรมีความกตัญญูต่อบิดด้วยการเคารพ เลี้ยงดูญาติผู้ใหญ่เมื่อท่านชรภาพ จึงจะทำให้ท่านมีความสุขโดยไม่สมควรปล่อยทิ้งหรือปล่อยท่านให้อยู่ลำพัง โดดเดี่ยว เพราะเป็นการทอดทิ้งและทำร้ายจิตใจท่านเหล่านั้น ในขณะที่ผู้สูงอายุอเมริกันจะรู้สึกว่าคุณทำร้ายจิตใจหรือถูกบังคับเมื่อต้องอยู่ร่วมบ้านเดียวกับลูกหลาน เพราะเขารู้สึกว่าขาดอิสรภาพ เป็นต้น ในสังคมเมื่อบุคคลมีสถานภาพใด ย่อมแสดงบทบาทสอดคล้องตามแนวขนบประเพณี และกฎหมายของสังคมนั้น

(3) บทบาทของบุคคลขึ้นอยู่กับ ลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคล (bio-psychological role) ลักษณะธรรมชาติส่วนนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลให้การแสดงบทบาทของบุคคลอาจแตกต่างออกไปจากบทบาทตามมาตรฐานหรือบรรทัดฐานเดียวกัน ตัวอย่าง พ่อแม่ ทั้งสองครอบครัวล้วนมีความรักลูกหลาน ครอบครัวหนึ่งพ่อแม่เลี้ยงดูอบรมด้วยวิธีเข้มงวด ส่วนอีกครอบครัวเลี้ยงดูด้วยวิธีตามใจ เป็นต้น

4. ปัญหาของบุคคลและสังคมจากการแสดงบทบาทที่แตกต่างกัน

(1) ปัญหาที่เกิดจากผู้สวมบทบาท (role impairment) เมื่อบุคคลแสดงบทบาทไม่ดี แม้จะกำหนดบทบาทไว้อย่างชัดเจนและแน่นอนก็ตาม ถ้าผู้แสดงบทบาทรู้สึกว่าจะไม่สามารถทำตามบทบาท ถ้าหากที่จะทำตามบทบาทของตน อาจมาจากขาดความเคยชิน ไม่เข้าใจบทบาท

ของตนดีพอ แล้วต้องแสดงบทบาทที่ไม่ชำนาญ ก็จะทำเกิดความเสียหายและเป็นภัยต่อบุคคลอื่นได้ เช่น พ่อแม่ที่อายุน้อยไม่มีประสบการณ์ ขาดความพร้อมที่จะเลี้ยงลูกหรือพ่อแม่ก็ไม่มีทักษะในการเลี้ยงดูลูกคนแรก เด็กคนนี้อาจมีพัฒนาการในทางที่ไม่ถูกต้อง จนเกิดมีปัญหาในการปรับตัวทางสังคม

(2) ความขัดแย้งของบทบาท (role conflict) ทั้งที่ผู้สวมบทบาทพร้อม แต่สังคมกำหนดบทบาทไม่ดี เช่น กำหนดบทบาทได้ไม่ชัดเจน หรือมีบทบาทที่ให้เลือกปฏิบัติได้แตกต่างกันหลายทาง ตัวอย่างในสถานการณ์ที่คนไทยรับวัฒนธรรมตะวันตกที่มีบรรทัดฐานทางความคิดและการปฏิบัติในเรื่องเดียวกันแตกต่างกัน คนจึงเลือกปฏิบัติต่างกันออกไป นอกจากนี้ การต้องเลือกแสดงบทบาทใดบทบาทหนึ่ง เพราะในขณะนั้นบุคคลสวมสถานภาพมากกว่าหนึ่งสถานภาพที่มีบทบาทแตกต่างและขัดแย้งกันด้วย อีกประการหนึ่งบางครั้งสังคมไม่มีบทบาทให้หรือบุคคลไม่รู้ว่าสถานภาพที่ตนสวมอยู่นั้นควรปฏิบัติอย่างไร เหล่านี้ทำให้แสดงบทบาท ตัดสินใจไม่ถูกว่าจะแสดงบทบาทใดที่เหมาะสมที่สุด เช่น เด็กสาวไทยตัดสินใจไม่ถูกว่า ควรจะกระทำตนเพียงใดในเรื่องเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เพราะมีบรรทัดฐานทางเพศทั้งแบบไทยและตะวันตกที่มีการกระทำแตกต่างกันในเรื่องนี้

(3) ปัญหาเกิดจากการละเมิดบทบาท (role violation) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลไม่ปฏิบัติตามบทบาทอันชอบของตน แต่ได้ปฏิบัตินอกแบบแผน เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ดังเช่น การค้าสารเสพติด การประกอบกิจการมิชอบ ฯลฯ เหล่านี้จะก่อความเดือดร้อนต่อสังคมเสมอ ดังที่เห็นอยู่ในสังคมที่เน้นความสุขจากวัตถุจนลืมตนว่าได้ทำลายล้างเพื่อนมนุษย์ด้วยกันไป เป็นต้น

(4) ความเครียดเกี่ยวกับบทบาท (role strain) บุคคลจะเกิดความเครียดจากการแสดงบทบาท เพราะต้องการแสดงเพียงบทบาทหลักเท่านั้น แต่สถานการณ์จริงบุคคลจำเป็นต้องผันแสดงบทบาทรองอีกด้วย ตัวอย่างหมอคสึนิจจำเป็นต้องเอาใจใส่ผู้ป่วยที่เป็นลูกค้าของตนมากเป็นพิเศษ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามบุคคลจะต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับบทบาทหลายอย่างที่ต้องปฏิบัติอยู่เสมอ ฉะนั้นการขัดแย้งหรือความสับสนเกี่ยวกับบทบาทย่อมเกิดขึ้นได้บ่อย ๆ และบทบาทแต่ละแบบก็จะถูกคาดหวังให้ปฏิบัติ จำกัดขอบเขตในการเลือก ทั้งมีปัญหาคือบุคคลต้องแก้ไข จึงควรระมัดระวังและควบคุมดูแลตน หรือบุคคลอื่นในการปฏิบัติบทบาทร่วมกัน เพื่อป้องกันผลกระทบกระเทือนทางลบที่จะเกิดขึ้นในสังคม(สุพิศวง ธรรมพันทา , 2540 : 68)

โดยทั่วไปชายจะได้รับการยกย่องเหนือกว่าหญิงทั้งในทางปฏิบัติและในทางกฎหมาย โดยเฉพาะก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ ชายมีทั้งอำนาจและสถานภาพสูง

หญิงจะมีสถานภาพต่ำกว่าชาย โดยเฉพาะหญิงมีสามีจะต้องเช็ดชุกยกย่องสามีให้เหนือกว่าตน เสมือนดังสุภาษิตที่ว่า “ชายเป็นข้างเท้าหน้า หญิงเป็นข้างเท้าหลัง” (สุพัตรา สุภาพ , 2536 : 68)

โจเซฟ เอช เพลค (Joseph H. Pleck) (1979) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ บทบาทระหว่างสามี - ภรรยา จากทฤษฎีทางสังคมวิทยา 3 แนว ดังนี้ (Joseph H. Pleck อ้างถึงใน โสภา ขปิลมันน์ , 2534 : 56-57)

1. แนวคิดในการมองบทบาทของสามี - ภรรยา ตามแบบประเพณีเดิม (The traditional perspective) แนวคิดนี้เป็นแนวคิดดั้งเดิมที่ถือว่าสามีเท่านั้นที่ เป็นผู้ออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ในขณะที่ภรรยาจะเป็นผู้ที่อยู่ดูแลบ้าน และเลี้ยงดูบุตร ทฤษฎีที่มีแนวคิดเช่นนี้ได้แก่ ทฤษฎีการจำแนกความแตกต่างระหว่างบทบาท ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนและทฤษฎีทรัพยากร (โสภา ขปิลมันน์ , 2534 : 56)

2. แนวคิดในการมองบทบาทระหว่างคู่สามี - ภรรยา ในลักษณะการเอาใจเอาเปรียบ ตั้งแต่ปี 1970 ได้ทฤษฎีที่ศึกษาบทบาทระหว่างสามี - ภรรยา โดยเน้นที่อิทธิพลของสตรีเป็นสำคัญ ที่เรียกว่า Feminism โดยมุ่งพิจารณาภาระอันไม่เป็นธรรมที่ตกอยู่กับสตรีที่จะต้องรับผิดชอบต่องานบ้าน และงานอบรมเลี้ยงดูบุตร ยังถือเป็นงานที่ด้อยเกียรติ ได้มีข้อเขียนของนักสังคมวิทยาหลายท่าน เช่น ไมนาดี (Mainadi) (1971) โพลแตนิค (Polatnic) (1973) ฟาเรล (Farrell) (1974) ที่กระตุ้นให้เพศชายเข้ามามีส่วนในการรับผิดชอบงานดังกล่าว และปลดปล่อยอำนาจไปสู่สตรี โดยมีบทวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่า เพศชายเป็นผู้แสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง และสร้างภาระความรับผิดชอบในงานภายในครอบครัวให้แก่ภรรยาอย่างไม่เป็นธรรม เมื่อพิจารณาอัตราส่วนในการรับผิดชอบงานบ้านระหว่างสามี ภรรยา พบว่าในรายที่ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้าน หรือมารดาจะไม่ได้ออกไปทำงานนอกบ้านก็ตามที่ สามีจะช่วยงานบ้านโดยเฉลี่ยเพียงวันละ 1.6 ชั่วโมง ในขณะที่ภรรยาซึ่งต้องออกไปทำงานภายนอกบ้าน แล้วยังต้องกลับมาทำงานบ้านโดยเฉลี่ยวันละ 4.8 ชั่วโมง ส่วนในภรรยาที่ไม่ออกไปทำงานนอกบ้าน จะต้องทำงานบ้านโดยเฉลี่ยวันละ 8.1 ชั่วโมง (Walker and Wosol , 1976) แสดงให้เห็นว่า แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในบทบาทของภรรยาก็ตาม สามีก็ยังคงรับผิดชอบใน งานบ้านเท่าเดิม ผลการวิจัยนี้ทำให้เกิดแนวคิดในการปรับปรุงระบบครอบครัวไปสู่หลักแห่งความเสมอภาคในการใช้อำนาจ และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ระหว่างสามี - ภรรยา ในสถาบันครอบครัว

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสามี - ภรรยา แนวคิดนี้เป็นการมองบทบาทของสามี - ภรรยาในแง่ที่ดีขึ้นกว่าในแนวคิดที่ 2 ซึ่งมองผู้ชายในรูปของการเอาตัวเอาเปรียบ แนวคิดนี้จึงพิจารณาด้วยการอาศัยการประนีประนอมระหว่างกัน เช่น มายดรอล(Myrdral) และ เคลน (Klein) (1956) ได้เสนอแนะให้สตรีเปลี่ยนแปลงบทบาทที่ต้องรับผิดชอบให้มีทั้ง 2 ด้าน คือ ในด้านการประกอบอาชีพ และในด้านบทบาทกับครอบครัว แรพโพท(Rapoport) และ แรพโพท (Rapoport) (1972) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความล่าช้าทางจิตสังคม (Psychosocial – lag) กล่าวคืออัตราการเปลี่ยนแปลงในบทบาทของฝ่ายชายไม่สอดคล้องกับอัตราการเปลี่ยนแปลงของฝ่ายหญิง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในการปรับตัว และได้เสนอแนะให้มีการส่งเสริมความเข้าใจในบทบาทที่เปลี่ยนไปและวางนโยบายทางสังคมที่จะสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (โสภา ซปีดมันน์ , 2534 : 57)

ในเกือบทุกสังคม สตรีและมนุษย์ สามี-พ่อ ถูกคาดหวังให้จัดการเรื่องการจัดหาอาหารหรือรวบรวมอาหาร ปกป้องและแก้ปัญหาสาเหตุเนื่องมาจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางด้านร่างกาย (Saxton, L , 1968 : 368)

แนวความคิดทางชีววิทยามีความเห็นว่า เพศหญิงมีลักษณะทางชีววิทยาที่อ่อนแอกว่าเพศชาย ร่างกาย และอุปนิสัยใจคอโดยทั่วไปของเพศหญิงนั้นถูกกำหนดขึ้นมาให้เหมาะสมกับการทำงานเบากว่าเพศชาย อันได้แก่ งานดูแลบ้าน งานบริหารทารก และปรนนิบัติเพศชาย เป็นต้น การกำหนดบทบาทของเพศหญิงในสังคมต่าง ๆ จึงคล้อยตามลักษณะธรรมชาติดังกล่าว นั้น (บวร ประพฤติดี , 2520 : 1)

ความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวจะเกี่ยวข้องกับทฤษฎีต่าง ๆ หลายทฤษฎี ทฤษฎีที่จะกล่าวต่อไปนี้จะมีความเกี่ยวข้องอย่างใดอย่างหนึ่งกับหัวข้อการวิจัย

ทฤษฎีบทบาท (Role Theory)

ทฤษฎีบทบาทจะกล่าวถึงลักษณะของสังคมมนุษย์และลักษณะของปัจเจกชน แล้วชี้ให้เห็นว่า ตัวเชื่อมระหว่างสังคมและมนุษย์นั้นก็คือบทบาทนั่นเอง (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ , 2538 : 133)

นักทฤษฎีบทบาทชอบที่จะเริ่มต้นอธิบายทฤษฎีของเขาด้วยการอ้างบทละครอันมีชื่อของ เซ็คสเปียร์ เรื่องตามใจท่าน (As You Like It) ที่ว่า

โลกทั้งโลกคือละครโรงใหญ่

ส่วนหญิงชายก็เป็นเพียงตัวแสดงละครนั้น

ต่างมีวาระเข้าและออกเวทีละครของตน

ในชีวิตหนึ่งต่างมีบทแสดงหลายบท

หลังจากนั้นก็เปรียบเทียบว่า สังคมมนุษย์ก็คือ โรงละคร และมนุษย์แต่ละคนก็คือ ตัวแสดงของละครโรงนี้ ตัวละครมีบทที่แน่ชัดสำหรับแสดง มนุษย์แต่ละคนก็จะมีตำแหน่งต่าง ๆ ที่แน่ชัดจะต้องดำรง ตัวละครมีบทละครเป็นตัวกำกับ มนุษย์ก็มีบรรทัดฐานสังคมควบคุมพฤติกรรม ตัวแสดงต้องเคารพเชื้อพ้องผู้กำกับ มนุษย์ในสังคมก็ต้องเชื่อพ้องผู้มีอำนาจในสังคม ตัวละครต้องแสดงเรื่องราวกับเพื่อนนักแสดง มนุษย์ในสังคมก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับผู้ชม มนุษย์ในสังคมก็ต้องสวมบทบาทของผู้ชมประเภทต่าง ๆ และประการสุดท้าย ขณะที่ตัวละครแต่ละคนต้องอาศัยความรู้ความชำนาญของตนช่วยในการแสดง มนุษย์ในสังคมก็ต้องอาศัยภาพตัวตนและทักษะในการแสดงบทบาทเข้าช่วย เป็นสไตล์ของตนเองในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ , 2538 : 134-135)

ประเภทของความคาดหวัง (expectations)

ความคาดหวังเป็นส่วนประกอบสำคัญของบทบาท ทุกบทบาทจะได้รับความคาดหวังอย่างใดอย่างหนึ่งจากผู้อื่นหรือแหล่งอื่นเสมอ นักทฤษฎีบทบาทแบ่งความคาดหวังอันเป็นกรอบสำหรับสถานภาพออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ , 2538 : 135-136)

1. ความคาดหวังจาก “บท” (Expectation from the “script”) ความคาดหวังประเภทแรกเป็นเสมือนบทละครที่กำกับตัวแสดงในเวทีละครสำหรับโลกของความเป็นจริง “บท” (script) ก็คือ บรรทัดฐานทางสังคม (norms) นั้นเอง ซึ่งสังคมทุกสังคมจะกำหนดเอาไว้กว้าง ๆ ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะต้องแสดงหรือทำอะไร อย่างไร เช่น ในสังคมไทย พ่อแม่จะต้องดูแลอบรมลูก นักเรียนจะต้องเรียนหนังสือและเชื่อฟังครู ครูจะต้องหาความรู้ให้มากและสอนหนังสือ พ่อค้าแม่ค้าต้องขายของ ทหารต้องป้องกันประเทศ เป็นต้น เมื่อความคาดหวังประเภทนี้กำหนดไว้

กว้าง ๆ บุคคลก็อาจประพฤติปฏิบัติแตกต่างกันไปบ้างตามเหตุการณ์สถานที่ หรือความต้องการของบุคคลนั้น ๆ แต่อย่างไรเสียก็จะต้องอยู่ภายในขอบเขตของบรรทัดฐานของสังคม

ในสังคมอิสลามก็ได้มีความคาดหวังจากบทบาทของผู้ชายและผู้หญิงแตกต่างกัน โดยอิสลามได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ระหว่างหญิงและชายในสภาวะปกติอย่างชัดเจน กล่าวคือ ผู้ชายรับผิดชอบเลี้ยงดูผู้หญิงและครอบครัว ส่วนผู้หญิงนั้นควรจะต้องดูแลรับผิดชอบในครัวเรือน รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูบุตรธิดา (อารง สุทธาศาสน์, 2541 : 41)

2. ความคาดหวังจาก “ผู้แสดง” อื่น (Expectation from other “players”) นอกจาก บทละครแล้ว นักทฤษฎีบทบาทยังอาศัยส่วนอื่นของละครต่อไปอีก คราวนี้อาศัยผู้แสดงอื่นในเวทีแสดงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของเพื่อนผู้แสดงด้วยกัน ในสังคมมนุษย์ก็เช่นเดียวกัน ตามความคิดของนักทฤษฎีสำนักนี้ ที่มนุษย์คนอื่นในสังคมก็มีส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ด้วยกัน ความคิดเช่นนี้ก็เป็นการเทียบเคียงกับความคิดเรื่องผู้แสดงอื่นเป็นสำคัญ (significant other) และผู้อื่นทั่ว ๆ ไป (Generalized others) ของ มีด (Mead) และเรื่องการมองตัวเอง (Looking-glass self) ของ คูลีย์ (Cooley) นั่นเอง เพียงแต่ว่าความคิดของทั้งสองท่านนี้ใช้อธิบายการเกิดของตัวตน (self) แต่ของทฤษฎีบทบาทใช้ในความสัมพันธ์ทางสังคมทั่วไป

สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้เป็นตัวอย่างของการวิเคราะห์ความคาดหวังจากผู้แสดงอื่นเป็นสำคัญ คือ ของผู้ชายต่อบทบาทผู้หญิง

3. ความคาดหวังจาก “ผู้ชม” (Expectation from the “Audience”) ประเภทสุดท้ายของความคาดหวังตามความคิดของทฤษฎีบทบาทเอามาจากผู้ชมละคร กล่าวคือ ผู้แสดงจะต้องดูว่า ผู้ชมชอบอย่างไร ไม่ชอบอย่างไร แล้วแสดงบทบาทตามความต้องการของผู้ชม ผู้ชมมีความสำคัญต่อผู้แสดงละครเพราะละครจะดำรงอยู่ได้หรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับผู้ชมเป็นผู้ตัดสิน ในสังคมมนุษย์ก็มีบุคคลหรือจริง ๆ แล้วเป็นกลุ่มบุคคลทำนองนี้เช่นเดียวกัน ตามความคิดของทฤษฎีบทบาท กลุ่มบุคคลเหล่านี้จะมีอยู่จริงหรือไม่ก็ตาม หากมีคนเชื่อว่ามีอยู่จริงก็ย่อมจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของคนในทางที่เขาจะทำตาม ทำให้เหมือนกับ “ผู้ชม” ทำหรือต้องการ ความคิดนี้ตรงกับความคิดเรื่องผู้อื่นทั่ว ๆ ไป (generalized others) ของ มีด (Mead) และความรู้สังคมวิทยาทั่วไป เรียกว่า กลุ่มอ้างอิง (reference group)

ปัจเจกชน (Individual)

ปัจเจกชนตามความเห็นของทฤษฎีบทบาท คือ ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ดำรงสถานภาพ (status) และเป็นผู้แสดงบทบาทตามสถานภาพที่ครอง แปลอีกที่ว่า คำว่าสถานภาพเป็นกรอบความคิดเท่านั้น สถานภาพจะมีชีวิตชีวาขึ้นมาได้จะต้องมีคนหรือปัจเจกชนมาครอบครองแล้วแสดงบทบาทออกไปตาม “ บท ” ตาม “ ผู้แสดงอื่น ” ในวงละครเดียวกัน หรือตาม “ ผู้ดู ” ละคร ถ้าจะเทียบกับละครโรงใหญ่ก็ตามที่ ทฤษฎีบทบาทมองเจาะลงไปอีกว่า ปัจเจกชนเหล่านี้มีคุณลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ คือ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ , 2538 : 137-138)

1) ลักษณะเกี่ยวกับตนเอง (self – related characteristics) ได้แก่ ลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลหนึ่งบุคคลใดตามที่เขาคิดว่าเขาเป็นหรือมีลักษณะเช่นนั้น (Self conceptions) ลักษณะนี้เองจะมีอิทธิพลต่อการประพฤติปฏิบัติตามสถานภาพหนึ่งใดที่เขาดำรง ทั้งนี้เพราะความเชื่อว่าตนมีลักษณะอย่างใดนี่เองจะเป็นฐานในการเลือกความคาดหวังประเภทต่าง ๆ ดังได้กล่าวข้างต้นมาเป็นแนวประพฤติตามสถานภาพหนึ่งใด

2) ทักษะและความสามารถในการแสดงบทบาท (role playing skills and capacities) ความสามารถเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวคนแต่ละคนเป็นสิ่งที่มาแต่กำเนิด ส่วนทักษะเป็นสิ่งที่ร่ำเรียนภายหลัง แต่ทั้งสองอย่างก็สัมพันธ์กันในแง่ที่ว่า หากไม่มีความสามารถเป็นทุนรองรับอยู่ก่อนแล้วทักษะก็อาจไม่เกิดได้ ด้วยความสามารถและทักษะในการแสดงบทบาทนี้เองที่บุคคลแสดงบทบาทได้

จะเห็นว่าคุณลักษณะ 2 ประการของปัจเจกชนดังกล่าวมีความเกี่ยวเนื่องกันอย่าง ใกล้ชิด เพราะความคิดเกี่ยวกับตัวเอง (self perception) จะเป็นตัวเลือกหรือตัดตัดสินใจเลือกคาดหวังประเภทใดจะเหมาะสมกับตน ในขณะที่ทักษะในการแสดงบทบาทจะเป็นผู้ตัดสินใจเลือกภาพลักษณ์ของตนเอง (self-images) อันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างมีการกระทำระหว่างกัน เมื่อเลือกภาพลักษณ์อย่างหนึ่งอย่างใดได้แล้ว ภาพลักษณ์นั้นเองจะค่อย ๆ กลายเป็นความคิดเกี่ยวกับตัวของตัว (Self – conception) อันถาวรต่อไป (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ , 2538 : 137-138)

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory)

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนเป็นการมองความสัมพันธ์ระหว่างคนสองคนหรือหลายคนว่าเป็นกระบวนการของการแลกเปลี่ยน ทำนองเดียวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ลักษณะของการแลกเปลี่ยนดังกล่าวก่อให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ นานา ระหว่างผู้ที่อยู่ในโครงสร้างของการแลกเปลี่ยนนั้น

การวิเคราะห์ระบบความสัมพันธ์ของครอบครัวโดยใช้ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Soauzoni, 1970) ได้ชี้ให้เห็นว่า บทบาทระหว่างสามี-ภรรยา นั้น เกิดจากการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน โดยที่สามีมีบทบาทในการหารายได้เลี้ยงครอบครัวและภรรยาเป็นผู้ให้ความรัก ความเป็นคู่ทุกข์คู่ยากและการดูแลงานภายในบ้าน โดยเป็นการแลกเปลี่ยนความรับผิดชอบระหว่างกัน (โสภา ซปีลมันน์, 2534 : 56)

อย่างไรก็ดีลักษณะของการแลกเปลี่ยนดังกล่าวอาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยได้เหมือนกัน ดังสังคมไทยในปัจจุบันนี้ เป็นต้น

ทฤษฎีทรัพยากร (Resource Theory)

ทฤษฎีทรัพยากรเป็นทฤษฎีที่มองว่าทรัพยากรเป็นสิ่งสำคัญมากต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพราะถ้าผู้ใดได้ครอบครองทรัพยากรที่สำคัญแล้วเขาก็จะเป็นผู้ที่มีโอกาสมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นได้

เมื่อพูดถึงคู่สมรสในครอบครัวตามทฤษฎีทรัพยากรของบลัดและโวลฟ์ (Blood and Wolfe) (Broderick , 1971 : 88) บอกว่า พฤติกรรมที่เห็นเสมอของคู่สมรส คือ การมีอำนาจชักจูงอย่างมากและฐานะที่ยิ่งใหญ่ที่กำหนดโดยทรัพยากรที่สัมพันธ์กับเขา คือ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการมีส่วนร่วมทางสังคมในขนาดที่น้อยกว่า ถ้าสามีประสบความสำเร็จในอำนาจของเขาหรืออิทธิพลของเขาชัดเจนหรือทำให้คู่สมรสเชื่อที่จะละทิ้งงาน หรือการศึกษาที่ก้าวหน้า เขาก็จะมีชัยชนะในยุทธการเรื่องอำนาจตั้งแต่เธอจะไม่มีทรัพยากรที่จะแข่งขันกับเขา

ทฤษฎีโครงสร้างและคติการหน้าที่ (Structural Functional Theory)

ทฤษฎีโครงสร้างและคติการหน้าที่เกิดจากแนวความคิดทางชีววิทยาที่มองว่าระบบชีวะหรือร่างกายของสิ่งมีชีวิตนั้นประกอบด้วยชิ้นส่วนต่าง ๆ มากมาย และสลับซับซ้อน แต่อย่างไรก็ดีชิ้นส่วนแต่ละอย่างนั้นล้วนประกอบหน้าที่ของตน เพื่อสนองความต้องการของระบบชีวะทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ชิ้นส่วนแต่ละชิ้นนั้นอาจจะกระทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ หรืออย่างบกพร่องแล้วแต่สภาพการณ์ ถ้ากระทำหน้าที่บกพร่อง ผลที่เกิดขึ้นต่อสังคมก็จะเป็นไปในทางลบ แต่ถ้ากระทำหน้าที่อย่างครบถ้วนบริบูรณ์ ผลบวกก็จะเกิดขึ้นแก่ระบบทั้งหมดเช่นเดียวกัน (Radcliffe-Brown อ้างถึงใน อวอง สุทธาศาสน์, 2543 : 7)

ทฤษฎีทางสังคมวิทยาสาขาโครงสร้างและคติการหน้าที่ (Structural Functional school) ซึ่งมีอิทธิพลต่อการศึกษาบพบาทระหว่างคู่สมรสในแนวทฤษฎีนี้โดย ทากอท พาร์สันส์ (Talcott Parsons) (ค.ศ.1979) ได้วิเคราะห์ระบบครอบครัวโดยใช้โมทัศน์ของ “การจำแนกความแตกต่างระหว่างบทบาท (role differentiation)” และกล่าวว่า สามีย่อมมีความรับผิดชอบต่อบพบาทที่ครอบครัวจะต้องเกี่ยวข้องกับสื่อภายนอก ส่วนภรรยาจะรับผิดชอบต่อบพบาทเฉพาะภายในครอบครัว พาร์สันส์ (Parsons) ได้แบ่งแยกบทบาทของ คู่สมรสออกเป็น 2 ประเภทคือ บทบาท อันเป็นเป้าหมายทางวัตถุ (Instrumental role) และบทบาทในการสนองทางจิตใจ (Expression role) สำหรับบทบาทเป้าหมายทางวัตถุหมายถึง บทบาทในการประกอบอาชีพ คือ บทบาทของสามี ส่วนบทบาทในการสนองทางจิตใจกับบทบาทในการเลี้ยงดูบุตร การให้ความรัก ความอบอุ่นแก่สมาชิกในครอบครัว คือ บทบาทของภรรยา ฉะนั้นบทบาทของสามีจึงเป็นบทบาทหลักในการเชื่อมโยงระหว่างบทบาทภายนอกสถาบันครอบครัว (นงลักษณ์ เอมประดิษฐ์, 2539 : 126)

จากทฤษฎีของพาร์สันส์ ซึ่งหลักสำคัญของทฤษฎีคือ การยืนยันว่าสถาบันของครอบครัวถือเป็นสิ่งที่จำเป็นจะขาดเสียมิได้ของเสถียรภาพทางสังคม ในฐานะที่เป็นองค์กรในการเรียนรู้ระเบียบสังคมของเด็ก ครอบครัวมีความสำคัญในกระบวนการสร้างการยอมรับให้เกิดขึ้นภายในของการควบคุมทางสังคม ซึ่งจำเป็นจะต้องมีเพื่อเสถียรภาพของสังคม ยิ่งกว่านั้นในฐานะที่เป็นจุดศูนย์รวมของอารมณ์ความรู้สึกของผู้ใหญ่ ครอบครัวถือว่าเป็นตัวการที่สำคัญของการควบคุมสังคมที่มาจากภายนอก และเป็นทางออกที่สำคัญของความตึงเครียดต่าง ๆ ของผู้ใหญ่ ซึ่งถ้าปราศจากการระบายออกในครอบครัวแล้ว ก็อาจจะมีผลกระทบก่อให้เกิดผลเสียหายต่อชีวิตในสาธารณะได้ พาร์สันส์ได้โต้แย้งว่า เพื่อที่จะให้ครอบครัวทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นจะต้องมีการแบ่งงานในลักษณะที่ ผู้ใหญ่ผู้ชายและผู้หญิงจะมีบทบาทที่แตกต่างกัน ผู้ชายผู้เป็น

ผู้เชื่อมครอบครัวเข้าระบบสังคมส่วนรวม จะทำหน้าที่เป็น “ เครื่องมือ ” ที่แสดงคุณลักษณะในทางที่เป็นการผลักดัน ทะเยอทะยานและการควบคุมตนเอง ในขณะที่สตรีที่เป็นผู้ทำหน้าที่ภายในครอบครัว เป็นผู้ให้การสนับสนุนลูก ๆ และผู้ชายที่เป็นผู้ใหญ่จะต้องมี “ การแสดงออก ” ในลักษณะอ่อนโยน ทะนุถนอม รักใคร่ และมีอารมณ์รู้สึกอย่างเปิดเผย ถ้าผู้หญิงและผู้ชายมีความเหมือนกันทางด้านหน้าที่และแนวความคิดในครอบครัว การแข่งขันที่มีขึ้นจะทำให้ชีวิตภายในครอบครัวแตกสลาย เป็นการบ่อนทำลายบทบาทที่สำคัญของครอบครัว ในการที่จะดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของสังคม (Talcott Parsons , 1954 : 79 อ้างถึงใน สุเทพ สุนทรภัสส์ , 2540 : 286-287)

นักสังคมวิทยาอีกท่านหนึ่งซึ่งมีแนวคิดเดียวกันนี้ชื่อ เมอเร เอ สทรัส (Murray A. Straus) ได้จำแนกบทบาทของคู่สมรสออกเป็น 2 ประเภท คือ บทบาทในการใช้อำนาจภายในครอบครัวคือสามี กับบทบาทในการสนับสนุนช่วยเหลือก็คือภรรยา เหล่านี้คือ การแบ่งแยกหน้าที่ตามความแตกต่างระหว่างเพศนั่นเอง ซึ่งทฤษฎีหรือแนวคิดนี้สอดคล้องกับบทบาทของสามีภรรยาไทยในยุคก่อนปัจจุบัน แต่ต่อมาทำให้เห็นว่าปัญหาของสตรีในเรื่องไม่เสมอภาคระหว่างเพศชายกับเพศหญิงซึ่งมีมาแต่โบราณ จึงควรแก่การพัฒนาสตรีให้เต็มศักยภาพและเสมอภาคในสิทธิและโอกาสอย่างแท้จริง (นงลักษณ์ เอมประดิษฐ์, 2536 - 2539 : 126 - 127)

ทฤษฎีเกี่ยวกับความแตกต่างทางเพศ (Theory of Sex Differences)

แนวความคิดหลักในวรรณกรรมร่วมสมัยเกี่ยวกับความแตกต่างในทางเพศ ก็คือ ชีวิตทางจิตภายในของสตรี ในโครงสร้างส่วนรวมแตกต่างจากของบุรุษ พื้นฐานของค่านิยมและความสนใจวิถีของการตัดสินใจทางด้านคุณค่า การสร้างมูลเหตุจูงใจทางด้านความสำเร็จ ลักษณะสร้างสรรค์ทางวรรณกรรม จินตนาการทางเพศ ความรู้สึกเกี่ยวกับเอกลักษณ์ และในกระบวนการทางด้านความสำนึกและที่เกี่ยวกับตัวเอง สตรีจะมีภาพพจน์และความเห็นที่แตกต่างออกไปในการสร้างความเป็นจริงทางสังคม หลักสำคัญประการที่สอง ก็คือโครงสร้างส่วนรวมของความสัมพันธ์และประสบการณ์ชีวิตของสตรีมีลักษณะที่แตกต่างโดยเฉพาะสตรีจะมีความเกี่ยวพันที่แตกต่างจากบุรุษกับผู้ที่สืบเชื้อสายทางชีววิทยาของเธอ เด็กชายและเด็กหญิงจะมีแบบแผนในการเล่นแตกต่างกัน สตรีผู้ใหญ่จะมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน สตรีที่เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาในฐานะนักวิชาการในลักษณะพิเศษเฉพาะ ที่จริงแล้วชีวิตในส่วนรวมของสตรีตั้งแต่สมัยที่เป็นทารกจนเติบโตเป็นผู้สาวุโสมีความแตกต่างอย่างสำคัญจากบุรุษ ถ้าพิจารณาารวม ๆ แล้ว วรรณกรรมที่เกี่ยวกับความแตกต่างทางด้านความสำนึกและประสบการณ์ในชีวิต ได้ให้คำตอบที่มี

ลักษณะพิเศษเฉพาะประการหนึ่งต่อคำถามที่ว่า “ ทางด้านสตรีจะเป็นอย่างไร ? ” (สุเทพ สุนทรภัสช์ , 2540 : 290- 291)

ในการตั้งคำถามข้อที่สองว่า “ เพราะเหตุใด ? ” เป็นการชี้ให้เห็นถึงเส้นแบ่งที่สำคัญของความแตกต่างภายในกรอบของความสนใจต่อความแตกต่างทางเพศ ข้ออธิบายต่าง ๆ เกี่ยวกับความแตกต่างทางด้านจิตวิทยา และความสัมพันธ์ระหว่างสตรีและบุรุษในสาระสำคัญแล้วแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ ในทางชีววิทยา ทางด้านสถาบันและทางด้านจิตวิทยาสังคม (สุเทพ สุนทรภัสช์ , 2540 : 291)

ข้ออธิบายทางชีววิทยาของความแตกต่างทางเพศ

ข้ออธิบายต่าง ๆ ทางชีววิทยาถือเป็นแนวความคิดในแนวนูร์กซ์นิยม ที่มีอยู่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเกี่ยวกับความแตกต่างทางเพศ พรอยด์ได้สืบสาวความแตกต่างทางด้านโครงสร้างบุคลิกภาพของหญิงและชาย ไปถึงความแตกต่างของอวัยวะเพศ และกระบวนการทางการรับรู้และอารมณ์รู้สึกที่เริ่มตั้งแต่เมื่อเด็กได้ค้นพบความแตกต่างทางด้านสรีรวิทยาของตน นักสังคมวิทยาในปัจจุบันคือ ลิโอเนล ไทเกอร์ และโรบิน ฟอกซ์ (Lionel Tiger and Robin Fox, 1971 อ้างถึงใน สุเทพ สุนทรภัสช์ , 2540 : 291) ได้กล่าวถึง “ ไวยกรณ์ทางชีวะ ” (heiogrammars) ต่าง ๆ ที่ได้ฝังรากมาตั้งแต่ในระยะต้น ๆ ของวิวัฒนาการของมนุษย์ที่ทำให้สตรีมีความผูกพันทางอารมณ์รู้สึกต่อทารกของตน และบุรุษมีความผูกพันในกิจการทั่วไปกับบุรุษคนอื่น ๆ นอกจากนี้ข้อโต้แย้งทางด้านชีววิทยาได้ใช้ในการเขียนสนับสนุนแนวความคิดเกี่ยวกับสตรีอย่างมาสเตอร์และจอห์นสัน ในการสำรวจเกี่ยวกับลักษณะทางเพศของสตรี ได้ให้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ แก่นักทฤษฎีเกี่ยวกับสตรี ในการทบทวนปัญหาเกี่ยวกับแบบแผนทางเพศทางสังคมใน ส่วนรวม (William Masters and Viginia Johnson , 1966 อ้างถึงใน สุเทพ สุนทรภัสช์ , 2540 : 291) และ เอลิซ รอสส์ (Alice Rossi , 1974 อ้างถึงใน สุเทพ สุนทรภัสช์ , 2540 : 291) ได้ให้ความสนใจอย่างมากต่อพื้นฐานทางชีววิทยาต่อพฤติกรรมที่มีลักษณะเฉพาะทางเพศ รอสส์ได้เชื่อมโยงหน้าที่ทางชีววิทยาต่าง ๆ ของหญิงและชายกับความแตกต่างทางด้านรูปแบบของพัฒนาการที่กำหนดโดยไฮโมนในช่วงวัฏจักรของชีวิตและพัฒนาการดังกล่าวกับความแตกต่างเฉพาะทางเพศ จากลักษณะสำคัญอย่างเช่น ความรู้สึกรับรู้ที่ฉับไวต่อแสงและเสียง และความแตกต่างของการเชื่อมประสานระหว่างสมองทางด้านซ้ายและด้านขวา ความแตกต่างดังกล่าว รอสส์เห็นว่ามิอิทธิพลต่อแบบแผนการเล่นของเด็กต่าง ๆ ในวัยเด็ก อย่างลักษณะการ “ คิด

คำนวณ ” (math anxiety) ที่มีมากในผู้หญิง และลักษณะที่เห็นชัดว่าผู้หญิงมีลักษณะที่พร้อมที่จะเลี้ยงดูทารกมากกว่าผู้ชาย (สุเทพ สุนทรภัสส์ช , 2540 : 291)

ข้ออธิบายทางด้านสถาบันของความแตกต่างทางเพศ

ข้ออธิบายทางด้านสถาบันเกี่ยวกับความแตกต่างทางเพศ มักจะเน้นหน้าที่ที่มีลักษณะแตกต่างโดยเฉพาะของสตรี ของการมีและเลี้ยงดูทารก ความรับผิดชอบในการเป็นมารดา ถือว่าเป็นการกำหนดที่สำคัญของการแบ่งงานอย่างกว้าง ๆ ที่เชื่อมโยงผู้หญิงโดยทั่วไป เข้ากับหน้าที่ของภรรยา มารดา และผู้ทำงานบ้าน เข้ากับโลกส่วนตัวของบ้านและครอบครัว และกับเหตุการณ์และประสบการณ์จำนวนหนึ่งในชีวิต ซึ่งแตกต่างจากหน้าที่ต่าง ๆ ของผู้ชาย จากพื้นฐานต่าง ๆ ดังกล่าว ผู้หญิงจะพัฒนาการตีความเกี่ยวกับความสำเร็จ ผลประโยชน์และคุณค่าที่มีลักษณะแตกต่างเฉพาะ และมีความชำนาญสำหรับการที่จะเปิดความสัมพันธ์ “ ความดูแลเอาใจใส่ต่อผู้อื่น ” และเครือข่ายในการสนับสนุนร่วมกับสตรีคนอื่น ๆ (ผู้เป็นมารดา ลูกสาว พี่สาว น้องสาว เพื่อน) ที่อยู่ในส่วนอื่น ๆ ของสังคม ถึงแม้ว่านักทฤษฎีทางด้านความแตกต่าง ทางด้านสถาบันจะยอมรับการแบ่งงานทางเพศว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นทางสังคม แต่ก็มีนักทฤษฎีคนอื่น ๆ ที่ตระหนักว่า การแบ่งแยกอาณาเขตกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง อาจจะเป็นเรื่องของแบบแผนความไม่เสมอภาคกันทางเพศ หรือแม้แต่การกดขี่ (สุเทพ สุนทรภัสส์ช , 2540 : 292)

ทฤษฎีจิตวิทยาสังคมเกี่ยวกับเพศ

ข้ออธิบายของจิตวิทยาสังคมเกี่ยวกับความแตกต่างทางเพศ มี 2 ประเภท คือ ประเภทที่หนึ่งเป็นทฤษฎีปรากฏการณ์กว้าง ๆ (phenomenological theories) และประเภทที่สองเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ระเบียบสังคม (Socialization theories) ทฤษฎีปรากฏการณ์ให้ความสนใจต่อการปรากฏเป็นแบบแผนกว้าง ๆ ของความรู้ที่เรามักจะมองข้ามไปเกี่ยวกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน โดยการแบ่งประเภทง่าย ๆ เกี่ยวกับความเป็นผู้ชายความเป็นผู้หญิง ในผลงานทางด้านปฏิสัมพันธ์และแนวความคิดเราพยายามที่จะอ้างไว้ซึ่งการจำแนกประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวเอาไว้ และในวิถีทางที่งานของส่วนรวมจะกำหนด โดยอาศัยคำนิยามเกี่ยวกับขอบเขตของความแตกต่าง และกรอบทางจิตวิทยาของหญิงและชาย (Harold Garfinkel , 1967 อ้างถึงใน สุเทพ สุนทรภัสส์ช , 2540 : 292)

สำหรับทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมนั้น เป็นการเสริมการวิเคราะห์ทางสถาบัน โดยการสำรวจการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับประสบการณ์ที่หล่อหลอมคนเราโดยทั่วไป และโดยเฉพาะเด็กเล็ก ๆ เกี่ยวกับบทบาทและขอบเขตที่แยกต่างหากจากกันของความเป็นผู้ชาย และความเป็นผู้หญิง (สุเทพ สุนทรภัสส์ , 2540 : 292-293)

ทฤษฎีเกี่ยวกับความไม่เสมอภาคทางเพศ (Theory of Gender Inequality)

ทฤษฎีเกี่ยวกับความไม่เสมอภาคทางเพศมีหลักการที่มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ ประการแรก ชายและหญิงไม่เพียงแต่มีฐานะที่แตกต่างกันในสังคมเท่านั้น แต่ยังมีฐานะที่ไม่เท่าเทียมกันด้วย โดยเฉพาะผู้หญิงจะได้รับทรัพยากรทางวัตถุ สถานภาพทางสังคม อำนาจ และโอกาสที่จะสร้างความเป็นตัวของตัวเอง (self – actualization) น้อยกว่าผู้ชาย ซึ่งมีส่วนร่วมในฐานะทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นฐานะที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของชั้นสังคม เชื้อชาติ อาชีพ ชาติพันธุ์ ศาสนา การศึกษา สัญชาติ และปัจจัยที่สำคัญอื่น ๆ ทางสังคม

ประการที่สอง ความไม่เสมอภาคต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เป็นผลมาจากองค์ประกอบของสังคม ไม่ใช่เกิดมาจากความแตกต่างที่สำคัญทางชีววิทยา และบุคลิกภาพระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย

สำหรับหลักการสำคัญประการที่สามของทฤษฎีความไม่เสมอภาคทางเพศนั้น ก็คือถึงแม้ว่าปัจเจกบุคคลมนุษย์จะมีความแตกต่างกันในด้านศักยภาพและลักษณะสำคัญต่าง ๆ ก็ไม่มีแบบแผนความแตกต่างทางธรรมชาติที่สำคัญใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างเพศตรงข้าม มนุษย์ทุกคนถูกทำให้แตกต่างกันโดยความจำเป็นที่ฝังอยู่ในส่วนลึกในการที่จะแสวงหาความเป็นอิสระที่จะสร้างความเป็นตัวของตัวเองให้เกิดขึ้น และความบีบคั้นที่ทำให้มนุษย์ปรับตัวให้เข้ากับข้อจำกัดและโอกาสต่าง ๆ ภายในสถานการณ์ที่กำลังเผชิญหน้าอยู่ ดังนั้น ในการกล่าวว่ามี ความไม่เสมอภาคทางเพศ จึงเท่ากับเป็นการอ้างว่าสตรีโดยสถานการณ์แล้วมีอำนาจน้อยกว่าผู้ชาย ในการที่จะตระหนักถึงความจำเป็นที่มีอยู่ร่วมกับผู้ชายในการที่จะเป็นของตัวเอง

หลักการประการที่สี่ ทฤษฎีความไม่เสมอภาคทางเพศทุกทฤษฎีต่างถือว่าหญิงและชาย จะมีการตอบโต้โดยง่าย และเป็นธรรมชาติต่อโครงสร้างทางสังคมและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีลักษณะเท่าเทียมกันหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ทฤษฎีต่าง ๆ ดังกล่าวยืนยันว่าเป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ ในแง่ที่ทฤษฎีดังกล่าวนี้แตกต่างอย่างเห็นได้ชัด จากทฤษฎีความ

แตกต่างทางเพศที่เสมอภาคของชีวิตในสังคม ซึ่งถือว่าความแตกต่างทางเพศไม่ว่าจะมีสาเหตุมาจากอะไรก็ตามมีลักษณะที่ยั่งยืนฝังลึกลงไปในบุคลิกภาพและจะเปลี่ยนแปลงกลับคืนได้เพียงบางส่วนเท่านั้น (สุเทพ สุทธภณัส , 2540 : 293-294)

ทฤษฎีความล่าช้าทางวัฒนธรรม (Theory of Cultural lag)

ทฤษฎีความล่าช้าทางวัฒนธรรม เป็นทฤษฎีของนักสังคมวิทยาชาวอเมริกันชื่อวิลเลียม อ็อกเบิร์น (William Ogburn) ซึ่งได้เสนอว่า สังคมมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปเนื่องมาจากวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลง เขาพยายามแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมก่อให้เกิดภาวะเงื่อนไ้ที่ล่าช้า (lag condition) ขึ้นเสมอ เงื่อนไ้ที่ล่าช้านี้คือ เมื่อหนึ่งในสองส่วนของวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันได้เปลี่ยนไปก่อนหรือเปลี่ยนไปในระดับที่มากกว่าอีกส่วนหนึ่ง เป็นต้นเหตุทำให้เกิดการปรับตัวของสองส่วนที่เกี่ยวข้องกันนี้กันไปไม่ได้ไม่เท่าเดิม อ็อกเบิร์น ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า เงื่อนไ้ที่ล่าช้านี้ เป็นการปรับตัวไม่ทันกันอาจเกิดขึ้นกับส่วนใด ๆ ของวัฒนธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องใกล้ชิดอยู่กับอีกส่วนหนึ่งก็ได้ (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2529 : 92)

อ็อกเบิร์น ได้กล่าวอีกว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมักจะนำไปสู่ภาวะของการไม่เป็นระเบียบ (disorganization) ซึ่งรวมไปถึงความขัดแย้งและปัญหาสังคมต่าง ๆ เขาได้พยายามชี้ให้เห็นว่า ทฤษฎีความล่าช้าทางวัฒนธรรมนั้นจะต้องประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. จะต้องมิตัวแปรอย่างน้อย 2 ตัว
2. จะต้องแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรทั้ง 2 อยู่ในสภาวะของการปรับตัว
3. จะต้องแสดงให้เห็นว่า มีตัวแปรหนึ่งได้เปลี่ยนไป อีกตัวแปรหนึ่งยังไม่ได้เปลี่ยนหรือต่างระดับกัน
4. และเมื่อตัวแปรหนึ่งได้เปลี่ยนไป อีกตัวแปรหนึ่งยังไม่ได้เปลี่ยนนั้น จะเกิดความล่าช้าขึ้น (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2529 : 93)

ในสังคมไทยเราจะเห็นลักษณะความล่าช้าในการเปลี่ยนแปลงเกือบทุกด้าน รวมทั้งด้านครอบครัว อันที่จริงแล้วความล่าช้าที่เกิดขึ้นในครอบครัวนี้เอง ที่มีผลให้เกิดปัญหาทางครอบครัวมากมายในปัจจุบัน

ในเรื่องความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวได้มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวข้องกับเรื่องแนวนี้ไว้มาก งานวิจัยที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นงานวิจัยส่วนหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องอย่างใดอย่างหนึ่งกับหัวข้อการวิจัย

ผลงานวิจัยในประเทศไทย

ในการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวในสังคมไทยนั้น มีผลงานวิจัยในประเทศไทยหลายเรื่องที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ดังนี้

1) ข้อมูลจากโครงการสำรวจครอบครัวไทย ดำเนินการโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ภายใต้การสนับสนุนของศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยนิฮอน และสถาบันประชากรอีสเวสต์ เมื่อเดือนธันวาคม 2533 โดยการสัมภาษณ์ประชากรชนบทที่มีอายุระหว่าง 15-55 ปี จำนวน 677 คน ใน 16 หมู่บ้านของภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวเรื่องบทบาทระหว่างเพศเป็นดังนี้ คือ ค่านิยมที่ว่าเป็นการดีสำหรับครอบครัวหากสามีเป็นคนหาเลี้ยงครอบครัว และภรรยาเป็นคนดูแลเรื่องในบ้าน มีผู้เห็นด้วยร้อยละ 82.1 ค่านิยมที่ว่าผู้หญิงส่วนใหญ่ควรอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนมากกว่าออกไปทำงานนอกบ้าน มีผู้เห็นด้วยร้อยละ 70.0 ค่านิยมที่ว่าทั้งสามีและภรรยาควรจะช่วยกันดูแลลูกเมื่อทั้งคู่อยู่บ้าน มีผู้เห็นด้วยร้อยละ 94.4 ส่วนค่านิยมที่ว่าเป็นการดีสำหรับผู้ชายที่จะทำงานในครัว มีผู้เห็นด้วยร้อยละ 22.2

2) การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของประชากรต่างวัยในครอบครัวภาคใต้และภาคกลางในเดือนมีนาคม 2541 ได้ใช้ข้อมูลจากประชาชนและข้าราชการ โดยมีจำนวนตัวอย่างจากประชาชนภาคใต้ 360 คน และ 370 คนจากภาคกลาง ส่วนข้าราชการในภาคใต้มีจำนวน 243 คน และภาคกลางเท่ากับ 283 คน ในการวิจัยพบว่า ข้อมูลจากประชาชนผู้ที่อยู่ในเขตชนบทและที่เป็นข้าราชการในภาคใต้และภาคกลาง มีทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวว่า

ผู้หญิงส่วนใหญ่ควรจะต้องอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนมากกว่าออกไปทำงานนอกบ้าน โดยประมาณ 1 ใน 2 ของผู้ตอบในภาคใต้ และร้อยละ 58.6 ของผู้ตอบในภาคกลาง เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว นั่นคือ ยังมีความคิดว่าผู้หญิงเหมาะกับการทำหน้าที่เป็นแม่บ้านเพื่อดูแลทุกข์สุขของสมาชิกในครอบครัว

สามีควรจะเป็นผู้มีสิทธิมีเสียงมากกว่าภรรยาในเรื่องของครอบครัว พบว่าร้อยละ 45.8 และ 62.7 ของผู้ตอบในภาคใต้และภาคกลางเห็นด้วยกับความคิดข้างต้น

เป็นการดีสำหรับครอบครัว หากสามีเป็นคนหาเลี้ยงครอบครัว และภรรยาเป็นคนดูแลเรื่องในบ้าน พบว่า 2 ใน 3 ของผู้ตอบ หรือร้อยละ 66.4 และ 87.6 ของผู้ตอบในภาคใต้และภาคกลางตามลำดับ เห็นว่าความคิดดังกล่าวเป็นสิ่งดี

ทั้งสามีและภรรยาควรจะช่วยกันดูแลลูกเมื่อทั้งคู่อยู่บ้าน แนวคิดนี้ก็ได้รับการยอมรับเกือบจะทุกคน แสดงให้เห็นว่า การดูแลบุตรไม่ใช่หน้าที่ของภรรยาแต่เพียงผู้เดียว แต่เป็นความรับผิดชอบร่วมกันมากกว่า (สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐี, 2541 : 158)

3) กิตติศักดิ์ จินดาศักดิ์ (2538) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังของภรรยาต่อการช่วยทำงานบ้านของสามี จากกลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีที่สมรสแล้ว ซึ่งมีบุตรเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 267 คน โดยผลการศึกษามีดังนี้

การรับผิดชอบงานบ้านด้านต่าง ๆ พบว่า ส่วนใหญ่ภรรยาเป็นผู้รับผิดชอบเป็นหลัก ซึ่งได้แก่ด้านการดูแลรักษาบ้าน ด้านการเลี้ยงดูบุตร ดังนั้น บทบาทตามประเพณี (traditional role) ที่ได้กำหนดหน้าที่ให้สามีเป็นผู้รับผิดชอบในการหาเลี้ยงและรับผิดชอบด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ส่วนภรรยาเป็นผู้รับผิดชอบงานทั้งหมดภายในครอบครัว รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูบุตรยังคงมีอิทธิพลอยู่กับสามีภรรยา

4) จากการศึกษาวิจัยของ สุมนชาติ เจริญนครนรี (2528 : 1-67) ที่ได้ศึกษาความคาดหวังของภรรยาต่อบทบาทของสามี และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม กับความคาดหวังจากกลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 500 คน ผลการวิจัยพบว่าความคาดหวังของภรรยาต่อบทบาทของสามีในงานบ้านซึ่งได้แก่ การดูแลซ่อมแซมบ้านและอุปกรณ์ต่างๆ และการดูแลรักษารถอยู่ในระดับสูงงานทั่วไปซึ่งได้แก่การจัดแบ่งงานให้แก่สมาชิก การวางแผนการพักผ่อนของครอบครัว การจัดทำงบประมาณและการจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็น และงานอบรมเลี้ยงดูบุตรอายุมากกว่า 5 ปี ซึ่งได้แก่การจัดการเรื่องการเรียนของลูก การดูแลความเป็นอยู่ทั่วไปและการให้คำแนะนำต่าง ๆ อยู่ในระดับกลาง ส่วนงานบ้าน ซึ่งได้แก่การจัดการด้านอาหาร การดูแลรักษาและทำความสะอาด

บ้าน อุปรกรณ์ในบ้าน งานครัว เสื้อผ้า และงานอบรมเลี้ยงดูบุตรอายุต่ำกว่า 5 ปี ซึ่งได้แก่ การดูแลบุตรในสภาพปกติและเจ็บป่วยอยู่ในระดับต่ำ (กิตติศักดิ์ จินดาศักดิ์ , 2538 : 10)

5) การศึกษาของ วิชัย โฆษิตชัยยงค์ (2535 : 79) ได้ศึกษาความคาดหวังของภรรยาที่มีต่อการช่วยทำงานบ้านของสามีในเขตกรุงเทพมหานครในงาน 4 ประเภทคืองานอาหาร งาน เสื้อผ้า งานดูแลรักษาบ้าน งานเลี้ยงดูบุตรพบว่าความคาดหวังของภรรยาที่ต้องการให้สามีช่วยทำงานบ้านด้านอาหาร งานเสื้อผ้าและงานเลี้ยงดูบุตรอายุต่ำกว่า 6 ปีอยู่ในระดับน้อย ส่วนงาน ดูแลรักษาบ้านและงานเลี้ยงดูบุตรอายุมากกว่า 6 ปีอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การช่วยทำงานบ้านของสามีในงานด้านอาหารการกินและงานเลี้ยงดูบุตรอายุต่ำกว่า 6 ปีอยู่ในระดับน้อย ส่วนงานดูแลรักษาบ้านและงานเลี้ยงดูบุตรอายุมากกว่า 6 ปีอยู่ในระดับปานกลาง เว้นแต่ทางด้านเสื้อผ้าเป็นงานที่สามีไม่ได้ช่วยทำ

6) งานวิจัยของนางลักษณี เอมประดิษฐ์ (2536-2539) เรื่องรูปแบบครอบครัวไทยของสังคมสมัยใหม่ : แนวโน้มในอนาคต ที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ จากแบบสอบถามอาจารย์สตรี และสตรีรับจ้าง ที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยแยกเป็นครอบครัวเก่า 10 ราย ครอบครัวใหม่ 10 ราย และสัมภาษณ์นักสังคมสงเคราะห์ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับด้านครอบครัวของโรงพยาบาล และหน่วยงานที่ให้บริการทางสังคมที่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดสมุทรปราการ 5 หน่วยงาน หน่วยงานละ 2 คน พบว่า

ปัญหาครอบครัวไทยในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างจากครอบครัวขยายและครอบครัวเดี่ยวที่เป็นปัญหาสำคัญ เมื่อวิเคราะห์ในภาพรวม คือ

1. ปัญหาความประพฤติของลูก
2. ปัญหาภรรยาต้องทำงานทั้งในบ้านและนอกบ้าน ซึ่งเป็นภาระที่หนัก

ฉะนั้นปัญหาของเด็กหรือสตรีในครอบครัวจึงเป็นปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะสตรีที่เป็นทั้งมารดาและภรรยา จำเป็นต้องรับภาระหลายด้าน ในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสตรี “ลูก” จึงเป็นส่วนสำคัญที่สตรี หรือผู้เป็นมารดาให้ความใส่ใจ เพราะการเลี้ยงลูกให้มีคุณค่าท่ามกลางกระแสความผกผันทางสังคม และลักษณะครอบครัวที่มีขนาดเล็กลง ญาตินับวันจะมีบทบาทในการช่วยอบรมสั่งสอนเด็กน้อยลง ทำให้เกิดการยุ่งยาก เพราะมารดาฝ่ายเดียวไม่มีเวลาดูแลใกล้ชิด เนื่องจากต้องทำงานบ้านด้วย ผู้ชายไทยมักผลักระงานทั้งในบ้าน นอกบ้าน นอกจากจะใช้เวลาแก่ลูกน้อยลงแล้ว การดูแลสามีก็อาจจะลดลงด้วย อันอาจจะเป็นทางออกให้สามีสนใจได้ดังพบในคำตอบของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างจากครอบครัวเดี่ยว ที่จัด

ลำดับ “สามีนอกใจ” อยู่ลำดับที่สอง ส่วนกลุ่มตัวอย่างจากครอบครัวขยาย จัดลำดับปัญหาเดียวกันนี้อยู่ในลำดับที่สี่ อาจเป็นไปได้ว่า การที่ญาติเข้ามาอยู่ในครอบครัว ทำให้ภรรยาใช้เวลาดูแลเอาใจใส่สามีได้บ้าง ฉะนั้น กลุ่มสตรีจากครอบครัวขยาย จึงไม่จัดปัญหาสามีนอกใจไว้ในลำดับต้น แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาสามีนอกใจ ยังเป็นปัญหาหนึ่งของครอบครัวไทย ซึ่งทำลายความสุขของภรรยาและลูกอย่างมาก และสตรีก็พยายามยอมรับในปัญหานี้อยู่ เพียงแต่จะเป็นปัญหารุนแรงมากหรือน้อยเท่านั้น

ผลจากการสัมภาษณ์นักสังคมสงเคราะห์ พบว่าครอบครัวไทยในปัจจุบันประสบปัญหาความสัมพันธ์ทั่วไปของสามีภรรยา เช่น ความคิดเห็นไม่ตรงกัน ไม่มีเวลาให้แก่กัน นอกจากนี้จะพบปัญหาสามีนอกใจ ไม่รับผิดชอบครอบครัว คู่สมรสติดสุรายาเสพติดและต้องโทษ ปัญหาสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว ปัญหาการเงิน ปัญหามีบุตรหลานต้องเลี้ยงดู และส่งผลเสียให้เรียนหนังสือ เป็นต้น

7) วิทยานิพนธ์ของ น.ส.เมทินี ไทยสมบูรณ์ (2536) วิจัยเรื่องอำนาจในการตัดสินใจในครอบครัวของภรรยาในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงเป็นอุตสาหกรรม โดยสัมภาษณ์ทั้งสามีและภรรยาที่ตำบลอ้อมน้อย อย่างละ 200 คนพบว่า

ภรรยาที่ประกอบอาชีพในระดับสูง จะมีอำนาจในการตัดสินใจในครอบครัวมากกว่าภรรยาที่ประกอบอาชีพในระดับต่ำ หรือไม่ได้ประกอบอาชีพอะไรเลย

ภรรยาที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีอำนาจการตัดสินใจในครอบครัวมากกว่าภรรยาที่มีระดับการศึกษาต่ำ

ภรรยาที่มีรายได้มากกว่าสามี จะมีอำนาจในการตัดสินใจมากกว่าภรรยาที่มีรายได้ น้อยกว่าสามี

8) สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้วางแผนการศึกษาเกี่ยวกับครอบครัวไทย โดยความสนับสนุนด้านเงินทุนวิจัยจากกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) ในปี พ.ศ. 2537 ทางสถาบันจึงเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลภายใต้ชื่อโครงการศึกษาครอบครัวไทย (General Family Survey) โดยมีขนาดตัวอย่างระดับประเทศ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัยเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้มีคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจและทางเลือกของสตรีระหว่างการทำงานนอกบ้านกับการดูแลบุตร จากข้อมูลพบว่าสตรีส่วนใหญ่ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทเกือบร้อยละ 70 เลือกที่จะดูแลบุตรมากกว่าที่จะออกไปทำงานนอกบ้าน อย่างไรก็ตามเนื่องจากไม่ได้มีการถามต่อไปว่าหากสามารถทำงานนอกบ้านและเลี้ยงลูกไปด้วยได้ในเวลาเดียวกันจะพิจารณาเลือกที่จะทำงานลักษณะดังกล่าวหรือไม่ จึงทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่า คำตอบเกี่ยวกับทางเลือกดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะบทบาทของงานที่ขัดกับการเลี้ยงลูก หรือเป็นเพราะการขาดผู้ดูแลบุตรที่ตัวเองไว้วางใจ ทำให้สตรีส่วนใหญ่เลือกที่จะดูแลบุตรด้วยตัวเองมากกว่าที่จะออกทำงานนอกบ้าน มีข้อสังเกตว่าเมื่อถามคำถามข้อเดียวกันนี้กับผู้ตอบชายพบว่าผู้ชายเขตเมืองมากกว่าร้อยละ 82 และร้อยละ 85.3 ของผู้ตอบเขตชนบท อยากให้สตรีดูแลบุตรมากกว่าออกไปทำงานนอกบ้าน

เรื่องการแบ่งบทบาทของสมาชิกชายหญิงในครอบครัวนั้น การมีส่วนร่วมช่วยเหลือเรื่องงานบ้านของสามีและภรรยาจะเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งในเรื่องบทบาทของชายหญิง ผลการวิเคราะห์จากตารางพบว่า ผู้ตอบทั้งหญิงและชายส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า ทั้งสามีและภรรยาควรช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องของงานบ้าน โดยที่ผู้ตอบชายในอัตราร้อยละที่สูงกว่าผู้ตอบหญิงเห็นด้วยกับความคิดดังกล่าวและแบบแผนนี้พบทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท อย่างไรก็ตามมีผู้ตอบในอัตราส่วนร้อยละค่อนข้างน้อยที่ตอบว่าทั้งชายและหญิงควรมีสถานภาพเท่าเทียมกันในบ้าน ทั้งนี้เพราะผู้ตอบหญิงมีแนวโน้มที่จะเห็นด้วยว่างานบ้านเป็นหน้าที่ของฝ่ายหญิง รวมทั้งคิดว่าฝ่ายชายได้ทำงานหนักมาแล้วจึงไม่จำเป็นต้องช่วยเหลือฝ่ายหญิงในเรื่องของงานบ้านอีก จากแนวโน้มที่พบนี้ แม้ว่าผู้ตอบชายและหญิงโดยส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่ทั้งสองฝ่ายจะช่วยเหลือกัน แต่ในเชิงบทบาทและสถานภาพที่เท่าเทียมกัน ตลอดจนการที่มีความคิดว่างานบ้านเป็นงานของฝ่ายหญิงหรือด้วยเหตุผลที่ว่าเพราะฝ่ายชายได้ทำงานนอกบ้านหนักอยู่แล้ว เหล่านี้ทำให้เห็นได้ว่า แนวคิดเรื่องการแบ่งแยกบทบาทของชายและหญิงในสังคมไทยที่มีมาแต่อดีตว่า หญิงมีบทบาทในบ้านและชายมีบทบาทนอกบ้าน ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ทั้งนี้เพราะผู้ตอบหญิงจำนวนมากยังคิดว่าการทำงานบ้านเป็นบทบาทของฝ่ายหญิง (ภัสสร ลิมานนท์และคณะ , 2538 : 43-44)

9) วิชรา คลายนาทร์ ศึกษาบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวการใช้อำนาจระหว่างคู่สมรสในกรุงเทพมหานคร เมื่อปี 2526 มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาความเกี่ยวข้องระหว่างบทบาทของคู่สมรสในการหาเลี้ยงครอบครัว กับการใช้อำนาจระหว่างคู่สมรสในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวในสังคมเมือง ผลการศึกษาพบว่าบทบาทในทางเศรษฐกิจของคู่สมรสมีความเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจระหว่างคู่สมรส ในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ

ของครอบครัว และการเปลี่ยนแปลงในบทบาทการหาเลี้ยงครอบครัวของคู่สมรส ย่อมส่งผลกระทบไปถึงลักษณะการใช้อำนาจระหว่างคู่สมรส (เดือนใจ สกุลหอม , 2539 : 21)

10) วรภา ลำเจียกเทศ ศึกษาแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัวในทัศนะของสตรีที่ไปรับบริการจากศูนย์วิจัยการวางแผนครอบครัวโรงพยาบาลศิริราช ในปี 2530 กลุ่มตัวอย่าง คือ สตรีที่มีบุตรแล้ว และมารับบริการที่ศูนย์วิจัยการวางแผนครอบครัว โดยการสุ่มตัวอย่างมา 160 ราย มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาความสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างบิดา มารดา และบุตร รวมทั้งปัญหา สาเหตุของปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวจากทัศนะของสตรีที่สมรสแล้ว ผลการศึกษาพบว่า ในด้านความรู้สึกที่มีต่อกันนั้น ลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นไปด้วยดี แต่ในทางปฏิบัติมีการกระทำกิจกรรมร่วมกัน โดยขาดการตระหนักถึงการที่จะพัฒนาหรือเพิ่มพูนความรัก และยังมีกิจกรรมร่วมกับบุตรน้อยกว่าเท่าที่ควร เนื่องจากการให้ความสำคัญกับภาวะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมากกว่า สาเหตุของปัญหาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นเรื่องของเศรษฐกิจของครอบครัว การไม่เข้าใจกันในการดำเนินชีวิตคู่ การทำงานนอกบ้านที่ทำให้ไม่ค่อยมีเวลากัน (เดือนใจ สกุลหอม , 2539 : 22)

11) จันท์เพ็ญ คุปต์กาญจนากุล (2531) ศึกษาเรื่อง “ตัวแบบสมมติฐานความพึงพอใจในชีวิตสมรส : การทดสอบเฉพาะกรณีข้าราชการกระทรวงอุตสาหกรรม” พบว่าความสมานฉันท์ทางบทบาท ความเสียเปรียบสัมพัทธ์ และความเป็นเพื่อนคู่ชีวิตเท่านั้นที่มีผลกระทบโดยตรงต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส จากการเปรียบเทียบผลกระทบทั้ง 3 ตัวแปรพบว่าความสมานฉันท์ทางบทบาทมีผลกระทบต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากที่สุด และความเป็นเพื่อนคู่ชีวิตมีผลกระทบต่อตัวแปรดังกล่าวน้อยที่สุด ผลกระทบโดยตรงของความสมานฉันท์ทางบทบาทต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีค่ามากเป็น 5 เท่าของความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต และผลกระทบของความเสียเปรียบสัมพัทธ์ต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีค่ามากเป็นอันดับ 2 คือมีมากกว่า 3 เท่าของผลกระทบของความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต

12) นภาพรณี หะวานนท์ (2520) วิจัยเรื่อง “ผลจากการออกไปทำงานนอกบ้านของภรรยาที่มีผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว” พบว่าการออกไปทำงานนอกบ้านของภรรยาทำให้ภรรยาลดการมีส่วนร่วมช่วยรับภาระในงานบ้านลดลง เพราะครอบครัวเหล่านี้ได้จ้างคนรับใช้ไว้ช่วยงานบ้านมากขึ้น และในกรณีที่ครอบครัวไม่มีคนรับใช้สามีได้เข้ามามีส่วนช่วยภรรยามากขึ้นเพื่อให้ชีวิตครอบครัวดำเนินไปได้ นอกจากนี้การออกไปทำงานนอกบ้านของภร่ายังทำให้สามีและภรรยาเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแบ่งงานหรือการแบ่งบทบาทตามประเพณีไปสู่ความ

คิดที่ว่าสามีภรรยาควรมีอำนาจเท่าเทียมกันมากขึ้น และทำให้ภรรยาเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ ของครอบครัวเพิ่มขึ้น

ผลงานวิจัยต่างประเทศ

นอกจากงานวิจัยในประเทศไทยที่มีการศึกษาเกี่ยวกับครอบครัวในประเทศไทยแล้ว ยังมีงานวิจัยต่างประเทศที่ทำการศึกษเกี่ยวกับครอบครัวที่น่าสนใจและมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ดังนี้

1) ลัคกี้ ลอค เฮช (Lucky, Locke H.) (1964) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ต้นของคู่สมรสที่มีความสุขและคู่สมรสที่ไม่มีความสุข โดยทำการศึกษาคู่สมรส 80 คู่ พบว่า คู่สมรสที่มีความสุขในครอบครัว จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ อาทิ การปรับบทบาทของตนเองที่ตัวเองคิดว่าควรจะเป็น และในขณะที่เดียวกันก็ต้องปรับตนเองให้เป็นที่ไปตามความคาดหวังของคู่สมรส ซึ่งถ้าคู่สมรสมีความคาดหวังใกล้เคียงกัน และมีหลักการปฏิบัติคล้ายคลึงกัน แต่ละฝ่ายให้ความสนใจต่อความคาดหวังทางบทบาท ที่ต่างฝ่ายต่างมีต่อกัน ให้เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกันมากที่สุด เพื่อจะปฏิบัติให้สอดคล้องกับความคาดหวังนั้นต่าง ๆ ร่วมกัน นอกจากนี้ปัจจัยดังกล่าวมาแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องอีกหลายประการ อาทิ ก่อนการสมรส เช่น อายุ การศึกษา อายุแรกสมรส ความคุ้นเคยก่อนการสมรส คุณภาพชีวิตของบิดามารดา การสนับสนุนจากบุคคลที่สำคัญ และปัจจัยในช่วงสมรส อาทิ รายได้ อาชีพ ระยะเวลาของการสมรส องค์ประกอบของครัวเรือน การมีบุตร ตลอดจนการคาดหวังของสมาชิกในครอบครัวในบทบาทต่าง ๆ ของสมาชิกในครอบครัว อาทิ บทบาทของพ่อแม่ ปู่ ย่า ตายาย ฯลฯ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะมีผลเกี่ยวข้องกับความสุขของสมาชิกในครอบครัวและความมั่นคงของครอบครัว (Lucky, 1964 : 173 - 184 อ้างถึงใน ไสภา ขปีลมันน์, 2534 : 7 - 8)

2) ในการสำรวจทัศนคติของสตรีอเมริกันทั่วประเทศในปี ค.ศ. 1974 เกี่ยวกับปัญหาครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างสามี-ภรรยา ปัญหาการหย่าร้าง การสมรส บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของภรรยาและสภาพครอบครัวตามอุดมคติ จัดสำรวจโดยองค์การโรเปอร์นั้น ได้ชี้ให้เห็นว่า สตรีได้เปลี่ยนทัศนคติต่อบทบาทหน้าที่ของสามี-ภรรยาและสิทธิหน้าที่ระหว่างเพศเป็นอย่างมาก กล่าวคือ สตรีเป็นจำนวนมาก ได้เสนอความคิดเห็นว่า บทบาททางเพศจะต้องมีความเสมอภาคกัน ความสัมพันธ์ระหว่างสามี-ภรรยาจะต้องมีความเท่าเทียมกัน และสามีจะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ภายในครอบครัวด้วยจึงจะทำให้ครอบครัวมีความสุข พร้อมทั้ง

ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมด้วยว่า อัตราการหย่าร้างที่สูงขึ้นก็เนื่องมาจากการที่สตรีหัวสมัยใหม่ไม่สามารถทนทานต่อการเหยียดเพศและการถูกเอารัดเอาเปรียบได้อีกต่อไป แม้ว่าผู้ที่ข่มเหงตนนั้นจะเป็นชายผู้เป็นสามีก็ตาม อย่างไรก็ตาม การสำรวจหาข้อมูลดังกล่าวนี้ ยังมีข้อที่น่าสังเกตที่ต้องนำมาพิจารณาให้รอบครอบก่อนจะด่วนสรุปข้อตัดสินใจก็คือ ทักษะคติที่สตรีให้ความสำคัญมากขึ้นต่อความเท่าเทียมกันของบทบาททางเพศดังที่ได้สำรวจพบดังกล่าวนี้ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนใหญ่คือ อาจเป็นเพียงทัศนคติของสตรีชั้นนำที่ได้รับการศึกษาสูง ๆ ในสังคมที่ก้าวหน้าเท่านั้น (กนลา สุขพานิช, 2527 : 115)

3) งานวิจัยที่มุ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์ที่เสมอภาคระหว่างสามีภรรยา ได้สรุปผลการศึกษาว่า คู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสัมพันธ์ที่เสมอภาคระหว่างกัน ทั้งในด้านส่วนตัวและในการประกอบอาชีพ จะเป็นคู่สมรสที่มีความสุขมากกว่าคู่สมรสที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีความด้อยกว่าในด้านใดด้านหนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ แจน ดิซซาร์ด (Jan Dizzard) โดยการสุ่มตัวอย่างสามี-ภรรยาที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยทั้งสิ้นจำนวน 400 คู่ พบว่า ครอบครัวที่สามีประกอบอาชีพแต่เพียงผู้เดียว และภรรยามีบทบาทเป็นเพียงแม่บ้านและรับผิดชอบงานบ้านแต่เพียงอย่างเดียวโดยที่สามีประสบความสำเร็จในงานอาชีพเป็นอย่างมากและภรรยาไม่มีงานนอกบ้านทำ จะเป็นคู่สมรสที่มีความสุขน้อยกว่าคู่สมรสที่มีความเท่าเทียมกันในการประกอบอาชีพคือ ทั้งสามีและภรรยาต่างมีอาชีพของตนเองและต่างก็ประสบความสำเร็จจากอาชีพของตนไปพร้อม ๆ กัน เพราะความเสมอภาคดังกล่าวนี้ จะเป็นปัจจัยที่ช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยามีความสมดุลกัน และก่อให้เกิดความรักใคร่เกรงอกเกรงใจกันและต่างกลมเกลียวกันระหว่างสามี-ภรรยาได้มากกว่า การแบ่งภาระรับผิดชอบงานภายในบ้านระหว่างสามี-ภรรยาที่เช่นกัน จะก่อให้เกิดความรักใคร่อบอุ่นและเห็นอกเห็นใจกันมากกว่าด้วย

อย่างไรก็ตาม การจะด่วนสรุปว่า คู่สมรสที่ทั้งสามีและภรรยามีงานอาชีพทำจะเป็นครอบครัวที่มีความสุขมากกว่าคู่สมรสที่สามีแต่ผู้เดียวมีงานทำนั้น ก็ดูจะเป็นการง่ายเกินไป เพราะจากรายงานการวิจัยของ ดิซซาร์ด นี้ได้พบเช่นกันว่า สำหรับคู่สมรสที่ภรรยามีความก้าวหน้าในงานอาชีพที่มีเกียรติ มีชื่อเสียงและมีความสำคัญในสังคม ทำให้งานอาชีพของภรรยามีความสำคัญดีเด่นเป็นพิเศษเช่น ภรรยาอาชีพเป็นแพทย์ ครู อาจารย์ หรือเป็นนักกีฬา ในขณะที่สามีไม่มีอาชีพประจำเป็นหลักแหล่ง หรือสามีประกอบอาชีพที่สังคมตีราคาว่าเป็นงานที่ไม่มีเกียรติหรือเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อย เช่น ทำงานในโรงงาน หรือเป็นข้าราชการระดับล่าง หรือเป็นพนักงานขายของ เป็นต้น จะพบว่า เป็นคู่สมรสที่ไม่มีความสุขในครอบครัวมากที่สุด เพราะเชื่อกันว่าเกียรติยศ ชื่อเสียง และรายได้อันมหาศาลที่ภรรยาได้รับในงานอาชีพ จะมีอิทธิพลครอบงำงาน

อาชีพของสามีหมด จนอาจทำให้สามีต้องถูกดูถูกเหยียดหยามจนหมดศักดิ์ศรี กลายเป็นบุคคลผู้ไม่มีค่า ไม่มีคามหมายต่อครอบครัวเลย ความไม่เท่าเทียมกันในสถานภาพระหว่างสามี-ภรรยา โดยเฉพาะในการประกอบอาชีพดังกล่าวนี้ ได้ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในความสัมพันธ์ระหว่างสามี-ภรรยาขึ้นมาอย่างร้ายแรง (กนลา สุขพานิช , 2527 : 114)

4) เวสลีย์ วิลเลียม เอ และเนเธน บี เอบสเทิน (Westly, William A. and Nathan B. Epstein 1969 อ้างถึงใน วิจัย โฆษิตชัยยงค์ 2535 : 19) ได้ศึกษาพบว่า ภรรยาเป็นผู้รับผิดชอบเลี้ยงดูบุตรเกือบทั้งหมดรวมทั้งการเป็นฝ่ายที่ต้องตื่นขึ้นมาดูแลบุตรเมื่อร้องกลางดึก ส่วนงานที่สามีทำบ่อยกว่าภรรยาคือการเล่นกีฬากับบุตรส่วนงานที่ทำร่วมกันคือการไปรับ-ส่งบุตรที่โรงเรียน งานที่เหลือนอกจากนั้นเป็นภาระของภรรยาทั้งสิ้น (กิตติศักดิ์ จินดาศักดิ์ , 2538 : 12)

5) บลัด โรเบิร์ต โอ และโดแนล เอ็ม โวฟ (Blood, Robert O. and Donald M. Wolfe) ซึ่งเป็นนักวิจัยกลุ่มแรกที่ได้ศึกษาวิจัยผลกระทบของการจ้างแรงงานสตรีที่มีต่อการทำงานบ้าน โดยใช้การสัมภาษณ์ 909 คน ที่เป็นแม่บ้าน ทั้งในเขตเมืองและชนบทซึ่งได้ข้อสรุปว่าสามีของสตรีที่ทำงานนอกบ้านจะมีส่วนช่วยทำงานบ้านมากขึ้นในงานบ้านชนิดต่าง ๆ ยกเว้นอย่างเดียวคืองานด้านการเลี้ยงดูบุตร (กิตติศักดิ์ จินดาศักดิ์ , 2538 : 15)

6) เบิร์ด กลอเรีย ดับบลิว และคนอื่น ๆ (Bird, Gloria W. and the Others ,1984) ก็ได้ศึกษาวิเคราะห์โดยแยกรายได้ของสามีและของภรรยาออกจากกัน ผลปรากฏว่า ยิ่งสามีมีรายได้สูง การช่วยทำงานบ้านของเขาก็จะมีน้อย และภรรยาที่มีรายได้สูงก็จะมี การช่วยทำงานบ้านของสามีมากขึ้น (กิตติศักดิ์ จินดาศักดิ์ , 2538 : 15)

7) งานวิจัยของโลอิส วลาดิส ฮอฟแมน (Lois Wladis Hoffman) เรื่องผลกระทบของแม่ที่ทำงานนอกบ้านต่อความสัมพันธ์ในอำนาจของพ่อและการแบ่งงานบ้าน ซึ่งเป็นการสำรวจผลกระทบของการทำงานนอกบ้านของแม่ต่อการมีส่วนร่วมในงานบ้าน การตัดสินใจในงานประจำ และโครงสร้างอำนาจในครอบครัว โดยศึกษากลุ่มตัวอย่าง 324 ครอบครัว ในดีทรอยท์ พบว่า (Farber ,1966 : 325)

1. แม่ที่ทำงานมีส่วนร่วมในงานบ้านน้อยกว่าแม่ที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน และสามีของพวกเขามีส่วนร่วมมากกว่า

2. แม่ที่ทำงานมีการตัดสินใจสถานการณ์เรื่องงานบ้านน้อยกว่าแม่ที่ไม่ได้ทำงาน และสามีของพวกเธอมีการตัดสินใจมากกว่า

3. ไม่มีความแตกต่างในอำนาจของสามี-ภรรยาระหว่างผู้หญิงที่ทำงานและไม่ทำงาน อย่างไรก็ตามในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดผู้หญิงที่ทำงานมีอำนาจมากกว่าผู้หญิงที่ไม่ทำงาน

8) อับเดลกาณี และนิคเกิล (Abdelghany and Nickels ,1983) มีการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่า มีการเปลี่ยนแปลงในตัวสามีเกี่ยวกับการรับผิดชอบงานบ้าน แต่ก็เป็น การเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้นไม่ว่าจะทำการสำรวจการใช้เวลาในการรับผิดชอบงานบ้านของสามีภรรยา โดยการสำรวจการใช้เวลาจริง ๆ หรือสัดส่วนของการใช้เวลาก็ตามนักวิจัย พบว่าภรรยายังคงเป็นผู้รับผิดชอบงานบ้านมากกว่าสามี (กิตติศักดิ์ จินดาศักดิ์ , 2538 : 10)

9) ฮาส แอล (Hass L.,1981) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการแบ่งรับงานบ้านระหว่างคู่สมรสในประเทศสวีเดน พบว่า อายุก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการแบ่งรับงานบ้าน โดยสรุปว่าคู่สมรสที่ยังอายุน้อยจะมีการแบ่งรับงานบ้านอย่างเสมอภาคกัน มากกว่าคู่สมรสที่มีอายุมากกว่า แม้ว่าจะทำการคุมตัวแปรการศึกษา และตัวแปรวงจรชีวิตครอบครัว (family life cycle) แล้วก็ตาม (เตือนเพ็ญ วอนเพียร , 2531 : 19)

10) อีริคเซน จูเลีย เอ (Ericksen, Julia A.) และคณะ (1979) ได้สรุปงานศึกษาของเขาว่า มีเพียงตัวแปรการศึกษาของภรรยาเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับการแบ่งรับงานบ้านของสามี นั่นคือ ยิ่งผู้เป็นภรรยามีการศึกษาสูงเท่าใด การแบ่งรับงานบ้านของสามีก็จะเพิ่มขึ้น ส่วนฝ่ายสามีนั้น ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งรับงานบ้านของเขาก็คือ รายได้ของเขาเอง แต่อย่างไรก็ตาม อีริคเซน (Ericksen) (1977 a) ได้แย้งว่า แม้ภรรยาที่มีการศึกษาสูงแต่ถ้าหากสามีของเธอก็มีสถานภาพการทำงานสูงหรือประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เธอก็จะพบว่ามันเป็นการยากที่จะต่อรองอำนาจกับสามีของเธอได้ แต่อย่างไรก็ตาม กินสเบิร์ก (Ginsburg) (1966) พบว่า เมื่อได้ควบคุมตัวแปรสถานภาพของสามี (husband's status) เอาไว้แล้ว ตัวแปรการศึกษาของภรรยาก็จะเป็นตัวชี้ที่ดีของอำนาจของเธอและการแบ่งรับงานบ้านอีกด้วย (เตือนเพ็ญ วอนเพียร , 2531 : 20)

ส่วนทางด้านตัวแปรการศึกษาของสามี ได้เคยมีผู้พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างการ ศึกษาของสามีและการแบ่งรับงานบ้าน นั่นคือ ยิ่งสามีมีการศึกษาสูงก็มักจะมีการแบ่งรับงานบ้านมากกว่าสามีที่มีการศึกษาต่ำกว่า เนื่องจากการศึกษานั้นมีแนวโน้มที่จะช่วยให้บุคคลหลุดพ้นจาก

ความคิด ความเชื่อเก่า ๆ แบบประเพณีมากขึ้น (Hass , 1981) และการศึกษายังมีผลกระทบต่อทัศนคติในบทบาททางเพศอีกด้วย (Ross , 1987 อ้างถึงใน เดือนเพ็ญ วอนเพียร , 2531 : 20-21)

11) ฮาส เอล (Hass L., 1981) ก็ได้เคยทำการศึกษาและสรุปผลงานออกมาว่า สำหรับสามีแล้ว รายได้เป็นทรัพยากรเพียงอันเดียวเท่านั้นที่สัมพันธ์กับการแบ่งรับงานบ้าน นั่นคือ ยิ่งรายได้ของสามีสูงเท่าใด เขาก็จะช่วยแบ่งรับงานบ้านน้อยเท่านั้น ส่วนภรรยาที่มีปัจจัยในเรื่องรายได้และการศึกษาของเธอที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งรับงานบ้าน คือ ถ้าหากภรรยาที่มีการศึกษาและรายได้สูง ก็มักจะมีการแบ่งรับงานบ้านของสามีของเธอมากขึ้น (เดือนเพ็ญ วอนเพียร , 2531 : 22)

12) เบิร์ต กลอเรีย ดับบลิว (Bird, Gloria W.) และคณะ (1984) เสนอผลการวิจัยว่า สำหรับสามีนั้นทัศนคติที่เกี่ยวกับบทบาททางเพศเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแบ่งรับงานบ้าน โดยพบว่า สามีที่มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาททางเพศแบบเสมอภาค จะยอมรับผิดชอบเฉพาะในงานที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก เตรียมอาหาร และทำความสะอาดมากกว่างานอื่น ๆ งานวิจัยที่สนับสนุนผลการศึกษานี้ เช่น วอคเกอร์ (Walker) และ วูดส์ (Woods) (1976) และโรบินสัน (Robinson) (1977) เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบอีกว่า สามีที่มีทัศนคติแบบเท่าเทียมกันนั้น มักจะมีภรรยาที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน (เดือนเพ็ญ วอนเพียร , 2531 : 24)

13) อาชานา ชุกลา (Archana Shukla) (1987) ได้ใช้กรอบแนวคิดจาก “ทฤษฎีทรัพยากร” ของบลัด และ วูล์ฟ (Blood and Wolfe) (1960) และ รอดแมน (Rodman) (1967, 1972) ในเรื่องทรัพยากรในบริบททางวัฒนธรรมเข้ามาเป็นกรอบในการศึกษา และจากผลการศึกษาพบว่า เมื่อภรรยาทำงาน ภรรยาจะมีอำนาจมากขึ้นในขณะที่สามีมีอำนาจน้อยลง เพราะการทำงานของภรรยามีความสัมพันธ์กับอำนาจระหว่างสามีและภรรยา ทรัพยากรจึงเป็นสิ่งที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันในการเจรจาต่อรองและถูกใช้ต่อรองสำหรับเป้าหมายที่พอใจภายในครอบครัว (น้ำเพชร อยู่โต, 2539 : 51)

ชนิดของทรัพยากรโดยทั่วไปคือ รายได้ การศึกษา และอาชีพ จะเป็นตัวกำหนดตามประเพณีของสถานภาพของปัจเจกบุคคลในการจัดลำดับขั้นทางสังคม และภรรยาผู้ซึ่งทำงานและสร้างประโยชน์ต่อครอบครัว ภรรยาจะได้ทรัพยากรที่มีค่าที่จะใช้ต่อรองภายในครอบครัวจะมีอำนาจที่เท่าเทียมขึ้น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การเข้าสู่รูปแบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจของผู้หญิงที่

แต่งงานจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในการจัดการครอบครัวและแนวคิดเกี่ยวกับความเท่าเทียมกันมากขึ้น (Scanzoni and Polonko, 1980 อ้างถึงในน้ำเพชร อยู่โต, 2539 : 51)

14) มาร์ค อาร์ แรงค์ (Mark R. Rank) (1982) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่กำหนดอิทธิพลระหว่างคู่สมรสในการตัดสินใจเรื่องการประกอบอาชีพของภรรยา แรงค์ (Rank) ได้ศึกษาจากคู่สมรสจำนวน 378 คู่ ที่รัฐวอชิงตัน ในปี ค.ศ. 1977 ผลการศึกษา ได้พบกระบวนการ 2 อย่างที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของภรรยา (โดยเฉพาะอย่างยิ่งภรรยาที่มีบุตรยังเล็กอยู่) ในการตัดสินใจออกไปทำงานนอกบ้าน ประการแรก ฝ่ายภรรยายังพึ่งพิงสามีในทางเศรษฐกิจน้อยเท่าใด เธอก็ยังมีอิทธิพลมากขึ้นในการตัดสินใจออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน นักวิชาการพวกหนึ่งถือว่าสตรีโดยทั่ว ๆ ไปในสังคมตะวันตก พึ่งพิงสามีในทางเศรษฐกิจน้อยลง เนื่องจากการออกไปทำงานนอกบ้านกันมากขึ้น มีรายได้ของตนเองสูงขึ้น มีสถานภาพในงานอาชีพสูงขึ้น มีการศึกษาสูงขึ้น และมีความเสมอภาคมากขึ้นกว่าเดิม ผลคือฝ่ายสามีที่เคยครอบงำอำนาจต่อภรรยาไม่สามารถทำได้อีกต่อไป เพราะฝ่ายภรรยาไม่ยอมให้เหมือนแต่ก่อน การที่ฝ่ายภรรยาสามารถหาวิถีทางพึ่งตนเองในทางเศรษฐกิจ และดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองโดยไม่แต่งงานนั้น ทำให้นักวิชาการสามารถตั้งสมมุติฐานได้ว่า การช่วยตนเองได้ของสตรี เป็นปัจจัยสำคัญก่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงแบบแผนของอิทธิพลระหว่างคู่สมรสเหนือการตัดสินใจออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านของภรรยา และยังเห็นด้วยกับกระบวนการที่กล่าวข้างต้น จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ภายในครอบครัว ต่อไป

จากการพิจารณาความหมาย แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าแต่ละคนย่อมจะต้องมีบทบาทที่ต้องแสดงแตกต่างกันไป ผู้ชายก็จะมีบทบาทที่ต้องแสดงอย่างหนึ่ง ผู้หญิงก็มีบทบาทอย่างหนึ่ง โดยบทบาทในการแสดงออกเหล่านั้นมักจะเป็นไปตามหน้าที่ของบุคคลนั้น ๆ ประกอบกันกับเป็นไปตามที่บุคคลเหล่านั้นคิด และจากการที่ได้รับความคาดหวังจากสังคมและคนรอบข้างเมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์ทางสังคมหนึ่ง ๆ ด้วย ซึ่งความคาดหวังในบทบาทนั้นก็ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปได้ตามเวลา และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป แต่อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงในด้านความคิดไม่ใช่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงกันได้ง่าย ๆ แม้สถานการณ์ทางสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แต่บางสิ่งบางอย่างในสังคมก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงตามได้ทัน ซึ่งก็ทำให้เกิดปัญหาให้กับสังคมได้ไม่มากนัก และจากการตรวจสอบเอกสารก็พบว่าบทบาทของผู้หญิงมีการเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยก่อนมาก มีการออกมาทำงานนอกบ้านกันมากขึ้น เริ่มเข้ามา มีบทบาทในสังคมมากขึ้นกว่าแต่ก่อน บทบาทที่แต่เดิมต้องอยู่แต่ในบ้านเพียงอย่างเดียวเริ่มลดน้อยลง ซึ่งแต่เดิมผู้หญิงมักถูกคาดหวังให้อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน ดังนั้นการศึกษาเรื่องความ

คาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวในสังคมสมัยใหม่นั้น ก็เพื่อจะดูว่าความคาดหวังกับบทบาทที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนั้นเป็นไปในแนวทางเดียวกันหรือไม่อย่างไร เพราะครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของสังคม และในการสร้างครอบครัวที่สมบูรณ์นั้นก็ย่อมประกอบด้วยผู้ชายและผู้หญิง จากการที่ปัจจุบันมีการศึกษาด้านฝ่ายหญิงกันมามากแล้ว ก็ควรศึกษาด้านผู้ชายบ้างว่าความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวจริง ๆ แล้วมีทิศทางเป็นอย่างไร ถึงแม้ว่าในความเป็นจริงบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังอาจไม่สอดคล้องกันทีเดียว แต่ก็ถือว่าเป็นการพยายามที่จะหาทางทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้เป็นพื้นฐานในการสร้างสถาบันครอบครัวที่มั่นคงต่อไปในอนาคตได้

วิวัฒนาการครอบครัวไทย

ตั้งแต่เดิมนั้นคนไทยสอนให้ผู้หญิงไทยยอมรับความไม่เท่าเทียมระหว่างหญิงชาย ประเพณีดังกล่าวนี้ได้สอนผ่านคำพังเพย และวรรณคดีเสมอมา ดังเช่นคำกลอนในประชุมสุภาวชิตสุนทรภู่และสุภาวชิตของสตรีกล่าวไว้ (บวร ประพฤติดี , 2520 : 33-34)

แม้เนเขารักแล้วอย่าดี้อทำถือจิต	เร่งเกรงผิดกลัวภัยใหญ่หมั่นหันต์
ค่านับนอบสามีทุกวี่วัน	อย่าดูดันดีดิ่งตะบึงตะบอน
ยามสิ้นแสงสุริยาอย่าไปไหน	จุดไฟเข้าไปส่องในห้องก่อน
ระวังดูปุ่ปิดสลัดที่นอน	ทั้งผูกหมอนอย่าให้มีธุลีลง
ถ้าแม้ว่าภัสดาเข้าไสยาสน์	จงกราบบาททุกครั้งอย่าพลั้งหลง
เขาเมื่อยเหน็บเจ็บปวดในทรวงตรง	ช่วยบรรจงนวดพินให้บรรเทา
ประพฤติการสายสมรจะนอนหลับ	อย่าก่ถึงกลับมือไม้ไปป้ายเขา
นอนให้ดีมีสติสิริเรา	อย่าชมเขาอยู่จนแจ้งแสงพยับ
จงรีบพินตื่นก่อนภัสดา	น้ำล้างหน้าหาไว้ให้เสร็จสรรพ
จึงหุงข้าวต้มแกงแต่งสำหรับ	จัดประดับเทียบทำให้น่านวล
ทั้งกระโถนคนที่ขัดสีไว้	ให้ผ่องใสสวยตาดูน่าบ้วน
อีกน้ำท่าอย่าให้ฝังลงไปกวาน	จงใคร่ควรพิเคราะห์ให้เหมาะการ
แม้รู้ว่าสามีจะไปไหน	แต่ยังไม่ตื่นพราวจากสถาน
ประจงปลุกภัสดาอย่าช้านาน	ให้ลุกขึ้นรับประทานโภชนา
จงระวังนั่งดูอยู่ใกล้ใกล้	เผื่ออะไรมันขาดจะเรียกหา
อย่าให้ต้องร้องตะโกนโพนทะนา	จงอุตสาห์ตั้งใจระไวระวัง

อยู่จนผู้รับประทานอาหารแล้ว
อย่ากินก่อนภัสดาดูน่าซัง

นางน้องแก้วเจ้าจกนเมื่อภายหลัง
เขาจะรังเกียจใจดูไม่ได้ ฯ

จากวรรณคดีดังกล่าวทำให้มองเห็นภาพของภรรยาไทยในสมัยนั้นว่าต้องดูแลครอบครัว เป็นแม่บ้านที่ดีของสามี ต้องปรนนิบัติสามีให้ดี การใช้คำพังเพยและคำกลอนในวรรณคดีมี คุณสมบัติให้จำได้ง่ายและถ่ายทอดง่าย ผลก็คือ คำสอนชุดนี้ได้รับการถ่ายทอดมาจนถึงสมัย ปัจจุบัน โดยแทบจะไม่ถูกตั้งคำถามเลยว่า ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ทำไมจึงต้องปฏิบัติอย่างนั้น ทั้ง ๆ ที่ข้อมูลทางมานุษยวิทยา และข้อมูลประวัติศาสตร์ชี้ให้เห็นว่าครอบครัวไทย และกลุ่มชาติพันธุ์ใน ภูมิภาคนี้ยกย่องผู้หญิงมาแต่ดั้งเดิม และมาเปลี่ยนเมื่ออิทธิพลวัฒนธรรมอินเดียและวัฒนธรรมจีน แพร่กระจายเข้ามา นอกจากนี้วัฒนธรรมตะวันตกที่ไทยเริ่มรับ ในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ก็มีลักษณะ ชายเป็นใหญ่ การที่ระบบนามสกุลสืบทอดทางฝ่ายชาย เป็นการเสริมภาพของสังคมชายเป็นใหญ่ ให้ชัดเจนขึ้นไปอีก (อมรา พงศาพิชญ์, 2540 : 240)

คนไทยเริ่มต้นตัวเรื่องสถานภาพ และความสัมพันธ์หญิงชายเมื่อองค์การสหประชาชาติ ประกาศปี ค.ศ.1975 เป็นปีสตรีสากล และทศวรรษ 1975 - 1984 เป็นทศวรรษสตรีสากล ฝ่าย ชายมักจะมองว่าผู้หญิงไทยมีอำนาจมากในครอบครัวอยู่แล้ว เป็นผู้ถือเงิน และอยากจะทำอะไรก็ ทำได้ แต่ทางด้านกฎหมาย และในระบบ “ทางการ” นอกครอบครัว สังคมไทยจะเสนอภาพชาย เป็นใหญ่ตลอดมา การปรับตัวเข้าสู่สังคมสมัยใหม่ของไทยเป็นการปรับตัวโดยใช้ ตัวอย่าง ประเทศตะวันตก งาน “ทางการ” หรือ “นอกชาน” จึงถูกมอบให้เป็นของผู้ชาย ผู้ที่ทำงานใน ระบบราชการระยะแรกเทียบได้กับขุนนางในสมัยก่อน ก็ต้องเป็นผู้ชาย การติดต่อธุรกิจการค้าซึ่ง ระยะหนึ่งอยู่ในมือของคนจีนหรือลูกหลานจีน ก็ต้องใช้ผู้ชายเป็นหลัก ในชนบทในอดีตงานเกษตร เป็นงานของครอบครัว ชายหญิงช่วยกันทำนา ลูกช่วยเลี้ยงควาย เมื่อรัฐนำระบบทะเบียนราษฎร เข้ามาใช้ มีการทำสำมะโนครัวและจดทะเบียนต่าง ๆ ผู้ชายถูกกำหนดให้เป็น หัวหน้าครัวเรือน (อมรา พงศาพิชญ์, 2540 : 240 - 241)

กลุ่มเพื่อนหญิง เป็นองค์กรหนึ่งี่พูดถึงสถานภาพของสตรีไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันใน หนังสือพัฒนาสังคม โดยกล่าวว่า

สถานภาพของสตรีไทย หากเปรียบเทียบกับสตรีในประเทศเอเชียด้วยกัน อาจกล่าว โดยสรุปจากเอกสารการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญหลายท่านว่า สตรีไทยมีสถานภาพดีกว่าเพื่อนสตรี ชาวเอเชียด้วยกัน แต่หากจะเปรียบเทียบสถานภาพของสตรีกับบุรุษไทยแล้ว สามารถยืนยันจาก

เอกสารการศึกษาวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน เช่นเดียวกันว่าสตรียังคงด้อยกว่าบุรุษ บางท่านอาจกล่าวว่าสตรีด้อยกว่าบุรุษมาก แต่บางท่านก็คิดว่าสถานภาพของสตรีไทยใกล้เคียงกับบุรุษแล้ว

สถานภาพที่ต่ำต้อยของสตรีไทยปรากฏจากอดีตถึงปัจจุบันในหลายด้าน เคยมีผู้ศึกษาปัญหานี้และสรุปว่า สตรีไทยสมัยสุโขทัย มีสถานภาพเท่าเทียมกับบุรุษตามกฎหมาย ต่อมาในสมัยอยุธยาสตรีกลับถูกจำกัดสิทธิในสังคมหลายประการ พร้อม ๆ กับที่ถูกกำหนดบทบาทในครอบครัวมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากสตรีต้องรับภาระแทนบุรุษซึ่งถูกเกณฑ์ไปสงคราม

สมัยอยุธยาและสมัยต้นรัตนโกสินทร์ สตรีถูกจำกัดบทบาทในการดำเนินชีวิตหลายอย่าง ต้องเป็นฝ่ายบำรุงบำเรอความสุขให้แก่บุรุษ ไม่มีอิสรภาพในความเป็นมนุษย์เท่าเทียมบุรุษในด้านต่าง ๆ นี้

1. ด้านวัฒนธรรม

สตรีไม่มีสิทธิเป็นเจ้าของเนื้อตัว และจิตใจของตนเอง พ่อแม่ สามี มีสิทธิ เขี่ยนตีดูดำ หรือแม้แต่ขายให้แก่คนอื่นโดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากตัวสตรีเอง ขาดอิสรภาพในการมีชีวิต เมื่อเด็กต้องอยู่ในความปกครองของพ่อแม่ แต่งงานแล้วอยู่ในความปกครองของสามี สตรีใดเป็นหม้ายหรือเป็นโสด จะถูกสังคมดูหมิ่นเหยียดหยาม เพราะสังคมถือว่าสตรีจะเป็นคนสมบูรณ์เมื่อแต่งงานแล้วเท่านั้น ขณะเดียวกันสังคมยังประณามสตรีที่แต่งงานหลายครั้งว่าเป็นแพศยา ไร้คุณค่า

สถานภาพการเป็นภรรยาอยู่ในฐานะต่ำมาก ภรรยาจะต้องคอยปรนนิบัติรับใช้สามี ตื่นก่อนนอนที่หลัง ก่อนนอนต้องกราบเท้าสามี เมื่อสามีโกรธจะโกรธตอบสามีไม่ได้ ต้องอดทนทำทุกอย่างเพื่อให้สามีพอใจ และไม่ทอดทิ้ง เพราะสังคมสั่งสอนไว้ว่า สตรีใดถูกสามีทอดทิ้งก็เท่ากับตายทั้งเป็น (พัฒนาสังคม , 2527 : 209)

2. ด้านเศรษฐกิจ

แม้สังคมกำหนดให้สตรีเป็นผู้รับใช้ในบ้าน ทำงานโดยไม่ถือว่ามีคุณค่าทางเศรษฐกิจ แต่สตรีมีส่วนช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอย่างไม่เปิดเผย เช่น ช่วยแบ่งเบาภาระด้วยการใช้เวลา

ว่างปลูกผักสวนครัว จัดแจงธุระส่วนตัวให้กับบุรุษเพื่อให้เขามีกำลังทางเศรษฐกิจยิ่งขึ้น หรือแม้แต่ช่วยประกอบอาชีพโดยตรง เช่น ทำนา ทำไร่ ค้าขาย เป็นต้น (พัฒนาสังคม , 2527 : 209)

3. ด้านการเมืองการปกครอง

ในอดีตกล่าวไว้ว่า สตรีเกือบจะไม่มีบทบาททางการเมืองการปกครอง หากมีบ้างก็เพียงอยู่เบื้องหลัง เพราะสังคมและวัฒนธรรมไม่เปิดโอกาสให้ มีข้อยกเว้นบ้างเฉพาะกรณี เช่น สตรีชั้นสูงในสมัยสุโขทัย ซึ่งมีโอกาสเข้ารับราชการในพระบรมมหาราชวัง หรือกรณีเกิดศึกสงครามที่มีสตรีเข้าร่วมรบ (พัฒนาสังคม , 2527 : 209)

4. ด้านการศึกษา

จากสภาพทางสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครองดังกล่าว เป็นผลให้สตรีไม่ได้รับการส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา เพราะสาระสำคัญของการมีชีวิตของสตรีคือการเป็นภรรยา และเป็นมารดา ซึ่งบทบาทเช่นนี้เหมาะสมที่จะศึกษาเล่าเรียนจากในบ้าน

การศึกษาในระบบโรงเรียนซึ่งเริ่มใน พ.ศ.2411 กำหนดให้รับเฉพาะเด็กชาย ต่อมาใน พ.ศ.2417 มีการเปิดโรงเรียนสำหรับเด็กหญิงขึ้นในพระบรมมหาราชวัง เฉพาะเจ้านายและลูกหลานข้าราชการชั้นสูง เนื้อหาของหลักสูตรส่วนใหญ่ยังเน้นการศึกษาเพื่อคุณสมบัติสตรีแบบเดิม มีเพิ่มเพียงวิชาภาษาอังกฤษ

กระทรวงศึกษาตั้งขึ้นใน พ.ศ.2430 หลังจากนั้น 11 ปี คือใน พ.ศ.2441 จึงมีแผนการศึกษาฉบับแรกเกิดขึ้น แผนนี้ระบุเพียงอายุของเด็กที่ต้องเข้าเรียน มีได้ระบุเพศ จน พ.ศ.2450 มีการใช้แผนการศึกษาฉบับที่ 3 และใน พ.ศ.2450 มุ่งเร่งรัดให้เด็กชายเข้าเรียนด้วยความเชื่อว่า บุรุษจะต้องเป็นหัวหน้าครอบครัว จนกระทั่ง พ.ศ.2464 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับจึงระบุให้เด็กทั้งหญิงและชายเข้าโรงเรียนในช่วงอายุ 7 - 11 ปี หรือจบการศึกษาภาคบังคับ

ด้วยค่านิยมของสังคมที่มองสตรีต่ำกว่าบุรุษ และโอกาสทางการศึกษาที่ล่าช้าและล่าช้ากว่า สตรีจึงมีจิตสำนึกของการพึ่งพาบุรุษมาตลอด ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง ให้อยู่ในสังคมอย่างเท่าเทียมกับบุรุษ ไม่มีความคิดที่จะค้นหาคักยภาพของตนในอันที่จะออกมามีส่วนร่วมร่วมกับบุรุษอย่างแท้จริง (พัฒนาสังคม , 2527 : 209)

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2516 เป็นต้นมาวิกฤตการณ์พลังงานผนวกกับปัญหาเรือรังทางเศรษฐกิจจากอดีต ทำให้อัตราค่าครองชีพปรับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะ วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเช่นนี้ ย่อมมีผลกระทบต่อบทบาทของสตรีเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในชุมชนที่มีความเจริญทางวัฒนธรรมระดับสูง ดังนั้นกรุงเทพมหานครและเมืองใหญ่อื่น ๆ สตรีที่สมรสแล้วจำเป็นต้องทำงานนอกบ้านเพิ่มขึ้น พร้อมกันนี้สิ่งกีดกันในอดีตก็ขัดขวางสตรีไม่ให้มีบทบาทและตำแหน่งหน้าที่การงานภายนอกครอบครัวได้ค่อย ๆ ลดสิทธิลงไปด้วย (โสภา ซปีลมันน์ , 2534 : 70)

ในระยะหลังความรู้สึกรู้สึกว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเปิดโอกาสให้สตรีได้มีส่วนร่วมในการพัฒนานั้นเพิ่มมากขึ้นในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา นอกจากนี้องค์การระหว่างประเทศหลายองค์การก็ได้ให้ความสนับสนุนทั้งด้านการเงินและวิชาการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพสตรี อันจะได้ใช้เป็นคู่มือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศนั้น ๆ ต่อไป ความสนใจที่จะปรับปรุงคุณภาพสตรีในแง่ต่าง ๆ ได้สะท้อนออกมาในรูปของกิจกรรมสำคัญหลายครั้งด้วยกัน อาทิ ในปี พ.ศ. 2518 องค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้เป็นปีสตรีสากล ในปีเดียวกันนี้ได้มีการประชุมสตรีระหว่างประเทศที่กรุงเม็กซิโก ซึ่งที่ประชุมนี้ได้มีมติรับรองปฏิญญาว่าด้วยความเสมอภาคของสตรีและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและสร้างสรรค์สันติภาพพร้อมกับได้กำหนดให้ช่วงปี พ.ศ. 2518 - 2528 เป็นทศวรรษแห่งสตรีขององค์การสหประชาชาติ ต่อมาในปี 2523 อันเป็นปีกิ่งศตวรรษแห่งสตรี ก็ได้มีการประชุมเกี่ยวกับสถานการณ์สตรีอีกครั้ง การประชุมครั้งนี้ได้มีการลงมติรับรองแบบปฏิบัติการที่เรียกร้องให้รัฐบาลนานาชาติประนีประนอมหรือสร้างสรรค์โครงการต่าง ๆ ที่จะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงสถานการณ์สตรีในประเทศนั้น ๆ และเมื่อมีการประชุมประชากรโลกครั้งล่าสุดในปี พ.ศ. 2527 ที่กรุงเม็กซิโกนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีมติเรียกร้องให้รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสนใจหรือสร้างมาตรการส่งเสริมสถานการณ์สตรีในวงการเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่น ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเท่าที่เป็นอยู่ เพราะทุกคนเชื่อว่า หากสตรีส่วนใหญ่มีสถานภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม ก็อาจมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทางที่ดีขึ้น ทำให้ เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2534 สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนาร่วมกับ 12 หน่วยงานจากภาครัฐบาล เอกชน สถาบันการศึกษาและสื่อมวลชนได้จัดการประชุมเรื่อง “สตรีกับประชาธิปไตย : ทิศทางใหม่สำหรับการพัฒนา” ในการประชุม ดังกล่าวได้มีการเสนอประเด็นเรื่องรัฐธรรมนูญที่ว่า รัฐธรรมนูญของไทยระบุว่า บุคคลมีสิทธิเท่าเทียมกับในอดีต แต่จริง ๆ แล้วสำหรับฉบับที่กำลังร่างอยู่เราน่าจะลงไปว่า “สตรีและบุรุษ” ให้ชัดเจนขึ้น แทนที่จะใช้คำว่า “บุคคล” เพราะทำให้มองไม่

ค่อยชัดเจนว่าเท่าเทียมกันระหว่าง 2 เพศ (สตรีกับประชาธิปไตย : ทิศทางใหม่สำหรับการพัฒนา, 2535 : 17) ดังนั้น ในเรื่องสิทธิ เสรีภาพและการคุ้มครองบุคคล รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้พูดถึงความเสมอภาคกันในกฎหมายและการห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ตามมาตรา 30

“มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่อง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม” (คณิน บุญสุวรรณ, 2541 : 243)

กล่าวได้ว่าสิทธิทางกฎหมายเกือบทุกชนิด สตรีได้รับทัดเทียมกับบุรุษเกือบหมดแล้วเช่น เรื่องการจัดการทรัพย์สิน

การจัดการทรัพย์สินของสามีภริยาแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ การจัดการและการจำหน่ายสินส่วนตัวกับการจัดการและการจำหน่ายสินสมรส

สินส่วนตัวของคู่สมรสฝ่ายใด ฝ่ายนั้นเป็นผู้จัดการ (ปพพ.มาตรา 1473)

สินสมรส ถ้าสามีภริยาทำสัญญาก่อนสมรส กำหนดให้ฝ่ายใดเป็นผู้จัดการก็เป็นไปตามข้อตกลงนั้น ถ้ามิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น กฎหมายให้อำนาจสามีและภริยาเป็นผู้จัดการ สินสมรสร่วมกัน (ปพพ.มาตรา 1476)

ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำนิติกรรมเกี่ยวกับการจัดการสินสมรสไปโดยปราศจากความยินยอมของอีกฝ่ายหนึ่ง นิติกรรมนั้นจะสมบูรณ์ต่อเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งได้ให้สัตยาบัน (ปพพ.มาตรา 1480 วรรคแรก)

เช่น สามีต้องการจะขายบ้าน ซึ่งเป็นสินสมรส สำนักทะเบียนที่ดินจะไม่จดทะเบียนการทำนิติกรรมรายนี้ให้ ถ้าไม่มีความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรของภริยาไปแสดง (วิมลศิริ ชำนาญเวช: หน้า 16)

ในทัศนะของนักสังคมวิทยาทั้งสอง (Gist และ Fava 1968 : 365 - 366) การเปลี่ยนจากสภาพสังคมชนบทสู่สภาพสังคมเมือง มีผลกระทบต่อโครงสร้างและความสัมพันธ์ทางครอบครัวใน

ลักษณะที่สำคัญพอสรุปได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางอำนาจของครอบครัว ซึ่งโดยปกติหมายถึง การลดอำนาจปกครองของบิดามารดาที่มีต่อบุตรธิดาและของสามีที่มีต่อภรรยา โดยเพิ่มความเป็นอิสระเสรีแก่บุตรธิดาและภรรยาในการเลือกประพฤติปฏิบัติ การเปลี่ยนแปลงบทบาททางสังคมของสมาชิกในครอบครัว ทั้งภายในและภายนอกบ้าน ซึ่งหมายความถึง พฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน (ไม่ว่า บิดา มารดา หรือบุตรธิดา) มักถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนและอาจไม่สอดคล้องประสานกับสมาชิกอื่นในครอบครัว การที่มีบทบาทแตกต่างกันในงานที่ทำภายนอกบ้านของสมาชิกแต่ละคน โดยเฉพาะงานของบิดาและของมารดา ยิ่งก่อให้เกิดความสนใจที่แตกต่างกันออกไปจนทำให้ลดการรวมตัวทางครอบครัว (โสภา ชปิลมันน์, 2534 : 69 - 70)

ปัจจุบันภรรยาต้องรับผิดชอบหน้าที่สำคัญสองด้าน คือ ช่วยครอบครัวหารายได้ดูแลลูก สามีและดูแลบ้าน การออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านของภรรยาจึงมีทั้งผลดีและผลเสีย สามี ภรรยาควรพิจารณาดูเสียก่อนที่จะตัดสินใจว่าภรรยาควรออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านหรือไม่ เพื่อว่าปัญหาที่จะตามมาจะได้ลดน้อยลง

ผลดี ครอบครัวอาจได้รับผลดีจากการที่ภรรยาประกอบอาชีพนอกบ้านดังต่อไปนี้

1. การที่หญิงและชายช่วยกันประกอบอาชีพ ทำให้คนหนุ่มสาวได้แต่งงานกันเร็วขึ้น เพราะเท่ากับทั้งคู่ช่วยกันเตรียมการแต่งงาน ภาระของครอบครัวก็ย่อมดีกว่าฝ่ายชายประกอบอาชีพแต่ผู้เดียว
2. ให้โอกาสผู้หญิงได้เลือกอาชีพ เพราะผู้หญิงทุกคนไม่ได้สนใจหรือมีพรสวรรค์แต่ในเรื่องการทำงานภายในบ้านเท่านั้น
3. เป็นโอกาสที่ภรรยาจะได้ใช้ความถนัดและความเชี่ยวชาญพิเศษของตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติ
4. การที่ต่างก็เข้าใจในสภาพการทำงานของแต่ละฝ่ายจะช่วยให้สามีและภรรยาเห็นใจและเข้าใจกันดีขึ้น มีความสนิทสนมกลมเกลียวกันมากขึ้น
5. เมื่อรายได้ของครอบครัวเพิ่มมากขึ้น ครอบครัวสามารถบรรลุถึงเป้าหมายของครอบครัวในบางเรื่องได้เร็วขึ้น และช่วยให้มีมาตรฐานการครองชีพตามที่ปรารถนา

6. ภรรยาได้ใช้เงินที่ตนหามาได้เอง มีความรู้สึกอิสระ เกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น และมีความชื่นชมในตนเอง ฉะนั้นความสัมพันธ์ต่อสามีและบุตรก็จะดีขึ้นโดยปริยาย

7. ในกรณีที่ภรรยาบางคนมีรายได้มากกว่าสามี อาจทำให้สามีมีความท้อถอยท้อถอยมาก ขึ้น เพราะอายุที่หาเงินได้น้อยกว่าภรรยา

8. บ้านกลายเป็นแหล่งของการร่วมมือ สมาชิกในครอบครัวต่างยินดีที่จะแบ่งภาระ ในบ้านไปทำ

9. ในวัฏจักรของครอบครัวบางระยะ งานบ้านอาจลดน้อยลง ภรรยาจะได้ทำงาน นอกบ้าน ไม่เกิดความรำคาญเพราะต้องอยู่บ้าน ซึ่งมีงานไม่พอทำและอาจทำงานอื่นให้เป็นประโยชน์ อีกด้วย

10. การออกไปทำงานนอกบ้านทำให้รู้จักสังคมดีขึ้น รู้ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำมาเป็นหลักปรับปรุงการดำเนินชีวิตประจำวันของครอบครัวได้ และเป็นเพื่อนสนทนาของสามีได้ดียิ่งขึ้น

11. ภรรยามีโอกาสปรับตัวเกี่ยวกับเรื่องการเงินของครอบครัวได้ทัน ถ้าหากสามีขาดสมรรถภาพในการทำงานหรือล้มหายตายจากไป

ผลเสีย ผลเสียอาจเกิดขึ้นได้จากการที่ภรรยาออกทำงานนอกบ้านคือ

1. สามีรู้สึกผิดหวังและขุ่นใจ เพราะรู้สึกว่าตนบกพร่องในหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งตามธรรมเนียมเดิมถือว่าเป็นหน้าที่ของสามีแต่เพียงผู้เดียว

2. ถ้าสามีภรรยาไม่เห็นตรงกันในงานที่ภรรยาทำ งานนั้นย่อมเป็นสาเหตุของการขัดแย้ง

3. ภรรยาที่ทำงานนอกบ้านมีสังคมก้าวหน้าขึ้น อาจทำให้สามีอิจฉา

4. สามีเกิดปมด้อย ถ้าหากว่าตนหาเงินได้น้อยกว่าภรรยา
5. สามีบางคนอาจรู้สึกผิดหวังเมื่อเห็นภรรยารับผิดชอบงานบ้านน้อยกว่าที่ควร โดยเฉพาะสามีที่ยังยึดธรรมเนียมที่สตรีต้องอยู่ช่วยเหลือสามีในบ้าน
6. ความรับผิดชอบของสามีในด้านการประกอบอาชีพอาจลดน้อยลง เพราะว่าภรรยาหาเงินด้วยแล้ว
7. หากไม่มีผู้แบ่งเบาความรับผิดชอบทางบ้าน สุขภาพของภรรยาอาจเสื่อม เพราะต้องรับผิดชอบทั้งสอง คือ งานอาชีพและงานบ้าน
8. ภรรยาดูเหมือนจะมีเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ทำให้เกิดขัดใจกันมากขึ้น เพราะทั้งคู่เห็นดีเห็นงามเมื่อกลับมาถึงบ้าน
9. สามีรู้สึกว่าตนถูกทอดทิ้ง เพราะภรรยาให้ความสนใจภายนอกเพิ่มขึ้นแทนที่จะปรนนิบัติตนเหมือนเมื่ออยู่บ้านอย่างเดียว
10. บางทีภรรยาอาศัยเพื่อหวังเงินเดือน มิได้ทำไปด้วยความสนใจจริง จึงอาจทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในงาน หรือถ้าภรรยาสนใจแต่งงานนั้นก็มีปัญหาหากก็จะทำให้เกิดอารมณ์หงุดหงิดได้ง่าย
11. แม้มีความรู้สึกผิดที่ตนทอดทิ้งลูกและลูก ๆ รู้สึกว่าตนถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนเท่าที่ควร
12. บ้านขาดความเรียบร้อย งานบ้านอาจจะหมักหมมทำให้บ้านไม่เป็นที่น่าอยู่น่าพักผ่อน อาจทำให้สามีอยากออกไปเที่ยวนอกบ้านหรือเปรียบเทียบบ้านของตนกับบ้านที่น่าอยู่กว่า (โสภา ชปีลมันน์, 2534 : 53 - 55)

เมื่อได้ศึกษาถึงความเป็นมาของค่านิยมของสังคมต่อสตรีจะพบความไม่เสมอภาคระหว่างชายและหญิง ในหนังสือเรื่องสถานภาพปัจจุบันของสตรีไทย ในหัวข้อเกี่ยวกับทัศนคติและค่านิยมของสังคมเกี่ยวกับสตรี ได้กล่าววว่า สังคมไทย เป็นสังคมที่ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจาก

อินเดีย โดยผ่านทางศาสนาทั้งพุทธ พราหมณ์และ อิทธิพลจากจีน โดยวัฒนธรรมของอินเดียและจีนนั้น สตรีมีสถานภาพต่ำกว่าบุรุษมาก จะเห็นได้จากมนุษยศาสตร์ของอินเดีย มีข้อความเกี่ยวกับสตรีว่า “ เมื่อเยาว์บิดาคุ้มครองรักษา เมื่อใหญ่เป็นหน้าที่ของสามี และเมื่อแก่เฒ่าเป็นหน้าที่ของบุตรชาย ” ส่วนจีนมีความเชื่อว่าการได้บุตรหญิงถือว่าขาดทุน ยังมีบุตรหญิงมากถือว่าครอบครัวนั้นเคราะห์ร้าย และชาวจีนยังมีความเชื่อถือว่า “ ลูกผู้หญิงนั้นโตขึ้นก็ต้องไปเป็นสมบัติของครอบครัวสามีพ่อแม่ไม่มีสิทธิในตัวลูกหญิงที่แต่งงานแล้วนั้นเลย ” ในทัศนะของฮินดูค่านิยมของสตรียิ่งเลวร้ายลงไปอีก เพราะเปรียบเทียบว่า “ ลูกผู้หญิงย่อมเป็นเช่นก้อนอุบาทว์ห้อยอยู่เหนือหลังคาเรือน ” แม้ว่าสังคมไทยจะได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมทั้ง 2 ชาติเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็พบว่า ทัศนคติและค่านิยมของสังคมไทยต่อสตรีนั้นดีกว่าจีนและอินเดียมาก แม้ว่าสถานภาพยังด้อยกว่าชาย เพราะสังคมไทยยึดถือมาตลอดว่า ชายเป็นผู้นำในครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ ความแตกต่างทางสรีระระหว่างหญิงกับชาย เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สังคมกำหนดให้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ มีความรับผิดชอบเฉพาะภายในบ้านและการอบรมเลี้ยงดูบุตรธิดา (วันทนีย์ วาสิกะสิน และสุนีย์ เหมะประสิทธิ์ , 2541 : 5-6)

จากหนังสือเรื่องเดียวกันนี้ยังได้กล่าวว่า สังคมไทยมีทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับสตรีในลักษณะที่ได้กล่าวมานั้นตั้งแต่โบราณกาล สตรีไทยจึงได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้เหมาะแก่บทบาทที่สังคมเห็นว่าเหมาะสม หญิงไทยจึงไม่ได้รับการศึกษา การอบรมของหญิงไทยจึงเน้นหนักที่กิริยามารยาท คุณสมบัติของแม่ศรีเรือน การประกอบอาหาร และการประดิษฐ์เครื่องใช้ต่าง ๆ เมื่อเติบโตขึ้นถึงวัยครองเรือน ในครอบครัวบิดามารดาก็มักจะเป็นผู้เลือกคู่ครองให้ เมื่อแต่งงานแล้วสังคมไทยในอดีตก็ยึดมั่นว่า ผู้หญิงจะต้องดูแลบ้าน ปรนนิบัติ เลี้ยงดูลูก ส่วนชายเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว เป็นหลักปกป้องของภรรยา ประเพณีได้อนุญาตให้ชายมีภรรยาได้ไม่จำกัดจำนวน ในขณะที่หญิงจะต้อง “ รักนวลสงวนตัว ” จะ “ คบขู้คู่ชาย ” ไม่ได้จะเป็นที่ติฉินนินทาของสังคม เพราะสังคมมีทัศนคติและค่านิยมต่อสตรีว่า สตรีเป็นผู้อ่อนแอ เป็นผู้ไม่มีใจรวนเร เป็นผู้ที่ไม่มีความเป็นอิสระ และเป็นผู้ที่ต้องมีผู้ชายคอยคุ้มกันอยู่ตลอดเวลา ในแง่ของศาสนาก็จะเห็นว่า ผู้ชายมีโอกาสได้บวชเรียนเป็นอันสงฆ์แก่บิดามารดา ส่วนบุตรหญิงนั้นบิดามารดาก็คาดหวังว่าจะช่วยให้เบาแรงในเรื่องการบ้านการเรือนยามเจ็บไข้หรือยามชรา จะได้ปรนนิบัติรักษาบิดามารดา วัฒนธรรมตะวันตกเริ่มมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทย ในสมัยรัชกาลที่ 4 โดยสตรีมิชชันนารีเป็นผู้เริ่มให้การศึกษแก่กุลธิดาไทยก่อน ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ก็ทรงส่งเสริมการศึกษาของกุลสตรีให้แพร่หลายยิ่งขึ้น เมื่อถึงสมัยรัชกาลที่ 6 ทัศนคติและค่านิยมของสังคมไทยก็ได้รับการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ ทำให้สตรีมีบทบาทในสังคมมากขึ้น ประเพณีนิยม

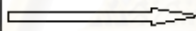
แต่โบราณเกี่ยวกับสตรีได้เปลี่ยนไป เช่น ประเพณีการแต่งงาน การเข้าสมาคม เป็นต้น (วันทนีย์ วาลิกะสินและสุนีย์ เหมะประสิทธิ์ , 2541 : 7)

การอบรมเลี้ยงดูลูกเพศชายและเพศหญิง ก็มีผลมาจากความคิด ความเชื่อ ค่านิยมของสังคมในเรื่องความไม่เสมอภาคทางเพศเช่นกัน เช่น ลูกชายไม่ต้องช่วยทำงานบ้าน เพราะเป็นหน้าที่ของลูกสาว ทำให้ผู้ชายมีแนวความคิดว่างานบ้านเป็นเรื่องของผู้หญิง หรือสามีมือถือว่าภาระหน้าที่งานบ้านเป็นของภรรยา (แม้ว่าในสังคมปัจจุบัน ผู้หญิงก็ทำงานนอกบ้านเช่นกัน) (วันทนีย์ วาลิกะสินและสุนีย์ เหมะประสิทธิ์, 2541 : 8)

การจำแนกตัวแปรตามสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ

1. ความคาดหวังของผู้ชาย
2. อายุ
3. การศึกษา
4. รายได้
5. ภูมิหลังทางครอบครัว

ตัวแปรตาม

1. บทบาทของผู้หญิงในครอบครัว
2. การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมที่จะส่งผลกระทบต่อครอบครัว
3. บทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว
4. ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว และ บทบาทของผู้หญิง นอกครอบครัว

ตัวแปรควบคุม

1. เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สมมติฐานในการวิจัย

จากแนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่ได้ทบทวนข้างต้น ตลอดจนวิวัฒนาการของครอบครัวไทยตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน เราสามารถตั้งสมมติฐานการวิจัยด้านต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อ 1 ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม

สมมติฐานข้อ 1.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า

สมมติฐานข้อ 1.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า

สมมติฐานข้อ 1.3 ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า

สมมติฐานข้อ 1.4 ผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่

สมมติฐานข้อ 2 ผู้ชายจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ

สมมติฐานข้อ 2.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า

สมมติฐานข้อ 2.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า

สมมติฐานข้อ 2.3 ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า

สมมติฐานข้อ 2.4 ผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่

สมมติฐานข้อ 3 ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง

สมมติฐานข้อ 3.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า

สมมติฐานข้อ 3.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า

สมมติฐานข้อ 3.3 ผู้ชายที่มีรายได้ได้น้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า

สมมติฐานข้อ 3.4 ผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่

สมมติฐานข้อ 4 ผู้ชายจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว

สมมติฐานข้อ 4.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า

สมมติฐานข้อ 4.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า

สมมติฐานข้อ 4.3 ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง ในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า

สมมติฐานข้อ 4.4 ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิมจะมีความคาดหวังต่อ บทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่

อธิบายขอบข่ายทางทฤษฎีสำหรับสมมติฐานแต่ละข้อ

สมมติฐานข้อ 1 จากการที่ตั้งแต่เดิมมานั้นบทบาทของผู้หญิงจะถูกอบรมสั่งสอนให้อยู่แต่ในครอบครัวตลอดมา ดังนั้นแม้เวลาจะเปลี่ยนแปลงไป แต่จากการที่การอบรมสั่งสอนยังมีการสืบทอดมาถึงในปัจจุบัน ดังนั้นความคาดหวังที่ผู้ชายจะมีต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวจึงน่าจะยังคงเป็นแบบประเพณีเดิมอยู่ นี่เป็นสมมติฐานทั่วไป อย่างไรก็ตามความคาดหวังดังกล่าวนี้จะมีมากน้อยตามเงื่อนไขของตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และภูมิลำเนาครอบครัวด้วย

สมมติฐานข้อ 2 สมมติฐานข้อนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากสมมติฐานข้อ 1 เพราะเมื่อผู้ชายคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมแล้ว แต่ในสภาพสังคมที่เป็นจริงผู้หญิงปัจจุบันไม่ได้มีบทบาทเฉพาะในครอบครัว แต่มีการออกไปทำงานนอกบ้านกันมากขึ้น เมื่อบทบาทของผู้หญิงเปลี่ยนแปลงไปดังนี้แล้วย่อมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวไม่มากนักน้อย ซึ่งจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงจะมีผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบด้วย นี่เป็นสมมติฐานทั่วไป อย่างไรก็ตามความคาดหวังดังกล่าวนี้จะมีมากน้อยตามเงื่อนไขของตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และภูมิลำเนาครอบครัวด้วย

สมมติฐานข้อ 3 จากการที่ปัจจุบันผู้หญิงมีการออกไปทำงานนอกครอบครัวกันมากขึ้น ทำให้บทบาทในครอบครัวที่ผู้หญิงเคยต้องรับผิดชอบมาแต่เดิมมีความบกพร่องไป ดังนั้นผู้ชายก็จะคาดหวังให้ผู้หญิงลดบทบาทนอกครอบครัวให้น้อยลง เพื่อที่ว่าจะได้มาทำหน้าที่ในครอบครัว ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ถูกมอบหมายไว้ให้เป็นของผู้หญิงให้สมบูรณ์ตามเดิม นี่เป็นสมมติฐานทั่วไป อย่างไรก็ตามความคาดหวังดังกล่าวนี้จะมีมากน้อยตามเงื่อนไขของตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และภูมิลำเนาครอบครัวด้วย

สมมติฐานข้อ 4 จากการที่แต่ละคนในสังคมจะมีบทบาทที่ต้องแสดงหลายบทบาท ซึ่งผู้หญิงในปัจจุบันก็จะมีทั้งบทบาทในครอบครัวและบทบาทนอกครอบครัวที่ต้องแสดง เป็นผลให้เกิดความเครียดได้ เพราะบางทีบทบาทที่แสดงมีความขัดแย้งกัน ดังนั้น ถ้ามองในฝ่ายของผู้คาดหวังจากบทบาทย่อมคาดหวังให้เกิดบทบาทที่มีความสอดคล้องกันเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดเกี่ยวกับบทบาท (role strain) ขึ้น นี่เป็นสมมติฐานทั่วไป อย่างไรก็ตามก็มีความคาดหวังดังกล่าวนี้จะมีมากน้อยตามเงื่อนไขของตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และภูมิหลังทางครอบครัวด้วย

สมมติฐานข้อ 1.1 , 2.1 , 3.1 และ 4.1 บุคคลที่มีอายุมากกว่ามักจะถูกคาดหวังว่าน่าจะมีความคาดหวังในบทบาททางเพศแบบประเพณีมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า ดังนั้นผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจึงน่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่า คาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิม จะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่า คาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่า และคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า

สมมติฐานข้อ 1.2 , 2.2 , 3.2 และ 4.2 การศึกษามีแนวโน้มที่จะช่วยให้บุคคลหลุดพ้นจากความคิดความเชื่อเก่า ๆ มากขึ้น ดังนั้นผู้ชายที่มีการศึกษาต่ำกว่าจึงน่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่า คาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่า คาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่า และคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษาสูงกว่า

สมมติฐานข้อ 1.3 , 2.3 , 3.3 และ 4.3 ตัวแปรรายได้เป็นตัวแปรทรัพยากรทางด้านอำนาจที่สำคัญอย่างหนึ่ง การที่ผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้านทำให้พวกเธอได้รับทรัพยากรด้านรายได้มากขึ้น ส่งผลให้เธอมีอำนาจมากขึ้นได้ ดังนั้นผู้ชายที่มีรายได้น้อยจึงน่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่า คาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่า คาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่า และคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า

สมมติฐานข้อ 1.4 , 2.4 , 3.4 และ 4.4 ภูมิหลังทางครอบครัว เป็นสิ่งสำคัญที่ทำการ หล่อหลอมขัดเกลาสมาชิกในครอบครัวมาตั้งแต่เกิด ดังนั้นถ้าภูมิหลังทางครอบครัวเป็นแบบใหม่ก็จะขัดเกลาให้สมาชิกมีความคิดแบบสมัยใหม่ ดังนั้นผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมจึงน่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่า คาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลง บทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่า คาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่า และคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัว แบบใหม่

นิยามเชิงปฏิบัติการตัวแปรและการวัด

ในการวิจัยเรื่องความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวในสังคมสมัยใหม่มีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยหลายตัว ซึ่งในแต่ละตัวแปรมีความหมายและวิธีในการวัดดังนี้

1. ความคาดหวังของผู้ชาย

- 1) นิยามทั่วไป หมายถึง กรอบที่ผู้ชายกำหนดไว้ในใจของตน
- 2) นิยามปฏิบัติการ หมายถึง การที่ผู้ชายได้กำหนดภาพไว้ในใจของตนในเรื่องดังต่อไปนี้

- 2.1 ความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว
- 2.2 ความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมที่จะส่งผลกระทบต่อครอบครัว

- 2.3 ความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว

- 3) การวัดและการดำเนินการปฏิบัติ

ผู้วิจัยจะวัดความคาดหวังของผู้ชายในเรื่องต่าง ๆ โดยใช้เทคนิคไลเกิร์ต (Likert Scale) เป็นเครื่องมือวัดโดยกำหนดระดับของความเห็นแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยทุกประการ เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ เห็นด้วยกลาง ๆ ไม่เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ และไม่เห็นด้วยโดยสิ้นเชิง

โดยมีเงื่อนไขว่าคำถามทุกข้อความที่ใช้วัดจะมีข้อความทั้งเชิงลบ และเชิงบวก เชิงบวก คือ ข้อความที่มีความหมายตรงกับที่ต้องการวัด ส่วนเชิงลบ คือ ข้อความที่มีความหมายที่ตรงข้ามกับที่ต้องการวัด ซึ่งการคำนวณคะแนน แต่ละข้อถือหลัก ในการให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความที่มีความ หมายเชิงบวก	ข้อความที่มีความ หมายเชิงลบ
เห็นด้วยทุกประการ	5	1
เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่	4	2
เห็นด้วยกลางๆ	3	3
ไม่เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่	2	4
ไม่เห็นด้วยโดยสิ้นเชิง	1	5

ข้อความที่จะใช้วัดความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว จะมีข้อความที่ใช้วัดในเรื่องนี้จำนวน 12 ข้อ คือข้อคำถามที่ 1-12 โดยคะแนนรวมของทั้ง 12 ข้อนี้ คือ 12-60 คะแนน โดยแบ่งกลุ่มช่วงคะแนนเป็น 2 กลุ่ม คือ

12-36 คะแนน ถือว่า คาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับต่ำ

37-60 คะแนน ถือว่า คาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับสูง

ข้อความที่จะใช้วัดความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิง ไปจากเดิมที่จะส่งผลกระทบต่อครอบครัว มีข้อความที่ใช้วัดเรื่องนี้จำนวน 6 ข้อ คือข้อคำถามที่ 13-18 โดยคะแนนรวมของทั้ง 6 ข้อ คือ 6-30 คะแนน โดยแบ่งกลุ่มช่วงคะแนนเป็น 2 กลุ่ม คือ

6-18 คะแนน ถือว่า คาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวในระดับต่ำ

19-30 คะแนน ถือว่า คาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวในระดับสูง

ข้อความที่จะใช้วัดความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว มีข้อความที่ใช้วัดเรื่องนี้จำนวน 5 ข้อ คือข้อคำถามที่ 19-23 โดยคะแนนรวมของทุกข้อ คือ 5-25 คะแนน โดยแบ่งกลุ่มช่วงคะแนนเป็น 2 กลุ่ม คือ

5-15 คะแนน ถือว่า คาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับต่ำ

16-25 คะแนน ถือว่า คาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับสูง

2. อายุ

- 1) นิยามทั่วไป หมายถึง จำนวนปีนับตั้งแต่เกิดถึงปัจจุบัน
- 2) นิยามปฏิบัติการ หมายถึง จำนวนปีนับตั้งแต่เกิดถึงปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม

ถาม

3) การวัดและการดำเนินการปฏิบัติ ในงานวิจัยนี้จะมีช่องที่ทำเป็นช่วงอายุให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมายลงไป แล้วนำมาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 3.1 อายุน้อย คือ อายุตั้งแต่ 21 ปีแต่ไม่เกิน 30 ปี
- 3.2 อายุมาก คือ อายุมากกว่า 30 ปี

3. การศึกษา

- 1) นิยามทั่วไป หมายถึง วุฒิสูงสุดทางการศึกษาที่ได้รับในปัจจุบัน
- 2) นิยามปฏิบัติการ หมายถึง วุฒิสูงสุดทางการศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับในปัจจุบัน

ถาม

3) การวัดและการดำเนินการปฏิบัติ ในงานวิจัยนี้จะมีช่องที่วัดระดับการศึกษาให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมายลงไปแล้วนำมาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 3.1 การศึกษาน้อย คือ การศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
- 3.2 การศึกษามาก คือ การศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า

4. รายได้

- 1) นิยามทั่วไป หมายถึง เงินเดือนสุทธิที่ได้รับจากการทำงานในแต่ละเดือน
- 2) นิยามปฏิบัติการ หมายถึง เงินเดือนสุทธิที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับจากการทำงานในแต่ละเดือน

ถาม

3) การวัดและการดำเนินการปฏิบัติ ในงานวิจัยนี้จะมีช่องที่ทำเป็นช่วงรายได้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมายลงไป แล้วนำมาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 3.1 รายได้น้อย คือ รายได้ไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน
- 3.2 รายได้มาก คือ รายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน

5. ภูมิหลังทางครอบครัว

- 1) นิยามทั่วไป หมายถึง ครอบครัวที่ให้กำเนิดมา มีพื้นฐานทางครอบครัวแบบใด
- 2) นิยามปฏิบัติการ หมายถึง รูปแบบของครอบครัวที่ให้กำเนิดผู้ตอบแบบสอบถามมา มีพื้นฐานทางครอบครัวแบบใด

ถาม

3) การวัดและการดำเนินการปฏิบัติ ในงานวิจัยนี้จะมีช่องที่วัดภูมิหลังทางครอบครัวให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมายลงไปแล้วนำมาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1 ภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิม คือ พ่อเป็นใหญ่ในครอบครัว ซึ่งหมายถึง ความเป็นใหญ่หรืออำนาจตกอยู่ที่พ่อหรือสามี

3.2 ภูมิหลังทางครอบครัวแบบสมัยใหม่ คือ พ่อกับแม่มีอำนาจเท่าเทียมกัน รวมทั้งที่แม่เป็นใหญ่ด้วย ซึ่งหมายถึง ความเป็นใหญ่หรืออำนาจตกอยู่ที่แม่หรือภรรยา (จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ และคณะ , 2540 : 82)

6. บทบาทของผู้หญิงในครอบครัว

1) นิยามทั่วไป บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้อยู่ในสถานภาพ ต่าง ๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร (งามพิศ สัตย์สงวน , 2543 : 96)

2) นิยามปฏิบัติการ บทบาทของผู้หญิงในครอบครัว หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้หญิงปฏิบัติในครอบครัว เช่น บทบาทในการเลี้ยงดูลูก การหุงหาอาหาร การดูแลเรื่องงานบ้าน เป็นต้น

7. การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมที่จะส่งผลกระทบต่อครอบครัว

1) นิยามปฏิบัติการ การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมที่จะส่งผลกระทบต่อครอบครัว หมายถึง ผลที่ครอบครัวจะได้รับจากการที่ผู้หญิงมีบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปจากแบบประเพณีเดิม

8. บทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว

1) นิยามปฏิบัติการ บทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว หมายถึง พฤติกรรมที่คาดหวังจากผู้หญิงที่นอกเหนือไปจากบทบาทที่ปฏิบัติในครอบครัว ซึ่งจะมีเรื่องการทำงานนอกบ้านและการมีกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ นอกครอบครัว เป็นต้น

9. ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวและบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว

1) นิยามปฏิบัติการ ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของ ผู้หญิงในครอบครัวและบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว คือ การหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวกับบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว

2) การวัดและการดำเนินการปฏิบัติ ในงานวิจัยนี้จะมีการนำความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมาคำนวณหาค่าความสัมพันธ์กับความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว แล้วนำมาแบ่งตามค่าความสัมพันธ์ดังนี้

ค่าความสัมพันธ์	แสดงว่า
.70 ขึ้นไป	ความสัมพันธ์ในทางบวกและสูงมาก
.50 ถึง .69	ความสัมพันธ์ในทางบวกและมากพอสมควร
.30 ถึง .49	ความสัมพันธ์ในทางบวกและปานกลาง
.10 ถึง .29	ความสัมพันธ์ในทางบวกและต่ำ
.01 ถึง .09	ความสัมพันธ์ในทางบวกและแทบจะไม่มี
	ความสัมพันธ์เลย
.00	ไม่มีความสัมพันธ์เลย

10. เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) นิยามปฏิบัติการ เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ในที่นี้ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องเป็นเพศชายเท่านั้น เพราะต้องการศึกษาถึงความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว

11. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) นิยามปฏิบัติการ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ในที่นี้ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องมีสถานภาพโสด คือ เป็นผู้ที่ยังไม่ได้ทำการสมรสตามกฎหมาย รวมถึงผู้ซึ่งเคยสมรสแล้วแต่ปัจจุบันคู่ครองได้หย่าร้างหรือตายจากไปแล้ว จนทำให้มีสถานภาพทางการสมรสเป็นโสดในปัจจุบัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้ชายที่มีสถานภาพทางการสมรสเป็นโสด คือ ผู้ชายที่ยังไม่ได้ทำการสมรสตามกฎหมาย รวมถึงผู้ชายซึ่งเคยสมรสแล้วแต่ปัจจุบันคู่ครองได้หย่าร้างหรือตายจากไปแล้ว จนทำให้มีสถานภาพทางการสมรสเป็นโสดในปัจจุบัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ เป็นไปในเชิงอุดมคติอย่างแท้จริงว่าผู้ชายคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวอย่างไร โดยจะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากคนทำงานทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และรัฐวิสาหกิจในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 264 คน

วิธีสุ่มตัวอย่าง (Sampling Method) ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มบริเวณที่จะเก็บข้อมูล โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างสุ่มธรรมดา (Simple Random Sampling) ซึ่งใช้หลักความน่าจะเป็นในการเลือกเขตที่จะทำการเก็บข้อมูล ซึ่งสุ่มได้เขตดอนเมือง ต่อมาจึงทำการเลือกหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจที่อยู่ในเขตดอนเมือง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling) ได้หน่วยงานจากภาครัฐ คือ ตำรวจ ภาคเอกชน คือ บริษัท การ์ดแอร์ เซอร์วิสเขต จำกัด และรัฐวิสาหกิจ คือ บริษัทการบินไทย และท้ายที่สุดเลือกตัวบุคคลที่จะมาตอบแบบสอบถามโดยวิธีสุ่มตัวอย่างตามแต่เผชิญ (Accidental Sampling)

นอกจากนี้ ก็จะมีการเก็บ ข้อมูล โดยทำการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) ประชากรตัวอย่างอีก 10 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดขึ้น เพื่อนำมาพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งขึ้นว่าจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบปลายเปิดและคำถามแบบปลายปิด

ลักษณะคำถามในแบบสอบถาม แบ่งข้อมูลเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลโดยทั่วไปของผู้ที่เราทำการวิจัย ได้แก่ เรื่อง อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ภูมิหลังทางครอบครัว โดยใช้คำถามแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพิสูจน์สมมติฐาน เป็นคำถามแบบไลเกอร์ตสเกล (Likert Scale) ที่ให้แสดงความคิดเห็นต่อข้อความที่ตั้งขึ้น ใน 5 ระดับ คือ เห็นด้วยทุกประการ เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ เห็นด้วยกลาง ๆ ไม่เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ และไม่เห็นด้วยโดยสิ้นเชิง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในปัจจุบันที่ควรจะเป็น ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น

การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งเมื่อได้ทำการสร้างมาตรวัดนี้ขึ้นมาแล้วก็ได้มีการทดสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือ (Validity) โดยได้นำแบบสอบถามนี้ไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางสังคมศาสตร์ และได้ลงความเห็นว่าคุณความที่นำมาใช้ในแบบสอบถามนั้นถูกต้องและเหมาะสมแล้ว

นอกจากนี้แล้วยังมีการนำแบบสอบถามไปทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ด้วยเพื่อให้แน่ใจว่าคุณความที่ตั้งขึ้นมาสามารถใช้วัดในเรื่องความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวในสังคมสมัยใหม่ได้จริง ซึ่งถ้าแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถือแล้วก็สามารถนำไปใช้วัดได้อย่างแม่นยำ การทดสอบความน่าเชื่อถือ ทำโดยวิธี Pre-Test กับกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 30 คน ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่จะใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในแบบสอบถามมาวิเคราะห์ว่าคุณความ

แต่ละข้อในมาตรวัดตัวแปรตัวหนึ่งนี้ควรจะคงข้อความใดไว้ และควรที่จะตัดข้อความใดออก โดยจะคำนึงถึงทั้งทางระเบียบวิธีวิจัย และเนื้อหาทางแนวคิดทฤษฎีด้วย

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของมาตรวัดความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว

ข้อ	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if item Deleted
1	.1204	.6743
2	.3731	.6393
3	.5846	.6005
4	.3400	.6449
5	.0035	.6994
6	.0328	.6876
7	.2452	.7342
8	.5715	.6046
9	.1657	.6711
10	.5976	.5868
11	.7092	.5830
12	.5292	.6174

Reliability Coefficients 12 item

Alpha = .6701 Standardized item alpha = .6544

จากการทดสอบความเชื่อมั่นของมาตรวัดความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว ซึ่งมีข้อความในแบบสอบถามที่ใช้ในการวัดเรื่องนี้ทั้งหมด 12 ข้อความ พบว่า ทั้ง 12 ข้อความมีค่าความสัมพันธ์กันมากพอสมควร คือ .6701 และมีทิศทางเป็นบวกในทุกข้อความ แสดงว่าวัดไปในเรื่องเดียวกัน ดังนั้น จึงไม่จำเป็นที่จะต้องตัดข้อความใดออกจากแบบสอบถามในส่วนนี้

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของมาตรวัดความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของ
ผู้หญิงในครอบครัวที่จะส่งผลกระทบต่อครอบครัว

ข้อ	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if item Deleted
13	.1710	.6948
14	.5303	.5738
15	.5221	.5774
16	.1943	.6885
17	.5739	.5588
18	.4069	.6203

Reliability Coefficients 6 item

Alpha = .6620 Standardized item alpha = .6607

จากการทดสอบความเชื่อมั่นของมาตรวัดความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลง
บทบาทของผู้หญิงในครอบครัวที่จะส่งผลกระทบต่อครอบครัว ซึ่งมีข้อความในแบบสอบถามที่ใช้
ในการวัดเรื่องนี้ทั้งหมด 6 ข้อความ พบว่า ทั้ง 6 ข้อความมีค่าความสัมพันธ์กันมากพอสมควร คือ
.6620 และมีทิศทางเป็นบวกในทุกข้อความ แสดงว่าวัดไปในเรื่องเดียวกัน ดังนั้น จึงไม่จำเป็นที่จะ
ต้องตัดข้อความใดออกจากแบบสอบถามในส่วนนี้

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของมาตรวัดความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงนอกบ้าน

ข้อ	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if item Deleted
19	.6436	.2574
20	.1434	.5975
21	.5097	.3701
22	.1560	.5837
23	.1782	.5718

Reliability Coefficients 5 item

Alpha = .5599 Standardized item alpha = .5226

จากการทดสอบความเชื่อมั่นของมาตรวัดความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงนอกบ้าน ซึ่งมีข้อความในแบบสอบถามที่ใช้ในการวัดเรื่องนี้ทั้งหมด 5 ข้อความ พบว่า ทั้ง 5 ข้อความมีค่าความสัมพันธ์กันมากพอสมควร คือ .5599 และมีทิศทางเป็นบวกในทุกข้อความ แสดงว่าวัดไปในเรื่องเดียวกัน ดังนั้น จึงไม่จำเป็นที่จะต้องตัดข้อความใดออกจากแบบสอบถามในส่วนนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ ใช้วิธีแจกแบบสอบถามแก่ผู้ชายที่มีสถานภาพทางการสมรสเป็นโสด คือ ผู้ชายที่ยังไม่ได้ทำการสมรสตามกฎหมาย รวมถึงผู้ชายซึ่งเคยสมรสแล้วแต่ปัจจุบันคู่ครองได้หย่าร้างหรือตายจากไปแล้ว จนทำให้มีสถานภาพทางการสมรสเป็นโสดในปัจจุบัน โดยทำการเก็บข้อมูลจากประชากรตัวอย่าง ที่ทำงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งจากข้าราชการในหน่วยงานภาครัฐ คือ จากตำรวจ พนักงานจากภาครัฐวิสาหกิจ จากบริษัทการบินไทย และเอกชนจากบริษัท การ์ดแอร์ เซอร์วิส เซส จำกัด โดยทำการแจกแบบสอบถามและทิ้งเวลาให้ ผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละรายได้มีเวลาในการตอบ ประมาณ 1 สัปดาห์ แล้วจึงไปนำกลับมา โดยใช้เวลาในการรวบรวมแบบสอบถามทั้งสิ้นเป็นเวลาประมาณ 2 เดือน คือ ระหว่างเดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม พ.ศ. 2543 ซึ่งในตอนแรกผู้วิจัยคาดหวังว่าจะเก็บกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด จำนวน 200 คน แต่จากการที่การแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากรตัวอย่างนั้นมักพบปัญหาว่าแบบสอบถามที่แจกไปมักจะได้กลับมาไม่ครบจำนวน ดังนั้นผู้วิจัยจึงแจกแบบสอบถามไปเกินจำนวน เป็น 300 ชุด ทำให้ท้ายที่สุดแล้วพบว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 264 ชุด ก่อนที่จะทำการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยและทีมงานก็มีการตกลงทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดีเพื่อให้ได้ผู้ตอบที่เป็นกลุ่มที่ต้องการ และเพื่อให้ผู้ตอบคำถามได้ถูกต้องตามความเป็นจริง นอกจากการแจกแบบสอบถามแล้ว ก็มีการสัมภาษณ์เจาะลึกประชากรอีก 10 คน ซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเช่นเดียวกัน

การประมวลผลข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา เพื่อให้ได้คำตอบที่สมบูรณ์ จะทำการตรวจดูว่ามีแบบสอบถามที่ผิดพลาด หรือขาดหายไปบ้างหรือไม่

การรวบรวมข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC + (Statistical Package for the Social Science Personal Computer Plus) เพื่อคำนวณสถิติให้ได้ผลตรงตามความต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ช่วยในการประมวลผลข้อมูลและจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อนำเสนอ และสรุปผลการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือ (reliability coefficient alpha) เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัดค่าตัวแปร

2. การใช้ตารางแจกแจงความถี่ (frequency) โดยระบุจำนวนค่าของข้อมูลเป็นร้อยละ เพื่อพรรณนา ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่า Goodman and Kruskal's Coefficient of Ordinal Association หรือ Gamma เพื่อนำมาวิเคราะห์หาทิศทางและขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ที่อยู่ในระดับอันดับมาตรา (Ordinal) ว่าแปรผันไปในทิศทางเดียวกัน หรือแปรผกผันกันอย่างไรโดยพิจารณาระดับความสัมพันธ์ คือ

ค่าความสัมพันธ์	แสดงว่า
.70 ขึ้นไป	ความสัมพันธ์ในทางบวกและสูงมาก
.50 ถึง .69	ความสัมพันธ์ในทางบวกและมากพอสมควร
.30 ถึง .49	ความสัมพันธ์ในทางบวกและปานกลาง
.10 ถึง .29	ความสัมพันธ์ในทางบวกและต่ำ
.01 ถึง .09	ความสัมพันธ์ในทางบวกและแทบจะไม่มี ความสัมพันธ์เลย
.00	ไม่มีความสัมพันธ์เลย

5. หาค่า Pearson's Correlation เพื่อนำมาวิเคราะห์หาทิศทาง และขนาดของความสัมพัทธ์ระหว่างตัวแปร ที่อยู่ในระดับช่วงมาตรา (Interval) ว่าแปรผันไปในทิศทางเดียวกัน หรือแปรผกผันกันอย่างไรโดยพิจารณาระดับความสัมพัทธ์ คือ

ค่าความสัมพัทธ์	แสดงว่า
.70 ขึ้นไป	ความสัมพัทธ์ในทางบวกและสูงมาก
.50 ถึง .69	ความสัมพัทธ์ในทางบวกและมากพอสมควร
.30 ถึง .49	ความสัมพัทธ์ในทางบวกและปานกลาง
.10 ถึง .29	ความสัมพัทธ์ในทางบวกและต่ำ
.01 ถึง .09	ความสัมพัทธ์ในทางบวกและแทบจะไม่มี
	ความสัมพัทธ์โดย
.00	ไม่มีความสัมพัทธ์เลย

นอกจากนี้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคือผู้ชายที่มีสถานภาพโสด จำนวน 10 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเป็นข้อมูลอ้างอิงสนับสนุนผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อให้ผลการวิจัยที่ได้มีความถูกต้อง และได้รายละเอียดบางอย่างชัดเจนมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวในสังคมสมัยใหม่ที่ศึกษากรณีกรุงเทพมหานครนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชายที่มีสถานภาพโสด จำนวนทั้งสิ้น 264 คน และใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ชายที่มีสถานภาพโสด จำนวน 10 คน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ จะวิเคราะห์ข้อมูลจากลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 ผลการพิสูจน์สมมติฐาน จะพิสูจน์สมมติฐานและอภิปรายผลในสมมติฐานแต่ละข้อ โดยจะนำเสนอใน 3 รูปแบบ

2.1 แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (สมมติฐานข้อที่ 1,2,3)

2.2 หาค่า Goodman and Kruskal's Coefficient of Ordinal Association หรือ Gamma (สมมติฐานข้อที่ 1.1-1.4 , 2.1-2.4 , 3.1-3.4)

2.3 หาค่าสหสัมพันธ์หรือ Pearson's Correlation (สมมติฐานข้อที่ 4 , 4.1-4.4)

ผลการวิเคราะห์

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละของผู้ชายโสด จำแนกตามระดับอายุ

ระดับอายุ	จำนวน	ร้อยละ
21-25 ปี	43	16.3
26-30 ปี	52	19.7
31-35 ปี	76	28.8
36-40 ปี	54	20.5
41-45 ปี	18	6.8
46-50 ปี	15	5.7
51-55 ปี	3	1.1
56-60 ปี	3	1.1
รวม	264	100.0

จากตารางที่ 1 อธิบายได้ว่าอายุของผู้ชายโสดส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31-35 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 36-40 ปี และ 26-30 ปี มีจำนวน 54 และ 52 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 และ 19.7 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อายุระหว่าง 51-55 ปี และ 56-60 ปี ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน คือ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 สะท้อนให้เห็นว่าผู้ชายที่เป็นโสดนั้นจะมีจำนวนน้อยลงเมื่อมีอายุมากขึ้น เพราะว่าเมื่อผู้ชายที่มีหน้าที่การทำงานแล้วก็มักจะมีครอบครัว แต่งงานกันไป ผู้ชายในกลุ่มที่มีมากที่สุดในการวิจัยนี้ที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 31-35 ปีนั้น ถือเป็นช่วงที่กำลังสร้างครอบครัวที่เป็นของตัวเองได้อย่างดี เพราะได้มีหน้าที่การทำงานค่อนข้างมั่นคงกันแล้ว และในการสร้างครอบครัวก็ทำให้พวกเขาจะต้องมีการเลือกผู้หญิงที่เหมาะสมที่จะมาสร้างครอบครัวด้วยกัน ซึ่งน่าจะทำให้คนในกลุ่มนี้มีภาพของผู้หญิงที่จะมาแสดงบทบาทในครอบครัวอยู่ภายในจิตใจค่อนข้างชัดเจนเป็นพิเศษ ทำให้น่าจะสามารถสะท้อนสภาพความเป็นจริงในเรื่องความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวในสังคมสมัยใหม่ได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ของผู้ชายโสด จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	4	1.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย-ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	135	51.1
ปริญญาตรี	120	45.5
ปริญญาโท	5	1.9
รวม	264	100.0

จากตารางที่ 2 อธิบายได้ว่า ระดับการศึกษาของผู้ชายโสดส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายถึงขั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 51.1 รองลงมาจบระดับปริญญาตรี และปริญญาโท จำนวน 120 คน และ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 และ 1.9 ตามลำดับ จบชั้นต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นน้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจุบันนี้คนในสังคมมีระดับการศึกษามากขึ้น เพราะการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นทำให้คนมีความรู้ มีหน้าที่การงานที่ดี มีรายได้ที่ดี และมีสถานภาพทางสังคมที่ดีขึ้นได้

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ของผู้ชายโสด จำแนกตามอัตรารายได้ต่อเดือน

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	24	9.1
5,000-10,000 บาท	39	14.8
10,001-15,000 บาท	36	13.6
15,001-20,000 บาท	53	20.1
20,001-25,000 บาท	48	18.2
25,001-30,000 บาท	16	6.1
30,001-35,000บาท	14	5.3
35,001-40,000 บาท	9	3.4
40,001-45,000 บาท	11	4.2
45,001-50,000 บาท	4	1.5
มากกว่า 50,000 บาท	10	3.8
รวม	264	100.0

จากตารางที่ 3 อธิบายได้ว่า อัตรารายได้ของผู้ชายโสดส่วนใหญ่อยู่ที่ 15,001-20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 รองลงมา คือมีรายได้ 20,001-25,000 บาทต่อเดือน และ 5,000-10,000 บาทต่อเดือน จำนวน 48 คน และ 39 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 และ 14.8 ตามลำดับ รายได้ 45,001-50,000 บาทต่อเดือนมีน้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ค่อนข้างสูง ซึ่งก็เพียงพอที่จะคิดสร้างครอบครัวของตนเองได้แล้ว

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละของผู้ชายโสด จำแนกตามภูมิลำเนาหลังทางครอบครัว

ภูมิลำเนาหลังทางครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
พ่อเป็นใหญ่ในครอบครัว	93	35.2
แม่เป็นใหญ่ในครอบครัว	88	33.3
พ่อกับแม่มีอำนาจเท่าเทียมกัน	83	31.4
รวม	264	100.0

จากตารางที่ 4 อธิบายได้ว่า ผู้ชายโสดส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาหลังทางครอบครัวแบบพ่อเป็นใหญ่ จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 35.2 รองลงมา คือภูมิลำเนาหลังทางครอบครัวแบบแม่เป็นใหญ่ จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ส่วนภูมิลำเนาหลังทางครอบครัวแบบพ่อกับแม่มีอำนาจเท่าเทียมกัน นั้นมีน้อยที่สุด จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 สะท้อนให้เห็นว่าแม้ปัจจุบันคนไทยจะเริ่มตื่นตัวเรื่องสถานภาพและความสัมพันธ์หญิงชายว่าควรเท่าเทียมกัน แต่จากตารางกลับชี้ให้เห็นว่า อิทธิพลจากอินเดียตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา และรัตนโกสินทร์ รวมถึงอิทธิพลจากจีนที่เน้นวิถีชีวิตแบบชายเป็นใหญ่ยังคงมีอิทธิพลอยู่มาจนถึงปัจจุบัน

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน

ส่วนที่ 2 พิสูจน์สมมติฐานและอภิปรายผล

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละของความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม

ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	137	51.9
สูง	127	48.1
รวม	264	100.0

จากตารางที่ 5 อธิบายได้ว่าผู้ชายจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับต่ำมากที่สุด จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 51.9 และผู้ชายจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับสูง จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 48.1

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม ผลการวิจัยพบว่า **ปฏิเสธสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ ซึ่งน่าจะสืบเนื่องมาจาก แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ว่าผู้หญิงจะถูกกำหนดให้รับบทบาทและหน้าที่มาโดยกำเนิด คือ การดูแลงานในครอบครัวต่าง ๆ รวมถึงการหุงหาอาหาร ดูแลลูก และคอยปรนนิบัติสามีนั้นเป็นบทบาทตามแบบประเพณีเดิม แต่ในปัจจุบันสังคมเปลี่ยนแปลงไปเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมมาเป็นลำดับ เป็นการเปิดโอกาสอย่างหนึ่งให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในระบบของการจ้างงานเพื่อมาเพิ่มพูนรายได้ให้กับครอบครัว ผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่ได้มีบทบาทเฉพาะในบ้านแล้ว แต่พวกเขายังต้องออกไปทำงานนอกบ้านด้วย ทำให้ผู้หญิงในปัจจุบันมีบทบาทหลักเพิ่มขึ้นจากเดิม ดังนั้นการที่จะคาดหวังให้ผู้หญิงยังคงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมทั้งหมดนั้นย่อมเป็นไปได้ยากเพราะผู้หญิงปัจจุบันต้องออกไปทำงานนอกบ้านด้วย

จากการตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นชายโสดคนหนึ่ง ได้กล่าวถึงความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงไว้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าถ้าจะให้เลือกผู้หญิงที่จะมาสร้างครอบครัวด้วยกันก็จะเลือก ผู้หญิงที่เก่งทั้งการเป็นแม่บ้านแม่เรือนเพราะดูเหมาะสมที่จะเป็นแม่ของลูกเราได้ แต่ไม่ใช่อยู่เฝ้าบ้านตลอด เพราะผู้หญิงสมัยนี้มีความสามารถเท่าผู้ชาย การอยู่บ้านตลอดทำให้ไม่มีโอกาสได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่ แต่อย่างไรก็ตามก็ควรจะเก่งเรื่องภายในบ้านเป็นหลัก จะเห็นได้ว่าถึงแม้ผู้ชาย

อยากให้ผู้หญิงเก่งเรื่องนอกบ้านบ้าง แต่ก็ยังไม่ลืมที่จะเน้นเรื่องการดูแลเรื่องภายในบ้านเป็นหลัก ซึ่งก็คล้ายกับการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์คนอื่นอีกหลายคนที่ทำให้ความเห็นในทำนองนี้เช่นกัน

สมมติฐานข้อที่ 1.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของผู้ชายกับความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม

อายุ	ค่าความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
น้อย	48 (50.5)	47 (49.5)	95 (100.0)
มาก	89 (52.7)	80 (47.3)	169 (100.0)
รวม	137 (51.9)	127 (48.1)	264 (100.0)

Gamma = - .043

เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = -.043 อธิบายได้ว่า ตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม กล่าวคือ ผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีอายุมากกว่า แสดงว่า **ปฏิเสธสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ โดยจะพบว่าขนาดของค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้มีแทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลย คิดเป็นร้อยละ 4.3 เท่านั้น ที่ค่าออกมาแทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลยนี้อาจเป็นเพราะเก็บประชากรตัวอย่างน้อยเกินไป เพราะจริง ๆ แล้วผู้ชายที่มีสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานครมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งถ้าเก็บประชากรตัวอย่างมากกว่านี้ค่าความสัมพันธ์อาจจะสูงกว่านี้ก็ได้

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่า ผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับสูงส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีอายุน้อย จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 ส่วนผู้ชายที่มีอายุมาก จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 และผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับต่ำส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีอายุมาก จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 ส่วนผู้ชายที่มีอายุน้อย จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า ผลจากการวิจัยพบว่า **ปฏิเสธสมมติฐาน**ที่ตั้งไว้ที่ผลออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวแต่เดิมมีความชัดเจนมาก อีกทั้งมีการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ทั้งในครอบครัว ในสถานศึกษา ในวรรณคดี ทำให้แม้ว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยก็ยังคงคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมอยู่เช่นกัน

จากความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้ชายโสดคนหนึ่งที่มีอายุเพียง 24 ปี ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างของผู้ชายโสดที่มีอายุน้อยตามเกณฑ์การแบ่งตามงานวิจัยนี้ โดยผู้ให้สัมภาษณ์มองว่า ถ้าในครอบครัวมีรายได้เพียงพอกับการใช้จ่ายแล้วก็ไม่อยากให้ผู้ที่จะมาเป็นภรรยาของตนต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เพราะผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าผู้หญิงที่ดีควรอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน เพราะมองว่าเป็นสิ่งที่ถูกที่ควร และเป็นแบบความประพฤติที่ดีงาม

สมมติฐานข้อที่ 1.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม

การศึกษา	ค่าความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
น้อย	67 (48.2)	72 (51.8)	139 (100.0)
มาก	70 (56.0)	55 (44.0)	125 (100.0)
รวม	137 (51.9)	127 (48.1)	264 (100.0)

Gamma = -.155

เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = -.155 อธิบายได้ว่า ตัวแปรการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม กล่าวคือ ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม มากกว่า

ผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า แสดงว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ โดยจะพบว่าขนาดของค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 15.5 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่า ผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับสูงส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีการศึกษาน้อย จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 ส่วนผู้ชายที่มีการศึกษามาก จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 และผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับต่ำส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีการศึกษามาก จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 56.0 ส่วนผู้ชายที่มีการศึกษาน้อย จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า ผลจากการวิจัยพบว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ ที่ผลออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะปัจจุบันหลักสูตรของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการก็ได้เน้นให้เรียนเรื่องระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเรียนเรื่องสิทธิหน้าที่ของพลเมือง ตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 2 (วิชัย ตันศิริ , 2539 : 46) ซึ่งผู้ที่ได้รับการศึกษามากก็จะได้รับการถ่ายทอดอย่างต่อเนื่องให้เห็นว่าปัจจุบันสิทธิของชายกับหญิงเท่าเทียมกันแล้ว เริ่มมีการเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมากขึ้น ดังนั้น ผู้ที่ได้รับการศึกษามากก็จะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทอื่นที่นอกเหนือจากบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมด้วย

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้ชายโสดคนหนึ่งที่มีระดับการศึกษาสูงสุดจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้มองว่าถ้าในครอบครัวมีรายได้เพียงพอกับการใช้จ่ายเหลือเฟือแล้วก็ไม่อยากให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้าน เพราะเขาจะเหนื่อย เราเห็นว่าเวลาทำงานมันจะเหนื่อยจริง ๆ ก็ถ้ามีเงินมากก็อยากให้เขารับผิดชอบงานภายในบ้านให้ดีกว่า ซึ่งก็สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 1.3 ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของผู้ชายกับความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม

รายได้	ค่าความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
น้อย	37 (58.7)	26 (41.3)	63 (100.0)
มาก	100 (49.8)	101 (50.2)	201 (100.0)
รวม	137 (51.9)	127 (48.1)	264 (100.0)

Gamma = .179

เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = .179 อธิบายได้ว่า ตัวแปรรายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม กล่าวคือ ผู้ชายที่มีรายได้มากกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าแสดงว่า **ปฏิเสธสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ โดยจะพบว่าขนาดของค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 17.9 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่า ผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับสูงส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีรายได้มาก จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 50.2 ส่วนผู้ชายที่มีรายได้น้อย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 และผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับต่ำส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีรายได้น้อยจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 58.7 ส่วนผู้ชายที่มีรายได้มาก จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 49.8

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า ผลจากการวิจัยพบว่า **ปฏิเสธสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ที่ผลออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าแม้ผู้ชายที่มีรายได้มากจะมีรายได้เพียงพอในการจ้างคนมาทำหน้าที่ในการทำความสะอาดบ้าน หุงหาอาหาร เลี้ยงดูลูกได้ก็ตาม แต่การที่เขายังคงคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมนั้นเงินไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่มีอิทธิพลต่อความคิดนี้ แต่ยังมีอิทธิพลอื่นอีกเช่น ความต้องการทางด้านจิตใจเพราะการที่ผู้หญิงได้ทำหน้าที่ตามที่สมควรจะทำก็จะสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ชายไม่มากนัก

จากการสัมภาษณ์ผู้ชายโสดคนหนึ่งที่ไม่มียาได้ เพราะปัจจุบันกำลังตกงานอยู่มองว่าถ้ามีเงินมาก ๆ ก็ไม่อยากจะให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้าน เพราะจะไม่มีคนดูแลบ้านและไม่มีคน

ดูลูก และทำให้ห่างเหินกับสามีด้วย ดังนั้นผู้หญิงก็ควรอยู่กับบ้านดีที่สุด แต่ต้องเป็นช่วงที่เศรษฐกิจดี ๆ ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนหนึ่งที่มีรายได้สูงที่สุดในจำนวนผู้ที่ทำการสัมภาษณ์มา คือ 87,000 บาทต่อเดือนมองว่า หน้าที่ที่เหมาะสมกับผู้หญิง ที่ผู้หญิงควรทำให้ดี คือ การเป็นแม่ที่ดีของลูก โดยผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าเป็นสิ่งที่สำคัญกว่าสิ่งอื่น ๆ ดังนั้นจะเห็นว่าไม่ว่าผู้ชายจะมีรายได้มากหรือน้อยก็ยังคงอยากให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมอยู่

สมมติฐานข้อที่ 1.4 ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนาทางครอบครัวของผู้ชายกับความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม

ภูมิลำเนาทางครอบครัว	ค่าความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
แบบเดิม	40 (43.0)	53 (57.0)	93 (100.0)
แบบใหม่	97 (56.7)	74 (43.3)	171 (100.0)
รวม	137 (51.9)	127 (48.1)	264 (100.0)

Gamma = -.269

เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = -.269 อธิบายได้ว่า ตัวแปรภูมิลำเนาทางครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม กล่าวคือ ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่ แสดงว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ โดยจะพบว่าขนาดของค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 26.9 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่า ผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับสูงส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิม จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 57.0 ส่วนผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 และผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับต่ำ

ส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7 ส่วนผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิม จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่ ผลจากการวิจัยพบว่า **เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้** ที่ผลออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมที่ผู้ชายเติบโตขึ้นมา มีอิทธิพลต่อความคิดและความคาดหวังของพวกเขาในเวลาต่อมา เนื่องจากในครอบครัวที่ให้กำเนิดของพวกเขาเป็นแบบพ่อเป็นใหญ่ในครอบครัว ซึ่งก็ตรงกับบทบาทตามประเพณีเดิมที่จะมีพ่อเป็นหัวหน้าครอบครัวหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนแม่ก็จะเป็นผู้ดูแลเรื่องต่าง ๆ ภายในบ้าน จากการที่สภาพแวดล้อมของผู้ชายที่มีครอบครัวที่ให้กำเนิดเป็นแบบเดิมนั้น ทำให้พวกเขาเห็นภาพนี้มาแต่เด็กจนเกิดความเคยชิน และต่อมาก็ส่งผลให้พวกเขาคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวเป็นแบบประเพณีเดิมด้วย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิม คือแบบพ่อเป็นใหญ่ มองว่า ถ้ามีเงินพอก็อยากจะให้ผู้ที่จะมาเป็นภรรยาอยู่บ้าน คอยดูแลงานในบ้าน ปรนนิบัติสามี และคอยดูแลลูก ๆ ให้ดี ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่ คือ เป็นแบบแม่เป็นใหญ่ มองว่าผู้หญิงที่เป็นภรรยาในยุคปัจจุบันควรต้องออกไปทำงานนอกบ้าน แม้ว่าสามีจะสามารถหารายได้ใช้จ่ายในครอบครัวอย่างเพียงพอแล้วก็ตาม เพราะอยากให้ภรรยาออกไปมีสังคมภายนอกด้วย จะเห็นได้ว่าภูมิลำเนาทางครอบครัวมีอิทธิพลในการหล่อหลอมความคิดของสมาชิกในครอบครัวมากพอสมควร

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้ชายจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละของระดับความคาดหวังของผู้ชายว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ

ค่าความคาดหวังของผู้ชายว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	125	47.3
สูง	139	52.7
รวม	264	100.0

จากตารางที่ 10 อธิบายได้ว่า ผู้ชายจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบในระดับสูงมากที่สุด จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 และผู้ชายจะมีความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบในระดับต่ำ จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ ผลการวิจัยพบว่า **เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้** เพราะการที่ผู้หญิงในสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทออกมาทำงานนอกบ้านกันมากขึ้น แต่ในขณะที่ความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวยังเป็นแบบเดิมอยู่ คือยังอยากให้ผู้หญิงมีบทบาทภายในบ้านมากกว่า ซึ่งถ้าอธิบายตามทฤษฎีความล้มล้างทางวัฒนธรรมก็เห็นได้ว่า การที่สิ่งหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แต่อีกสิ่งหนึ่งยังเปลี่ยนแปลงไม่ทัน ย่อมเกิดปัญหาขึ้นได้ ซึ่งในที่นี้การที่ผู้หญิงต้องออกไปทำงานนอกบ้านกันมากขึ้น ก็ทำให้ผู้ชายมองว่าผู้หญิงจะมีเวลาในการดูแลเรื่องงานบ้าน การหุงหาอาหารลดน้อยลง และถ้าเป็นผู้หญิงที่มีครอบครัวด้วยแล้วเวลาในการปรนนิบัติสามีและเวลาในการดูแลลูกก็จะลดน้อยลง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก นอกจากนี้มีงานวิจัยพบว่ายิ่งผู้หญิงมีการประกอบอาชีพสูงเท่าใด ก็จะมีอำนาจในการตัดสินใจในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งก็เป็นการลดอำนาจของผู้ชายลง ซึ่งทำให้ผู้ชายที่เคยเป็นใหญ่มาตลอดอาจจะไม่สามารถยอมรับสิ่งนี้ได้ ทำให้ผู้ชายยังคงมองว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวในเชิงลบอยู่ด้วย

ผู้ชายโสดผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 10 คนบอกคล้าย ๆ กันว่าการที่ผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้านจะทำให้ไม่ค่อยมีเวลาให้กับครอบครัว และถ้ามีลูกก็จะทำให้ไม่มีเวลาให้กับลูกด้วย นอกจากนี้ก็ยังมีปัญหาเรื่องความห่างเหินกันของสามีกับภรรยาที่ต่างคนต่างต้องไปมีสังคมของตนเองอีกด้วย ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงจากการอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนออกไปทำงานนอกบ้านนั้นก็ส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบเช่นกัน

สมมติฐานข้อที่ 2.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของผู้ชายกับความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ

อายุ	ค่าความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
น้อย	46 (48.4)	49 (51.6)	95 (100.0)
มาก	79 (46.7)	90 (53.3)	169 (100.0)
รวม	125 (47.3)	139 (52.7)	264 (100.0)

Gamma = .034

เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = .034 อธิบายได้ว่าตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ กล่าวคือ ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า แสดงว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ โดยจะพบว่าขนาดของค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้แทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลย คิดเป็นร้อยละ 3.4 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่าผู้ชายคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบในระดับสูงส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีอายุมาก จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 ส่วนผู้ชายที่มีอายุน้อย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 และผู้ชายคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบในระดับต่ำส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีอายุน้อย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 ส่วนผู้ชายที่มีอายุมาก จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า ผลจากการวิจัยพบว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ ที่ผลออกมาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ชายที่มีอายุมากจะได้เห็นบทบาทของผู้หญิงที่เป็นแบบประเพณีเดิมมามากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า เพราะระยะหลังบทบาทของผู้หญิงมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากแล้ว และเมื่อผู้ชายที่มีอายุมากกว่าพบว่าบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงไปแล้วส่วนหนึ่งอาจเกิดความคับข้องใจ ไม่สามารถรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ทำให้เห็นว่าสิ่งที่เปลี่ยนแปลงน่าจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวในเชิงลบมากกว่าเพราะการที่ผู้หญิงมีการออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น ทำให้ผู้หญิงมีเวลาให้กับในบ้านน้อยลง และผู้หญิงก็จะพึ่งพาผู้ชายน้อยลง เพราะผู้หญิงสามารถหาเลี้ยงตัวเองได้แล้ว ทำให้ความรู้สึกเป็นผู้นำของครอบครัวของผู้ชายถูกบั่นทอนอำนาจลง ดังนั้นผู้ชายที่มีอายุมากจึงมองว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่า

จากการสัมภาษณ์ผู้ชายโสดคนหนึ่งที่มีอายุ 41 ปี บอกว่า การที่ภรรยาต้องออกไปทำงานนอกบ้านจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวแน่นอน เพราะเวลาที่มิให้ครอบครัวก็จะมีน้อยลง ยิ่งถ้าแต่งงานแล้วมีลูก ตอนลูกยังเล็ก การที่ภรรยาต้องออกไปทำงานนอกบ้านก็จะมีผลกระทบต่อลูกแน่นอน เพราะผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าเด็กเล็กอยู่กับคนอื่นไม่ดี เพราะถือว่าธรรมชาติของแม่ คือเลี้ยงลูก

สมมติฐานข้อที่ 2.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ

การศึกษา	ค่าความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
น้อย	63 (45.3)	76 (54.7)	139 (100.0)
มาก	62 (49.6)	63 (50.4)	125 (100.0)
รวม	125 (47.3)	139 (52.7)	264 (100.0)

Gamma = -.086

เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = -0.086 อธิบายได้ว่าตัวแปรการศึกษาี ความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ กล่าวคือ ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษา มากกว่า แสดงว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ โดยจะพบว่าขนาดของค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้แทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลย คิดเป็นร้อยละ 8.6

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่าผู้ชายคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบในระดับสูงส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีการศึกษาน้อย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 54.7 ส่วนผู้ชายที่มีการศึกษามาก จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 และผู้ชายคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบในระดับต่ำส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีการศึกษามาก จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6 ส่วนผู้ชายที่มีการศึกษาน้อย จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า ผลจากการวิจัยพบว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ ที่ผลออกมาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยจะได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องสิทธิความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงตามที่มีการแทรกอยู่หลักสูตรน้อยกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า ดังนั้นผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยก็ยังคงคาดหวังให้ผู้หญิงมีสถานภาพ และบทบาทตามแบบเดิมอยู่มาก จึงมองว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมที่เกิดขึ้นย่อมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า

จากการตอบของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งที่จบการศึกษาสูงสุด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บอกว่าถ้าผู้หญิงเก่งแต่เรื่องการทำงานนอกบ้าน ทำมาหากินอย่างเดียวก็ไม่ค่อยน่ารักและไม่ค่อยชอบ เพราะว่าเขาจะห่างเหินจากเรา และก็ไม่น่าจะชอบให้คนที่ไปนกรยาออกไปนอกบ้านมาก ๆ เพราะว่าจะหึงและก็จะเห็นหวง ซึ่งก็จะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมก็จะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบในความรู้สึกของผู้ชาย

สมมติฐานข้อที่ 2.3 ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของผู้ชายกับความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ

รายได้	ค่าความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
น้อย	26 (41.3)	37 (58.7)	63 (100.0)
มาก	99 (49.3)	102 (50.7)	201 (100.0)
รวม	125 (47.3)	139 (52.7)	264 (100.0)

Gamma = -.160

เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = -.160 อธิบายได้ว่าตัวแปรรายได้มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ กล่าวคือ ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า แสดงว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ โดยจะพบว่าขนาดของค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 16.0

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่าผู้ชายคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบในระดับสูงส่วนใหญ่เป็นชายที่มีรายได้น้อย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 58.7 ส่วนผู้ชายที่มีรายได้มาก จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 และผู้ชายคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบในระดับต่ำส่วนใหญ่เป็นชายที่มีรายได้มาก จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 ส่วนผู้ชายที่มีรายได้น้อย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า ผลจากการวิจัยพบว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ ที่ผลออกมาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ชายที่มีรายได้น้อยไม่มีเงินเหลือมากพอที่จะใช้จ่ายคนมาดูแลบ้าน ทำความสะอาดบ้าน หุงหาอาหาร ดังนั้น ผู้ที่

จะแสดงบทบาทเหล่านี้จึงถูกมอบหมายให้กับผู้หญิงที่จะมาสร้างครอบครัวด้วยกัน ดังนั้นการที่ผู้หญิงเปลี่ยนแปลงบทบาทไปมีงานนอกบ้านเพิ่มมาอีก ในครอบครัวของผู้ที่มีรายได้น้อยก็อาจจะกลัวที่จะขาดผู้ที่จะมาแสดงบทบาทนี้ จึงมองว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า ที่สามารถหาคนมาทำหน้าที่นี้แทนโดยการจ้างคนงานมาดูแลได้

สมมติฐานข้อที่ 2.4 ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนาทางครอบครัวของผู้ชาย กับความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ

ภูมิลำเนาทางครอบครัว	ค่าความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
แบบเดิม	42 (45.2)	51 (54.8)	93 (100.0)
แบบใหม่	83 (48.5)	88 (51.5)	171 (100.0)
รวม	125 (47.3)	139 (52.7)	264 (100.0)

Gamma = - .068

เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = - .068 อธิบายได้ว่าตัวแปรภูมิลำเนาทางครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ กล่าวคือ ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่ แสดงว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ โดยจะพบว่าขนาดของค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้แทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลย คิดเป็นร้อยละ 6.8

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่าผู้ชายคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบในระดับสูงส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิม จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 ส่วนผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่ จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 และผู้ชายคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของ

ผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบในระดับต่ำส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 ส่วนผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิม จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 45.2

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่ ผลจากการวิจัยพบว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ เพราะผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมจะเห็นภาพของผู้หญิงที่เป็นแบบประเพณีเดิม คือ อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนมากกว่า อีกทั้งอาจจะได้รับการถ่ายทอดให้มองภาพของผู้หญิงว่าควรจะมีหน้าที่ในการดูแลบ้านเรือน ดังนั้นการที่ผู้หญิงปัจจุบันมีบทบาทนอกครอบครัวมากอาจทำให้ผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมมองว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่า เพราะเป็นภาพที่พวกเขาไม่เคยมีความคุ้นเคยมาก่อน

สมมติฐานข้อที่ 3 ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง

ตารางที่ 15 จำนวน ร้อยละของค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง

ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	123	46.6
สูง	141	53.4
รวม	264	100.0

จากตารางที่ 15 อธิบายได้ว่าผู้ชายจะมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับสูงมากที่สุด จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 และผู้ชายจะมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับต่ำ จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง ผลการวิจัยพบว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ ซึ่งอาจจะวิเคราะห์ได้ว่าแม้ว่าปัจจุบันการที่จะให้ผู้หญิงมีบทบาทอยู่แต่เพียงในบ้านอย่างเดียวนั้นย่อมเป็นไปได้ยาก แต่ผู้ชายก็ยังคงมองว่าผู้หญิงก็ไม่ควรที่จะมีบทบาทนอกครอบครัวมากเกินไปเพราะจากแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ได้ชี้ให้เห็นว่าบทบาทหลักของผู้หญิงแต่เดิมคือบทบาทในครอบครัว แต่จากการที่สังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้บทบาทของผู้หญิงต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย แต่การเปลี่ยนแปลงจะพบว่าไม่ใช่จะให้บทบาทของผู้หญิงเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง แต่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยังให้คงบทบาทเดิมไว้ด้วยคือบทบาทในการดูแลบ้าน หุงหาอาหาร เป็นต้น ซึ่งยังคงเป็นบทบาทที่เหมาะสมกับผู้หญิงอยู่ตามความ คาดหวังของสังคม

จากการตอบของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งบอกว่า ถ้าในครอบครัวมีรายได้เพียงพอกับการใช้จ่ายเหลือเฟือแล้วก็ไม่อยากให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้าน เพราะอยากจะให้ภรรยาดูแลเรื่องในครอบครัวให้เต็มที่อย่างเดียว ซึ่งจากการให้สัมภาษณ์นี้ก็แสดงให้เห็นว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกบ้านน้อยลง เพราะโดยแท้จริงแล้วผู้ชายก็มองว่าหน้าที่ที่เหมาะสมกับผู้หญิงก็คือบทบาทภายในบ้านนั่นเอง

สมมติฐานข้อที่ 3.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของผู้ชายกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง

อายุ	ค่าความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัว น้อยลง		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
น้อย	39 (41.1)	56 (58.9)	95 (100.0)
มาก	84 (49.7)	85 (50.3)	169 (100.0)
รวม	123 (46.6)	141 (53.4)	264 (100.0)

Gamma = -.173

เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = -0.173 อธิบายได้ว่าตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง กล่าวคือ ผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีอายุมากกว่า แสดงว่า **ปฏิเสศสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ โดยจะพบว่าขนาดของค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้อยู่ใน ระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 17.3

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่าผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับสูงส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีอายุน้อย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 ส่วนผู้ชายที่มีอายุมากมี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 และ ผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับต่ำส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีอายุมาก จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 49.7 ส่วนผู้ชายที่มีอายุน้อยมี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า ผลจากการวิจัยพบว่า **ปฏิเสศสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ ที่ผลออกมาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ชายที่มีอายุน้อยเมื่อถึงเวลาคิดที่จะสร้างครอบครัวโดยการแต่งงานก็คงอยากให้ฝ่ายหญิงมีเวลาให้กับตนมาก ๆ เพราะยังเป็นช่วงข้าวใหม่ปลามัน จึงอยากให้ฝ่ายหญิงใช้เวลาที่บ้านให้น้อยลง

จากการสัมภาษณ์ผู้ชายโสดทั้ง 10 คนจะพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการอยากให้ผู้หญิงออกไปทำงานหรือไม่ นั่น คือ รายได้ในครอบครัว ซึ่งพบว่าผู้ชายส่วนใหญ่จะมองว่าถ้ารายได้ของครอบครัวเพียงพอก็ไม่อยากให้ผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้าน ดังนั้นปัจจัยเรื่องเงินจึงกลายมา มีความสำคัญในการที่ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกบ้านมากหรือน้อยด้วย ซึ่งก็ต้องมีการนำมาพิจารณาควบคู่กันไปกับตัวแปรอื่น ๆ ในการตัดสินใจด้วยก็จะทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 3.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาของผู้ชายกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง

การศึกษา	ค่าความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัว น้อยลง		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
น้อย	52 (37.4)	87 (62.6)	139 (100.0)
มาก	71 (56.8)	54 (43.2)	125 (100.0)
รวม	123 (46.6)	141 (53.4)	264 (100.0)

Gamma = -.375 * sig = .01

เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = -.375 อธิบายได้ว่าตัวแปรการศึกษามี ความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง กล่าวคือ ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า แสดงว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ โดยจะพบว่าขนาดของค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.5 นอกจากนี้จากการคำนวณค่าความสัมพันธ์ยังพบว่ามีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ถ้าเรานำสมมติฐานนี้ไปทดสอบกับประชากรที่เป็นชายโสดทั้งหมดเราจะมั่นใจได้ 99% ว่าผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่าผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับสูงส่วนใหญ่เป็นชายที่มีการศึกษาน้อย จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 62.6 ส่วนผู้ชายที่มีการศึกษามากมี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 และผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับต่ำส่วนใหญ่เป็นชายที่มีการศึกษามาก จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 ส่วนผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยมี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า ผลจากการวิจัยพบว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ ที่ผลออกมาเป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยจะยังคงมีความคิดถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงอยู่ และยังคงมองภาพว่าผู้หญิงควรจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการดูแลเรื่องภายในบ้านอยู่ ดังนั้นบทบาทนอกครอบครัวของผู้หญิงจึงไม่เป็นที่คาดหวังของผู้ชายที่มีการศึกษาน้อย

สมมติฐานข้อที่ 3.3 ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัว
น้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของผู้ชายกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัว
น้อยลง

รายได้	ค่าความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัว น้อยลง		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
น้อย	23 (36.5)	40 (63.5)	63 (100.0)
มาก	100 (49.8)	101 (50.2)	201 (100.0)
รวม	123 (46.6)	141 (53.4)	264 (100.0)

Gamma = -.265

เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = -.265 อธิบายได้ว่าตัวแปรการรายได้มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง กล่าวคือ ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า แสดงว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ โดยจะพบว่าขนาดของค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 26.5

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่าผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับสูงส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีรายได้น้อย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 63.5 ส่วนผู้ชายที่มีรายได้มากมี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 50.2 และผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับต่ำส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มีรายได้มาก จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 49.8 ส่วนผู้ชายที่มีรายได้น้อยมี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า ผลจากการวิจัยพบว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ ที่ผลออกมาเป็นเช่นนี้เพราะผู้ชายที่มีรายได้น้อยอยากให้ผู้หญิงมาทำหน้าที่ในการดูแลเรื่อง

งานบ้าน หุงหาอาหาร และการดูแลลูกด้วย เนื่องจากทรัพยากรทางการเงินมีไม่เพียงพอในการจ้างคนมาทำหน้าที่เหล่านี้ จึงมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง

สมมติฐานข้อที่ 3.4 ผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางครอบครัวของผู้ชายกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง

ภูมิหลังทางครอบครัว	ค่าความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
แบบเดิม	47 (50.5)	46 (49.5)	93 (100.0)
แบบใหม่	76 (44.4)	95 (55.6)	171 (100.0)
รวม	123 (46.6)	141 (53.4)	264 (100.0)

Gamma = .122

เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = .122 อธิบายได้ว่าตัวแปรภูมิหลังทางครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง กล่าวคือ ผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่จะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิม แสดงว่า **ปฏิเสธสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ โดยจะพบว่าขนาดของค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 12.2

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่าผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับสูงส่วนใหญ่เป็นชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่ จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 ส่วนผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิม จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 และผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับต่ำส่วนใหญ่เป็นชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิม จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 ส่วนผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่ ผลจากการวิจัยพบว่า **ปฏิเสธสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ ที่ผลออกมาเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่ ได้เห็นภาพของผู้หญิงในบทบาทที่เป็นแบบใหม่มาแล้ว และพวกเขาก็อาจจะพบข้อเท็จจริงที่ว่า การที่ผู้หญิง (คุณแม่ของพวกเขา) มีบทบาทนอกครอบครัวมากเกินไป ทำให้ลูกขาดความอบอุ่นได้ หรืออาจจะพบข้อเสียอย่างอื่นที่ครอบครัวได้รับจากการที่คุณแม่ หรือผู้หญิงต้องออกไปทำงานนอกบ้านหรือมีเวลานอกบ้านมากเกินไป ดังนั้นผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่จึงอยากให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง

สมมติฐานข้อที่ 4 ผู้ชายจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง

ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม	ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
ต่ำ	81 (59.1)	56 (40.9)	137 (100.0)
สูง	42 (33.1)	85 (66.9)	127 (100.0)
รวม	123 (46.6)	141 (53.4)	264 (100.0)

$$r = .481 * \text{sig} = .01$$

เมื่อพิจารณาค่า $r = .481$ อธิบายได้ว่า ความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกบ้านน้อยลง กล่าวคือ ผู้ชายที่คาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมก็จะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง แสดงให้เห็นว่า ความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตาม **สมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ข้างต้น นอกจากนี้ผลจากการคำนวณค่าความสัมพันธ์ยังพบว่า มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ถ้าเรานำสมมติฐานนี้ไปทดสอบกับประชากรที่เป็นชายโสดทั้ง

หมดเราจะมั่นใจได้ 99% ว่าความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางพบว่าผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับสูงส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่คาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับสูง จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 66.9 และผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับต่ำส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่คาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับต่ำ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 59.1

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว ผลจากการวิจัยพบว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ ที่ผลออกมาเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะบทบาททางสังคมยังมีลักษณะเป็นบทบาทสัมพันธ์ การกระทำบทบาทใดจะต้องมีบทบาทหนึ่งเป็นหลักและบทบาทหนึ่งเป็นรอง และบทบาททั้งหลักและรองก็ควรที่จะมีความสอดคล้องกันไป มิฉะนั้นในการปฏิบัติตามจะเกิดความสับสนของบทบาท ซึ่งจะเกิดผลเสียทั้งต่อผู้ที่คาดหวังต่อบทบาทและต่อผู้ที่ปฏิบัติตามบทบาทที่ตนถืออยู่ ดังนั้นในความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวจึงสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว ซึ่งเป็นแนวทางที่ถูกต้องตามอุดมคติ เพื่อไม่ให้เกิดความ สับสนดังกล่าวขึ้น แต่นี่คือการวิจัยในแนวอุดมคติ แต่ในสังคมจริง ๆ หรือในทางปฏิบัติแล้วจะเป็นไปได้เพียงใดเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ที่ควรจะต้องทำการศึกษากันต่อไป

สมมติฐานข้อที่ 4.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีอายุน้อย

ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิง มีบทบาทในครอบครัว ตามแบบเดิม	ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาท นอกครอบครัวน้อยลง		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
ต่ำ	23 (47.9)	25 (52.1)	48 (100.0)
สูง	16 (34.0)	31 (66.0)	47 (100.0)
รวม	39 (41.1)	56 (58.9)	95 (100.0)

$$r = .420 * \text{sig} = .01$$

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม
กับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีอายุมาก

ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิง มีบทบาทในครอบครัว ตามแบบเดิม	ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาท นอกครอบครัวน้อยลง		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
ต่ำ	58(65.2)	31 (34.8)	89 (100.0)
สูง	26 (32.5)	54 (67.5)	80 (100.0)
รวม	84 (49.7)	85 (50.3)	169 (100.0)

$$r = .536 * \text{sig} = .01$$

เมื่อพิจารณาค่า r จากทั้ง 2 ตาราง พบว่าตารางที่ 21 $r = .420$ อธิบายได้ว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยนั้นความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวในระดับปานกลาง ส่วนตารางที่ 22 $r = .536$ อธิบายได้ว่า ผู้ชายที่มีอายุมากความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวในระดับมากพอสมควร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ข้างต้น

จากตารางที่ 21 และตารางที่ 22 เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางทั้ง 2 พบว่าผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับสูงส่วนใหญ่ คือ ผู้ชายที่คาดหวัง

ให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับสูงทั้ง 2 ตาราง แต่ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะมีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 ขณะที่ผู้ชายที่มีอายุน้อยมีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 66.0

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่าผลการวิจัยพบว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจอธิบายได้ว่า ผู้ชายที่มีอายุมากจะเป็นผู้ที่มีแนวคิดที่กว้างขวาง จากการที่มีประสบการณ์ทางโลกมามาก อีกทั้งน่าจะเป็นผู้ที่มีเหตุและผลมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ดังนั้นความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงจึงมีความสอดคล้องกันตามหลักเหตุและผลที่ควรจะเป็น

สมมติฐานข้อที่ 4.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีการศึกษาน้อย

ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม	ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
ต่ำ	32 (47.8)	35 (52.2)	67 (100.0)
สูง	20 (27.8)	52 (72.2)	72 (100.0)
รวม	52 (37.4)	87 (62.6)	139 (100.0)

$$r = .434 * \text{sig} = .01$$

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีการศึกษามาก

ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิง มีบทบาทในครอบครัว ตามแบบเดิม	ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาท นอกครอบครัวน้อยลง		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
ต่ำ	49 (70.0)	21 (30.0)	70 (100.0)
สูง	22 (40.0)	33 (60.0)	55 (100.0)
รวม	71 (56.8)	54 (43.2)	125 (100.0)

$$r = .544 * \text{sig} = .01$$

เมื่อพิจารณาค่า r จากทั้ง 2 ตาราง พบว่าตารางที่ 23 $r = .434$ อธิบายได้ว่าผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยนั้นความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวในระดับปานกลาง ส่วนตารางที่ 24 $r = .544$ อธิบายได้ว่า ผู้ชายที่มีการศึกษามากความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวในระดับมากพอสมควร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่า ซึ่ง**ปฏิเสธสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ข้างต้น

จากตารางที่ 23 และตารางที่ 24 เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางทั้ง 2 พบว่าผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับสูงส่วนใหญ่ คือ ผู้ชายที่คาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับสูงทั้ง 2 ตาราง แต่ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะมีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 72.2 ขณะที่ผู้ชายที่มีการศึกษามากมีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่าผลการวิจัยพบว่า **ปฏิเสธสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจอธิบายได้ว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทที่เหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ได้รับรู้เรื่องสิทธิความเท่าเทียมระหว่างชายและหญิงที่นับวันจะยิ่งเพิ่มขึ้นใน

ทุกสังคม ดังนั้นความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงจึงมีความสอดคล้องกันมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า

สมมติฐานข้อที่ 4.3 ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่า จะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีรายได้น้อย

ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม	ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
ต่ำ	17 (45.9)	20 (54.1)	37 (100.0)
สูง	6 (23.1)	20 (76.9)	26 (100.0)
รวม	23 (36.5)	40 (63.5)	63 (100.0)

$$r = .489 * \text{sig} = .01$$

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีรายได้มาก

ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม	ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
ต่ำ	64 (64.0)	36 (36.0)	100 (100.0)
สูง	36 (35.6)	65 (64.4)	101 (100.0)
รวม	100 (49.8)	101 (50.2)	201 (100.0)

$$r = .493 * \text{sig} = .01$$

เมื่อพิจารณาค่า r จากทั้ง 2 ตาราง พบว่าตารางที่ 25 $r = .489$ อธิบายได้ว่าผู้ชายที่มีรายได้น้อยความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ

ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวในระดับปานกลาง ส่วนตารางที่ 26 $r = .493$ อธิบายได้ว่าผู้ชายที่มีรายได้มากมีความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวในระดับปานกลางซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่า ซึ่ง**ปฏิเสธสมมติฐาน**ที่ตั้งไว้ข้างต้น

จากตารางที่ 25 และตารางที่ 26 เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางทั้ง 2 พบว่าผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับสูงส่วนใหญ่ คือ ผู้ชายที่คาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับสูงทั้ง 2 ตาราง แต่ผู้ชายที่มีรายได้น้อยจะมีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 76.9 ส่วนผู้ชายที่มีรายได้มากมีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 64.4

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง ในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า ผลวิจัยพบว่า **ปฏิเสธสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ชายที่มีรายได้น้อยอาจจะมีเงินทองพอที่จะจ้างคนมาช่วยดูแลงานบ้านหรือช่วยในการหุงหาอาหาร ทำให้มีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมแต่ขณะเดียวกันจากการที่ตนเองมีรายได้น้อยก็ย่อมอยากให้ผู้หญิงที่จะมาเป็นคู่ชีวิตช่วยกันหาเลี้ยงครอบครัวอีกแรงทำให้ ผู้ชายเหล่านี้ย่อมมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวด้วยซึ่งทำให้ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวไม่สอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว

สมมติฐานข้อที่ 4.4 ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาครอบครัวแบบเดิมจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาครอบครัวแบบใหม่

ตารางที่ 27 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิมกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีภูมิลำเนาครอบครัวแบบเดิม

ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิง มีบทบาทในครอบครัว ตามแบบเดิม	ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาท นอกครอบครัวน้อยลง		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
ต่ำ	26 (65.0)	14 (35.0)	40 (100.0)
สูง	21 (39.6)	32 (60.4)	53 (100.0)
รวม	47 (50.5)	46 (49.5)	93 (100.0)

$$r = .551 * \text{sig} = .01$$

ตารางที่ 28 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม กับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงของผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่

ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิง มีบทบาทในครอบครัว ตามแบบเดิม	ค่าความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาท นอกครอบครัวน้อยลง		รวม (%)
	ต่ำ (%)	สูง (%)	
ต่ำ	55 (56.7)	42 (43.3)	97 (100.0)
สูง	21 (28.4)	53 (71.6)	74 (100.0)
รวม	76 (44.4)	95 (55.6)	171 (100.0)

$$r = .478 * \text{sig} = .01$$

เมื่อพิจารณาค่า r จากทั้ง 2 ตาราง พบว่าตารางที่ 27 $r = .551$ อธิบายได้ว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวในระดับมากพอสมควร ส่วนตารางที่ 28 $r = .478$ อธิบายได้ว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่ความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกบ้าน มากกว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้างต้น

จากตารางที่ 27 และตารางที่ 28 เมื่อพิจารณาค่าร้อยละในตารางทั้ง 2 พบว่าผู้ชายมีความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกบ้านน้อยลงในระดับสูงส่วนใหญ่ คือ ผู้ชายที่คาดหวังให้

ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับสูงทั้ง 2 ตาราง แต่ผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่จะมีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 71.6 ส่วนผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมมีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 60.4

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมจะมีความคาดหวังต่อ บทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่ ผลวิจัยพบว่า **เป็นไปตามสมมติฐาน** ที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมย่อมเห็นภาพและได้รับการปลูกฝังให้เห็นบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิมมา จึงน่าจะมี ความคาดหวังที่สอดคล้องกันว่าบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวก็ควรจะต้องลดน้อยลง เพื่อที่ว่าจะได้เอาเวลานอกครอบครัวมาให้กับในครอบครัวมากขึ้น

ตารางสรุปการยอมรับและปฏิเสธสมมติฐาน

ผู้วิจัยเห็นสมควรได้มีการนำเสนอบทสรุปสมมติฐานให้ชัดเจนอีกครั้งว่าสมมติฐานข้อใดได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธบ้าง โดยจะแสดงในรูปแบบของตารางเพื่อให้สามารถเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

ตารางที่ 29 สรุปการยอมรับและปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานในการวิจัย	ยอมรับ	ปฏิเสธ
1. ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม		✓
1.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า		✓

สมมติฐานในการวิจัย	ยอมรับ	ปฏิเสธ
1.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า	✓	
1.3 ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า		✓
1.4 ผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่	✓	
2. ผู้ชายจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ	✓	
2.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า	✓	
2.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า	✓	
2.3 ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า	✓	
2.4 ผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิม จะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่	✓	
3. ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง	✓	

สมมติฐานในการวิจัย	ยอมรับ	ปฏิเสธ
3.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า		✓
3.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่า จะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า	✓	
3.3 ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า	✓	
3.4 ผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่		✓
4. ผู้ชายจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว	✓	
4.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับ ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า	✓	
4.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับ ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า		✓
4.3 ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับ ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า		✓
4.4 ผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่	✓	

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอวัตถุประสงค์ไว้ในตอนต้นว่า ผู้ชายมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวอย่างไร ความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมีผลกระทบต่อครอบครัวอย่างไร ผู้ชายมีความคาดหวังอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงในบทบาทต่าง ๆ ของผู้หญิงที่มีนอกครอบครัว ความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับบทบาทนอกครอบครัวของผู้หญิงหรือไม่อย่างไร โดยผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานสำหรับใช้ในการศึกษาดังนี้

1. ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม
 - 1.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิม มากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า
 - 1.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า
 - 1.3 ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า
 - 1.4 ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่
2. ผู้ชายจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ
 - 2.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า

2.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิง ไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า

2.3 ผู้ชายที่มีรายได้ก็น้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิง ไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า

2.4 ผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่

3. ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง

3.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า

3.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่า ผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า

3.3 ผู้ชายที่มีรายได้ก็น้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า

3.4 ผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิหลังทางครอบครัวแบบใหม่

4. ผู้ชายจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อ บทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว

4.1 ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว สอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า

- 4.2 ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว สอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า
- 4.3 ผู้ชายที่มีรายได้ได้น้อยกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว สอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า
- 4.4 ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิมจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่

สำหรับการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้ชายโสดที่ทำงานในหน่วยงานทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน รวมจำนวนทั้งสิ้น 264 คน เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัว (สถานภาพทั่วไป) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และภูมิลำเนาทางครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 สํารวจในเรื่อง ระดับความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว ระดับความคาดหวังของผู้ชายว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ และระดับความคาดหวังของผู้ชายให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง โดยในส่วนที่ 2 นี้ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบจากแบบสอบถาม ตั้งแต่ 1-5 คะแนนในแต่ละข้อคำตอบ แล้วมีการนำผลคะแนนมารวมเป็นส่วน ๆ เพื่อใช้ในการวัดในเรื่องที่ต้องการศึกษาดังที่ได้กล่าวไปแล้ว

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีแจกแบบสอบถามตามหน่วยงานที่กำหนดไว้ โดยแจกให้แก่ผู้ชายที่มีสถานภาพทางการสมรสเป็นโสด คือ ผู้ชายที่ยังไม่ได้ทำการสมรสตามกฎหมาย รวมถึงผู้ชายซึ่งเคยสมรสแล้ว แต่ปัจจุบันคู่ครองได้หย่าร้างหรือตายจากไปแล้ว ทั้งสิ้น 264 ชุด เมื่อได้ข้อมูลกลับมา ผู้วิจัยได้ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Science Personal Computer Plus) เพื่อคำนวณค่าความถี่ร้อยละ และคำนวณค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ค่าแกมมา (Gamma) และค่า Pearson's Correlation (r)

สรุปผลการวิจัย

ในส่วนนี้จะนำเสนอโดยย่อและเป็นสาระสำคัญจากผลการวิจัยที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม และจากการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่างที่เป็น ผู้ชายโสดที่ทำงานอยู่ในภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 264 คน ผู้ชายโสดส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-35 ปี จำนวน 76 คน (ร้อยละ 28.8) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายถึงประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 135 คน (ร้อยละ 51.1) มีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ที่ 15,001-20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 53 คน (ร้อยละ 20.1) และส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาครอบครัวแบบพ่อบุญในครอบครัว จำนวน 93 คน (ร้อยละ 35.2)

2. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัว ตามแบบเดิม จากการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมในระดับต่ำมากที่สุด

3. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = -.043 อธิบายได้ว่าตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม กล่าวคือ ผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีอายุมากกว่า โดยเป็นขนาดค่าความสัมพันธ์เชิงลบในระดับที่แทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลย

4. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = -.155 อธิบายได้ว่าตัวแปรการศึกษาที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม กล่าวคือ ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษา มากกว่า โดยเป็นขนาดค่าความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำ

5. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = .179 อธิบายได้ว่าตัวแปรรายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม กล่าวคือ ผู้ชายที่มีรายได้มากกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่า โดยเป็นขนาดค่าความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำ

6. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาครอบครัวแบบใหม่ ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = -.269 อธิบายได้ว่าตัวแปรภูมิลำเนาครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวตามแบบเดิม กล่าวคือ ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาครอบครัวแบบใหม่ โดยเป็นขนาดค่าความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำ

7. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่าผู้ชายจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ จากการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าผู้ชายจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบในระดับสูงมากที่สุด

8. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = .034 อธิบายได้ว่าตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ กล่าวคือ ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า โดยเป็นขนาดค่าความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์เลย

9. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มี

การศึกษามากกว่า ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = $-.086$ อธิบายได้ว่าตัวแปรการศึกษาที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ กล่าวคือ ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า โดยเป็นขนาดค่าความสัมพันธ์เชิงลบในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์เลย

10. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = $-.160$ อธิบายได้ว่าตัวแปรรายได้มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ กล่าวคือ ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า โดยเป็นขนาดค่าความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำ

11. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาครอบครัวแบบใหม่ ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = $-.068$ อธิบายได้ว่าตัวแปรภูมิลำเนาครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบ กล่าวคือ ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงไปจากเดิมจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวเชิงลบมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาครอบครัวแบบใหม่ โดยเป็นขนาดค่าความสัมพันธ์เชิงลบในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์เลย

12. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลง จากการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงในระดับสูงมากที่สุด

13. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = $-.173$ อธิบายได้ว่าตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมี

บพบาทนอกบ้านน้อยลง กล่าวคือ ผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบพบาทนอกบ้านน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีอายุมากกว่า โดยเป็นขนาดค่าความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำ

14. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบพบาทนอกบ้านน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = $-.375$ อธิบายได้ว่าตัวแปรการศึกษาที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบพบาทนอกบ้านน้อยลง กล่าวคือ ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบพบาทนอกบ้านน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษาสูงกว่า โดยเป็นขนาดค่าความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลาง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$

15. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบพบาทนอกบ้านน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = $-.265$ อธิบายได้ว่าตัวแปรรายได้มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบพบาทนอกบ้านน้อยลง กล่าวคือ ผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่าจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบพบาทนอกบ้านน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า โดยเป็นขนาดค่าความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำ

16. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิมจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบพบาทนอกบ้านน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่ ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาค่าแกมมา (Gamma) = $.122$ อธิบายได้ว่าตัวแปรภูมิลำเนาทางครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบพบาทนอกบ้านน้อยลง กล่าวคือ ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่จะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบพบาทนอกบ้านน้อยลงมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิม โดยเป็นขนาดค่าความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำ

17. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายจะมีความคาดหวังต่อบพบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบพบาทของผู้หญิงนอกครอบครัว ปรากฏว่า ความคาดหวังของผู้ชายต่อบพบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังให้ผู้หญิงมีบพบาทนอกบ้านน้อยลงในระดับปานกลาง เนื่องจากค่า $r = .481$ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $.01$

18. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่า ผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า ปรากฏว่า ผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีอายุน้อยกว่า เนื่องจากค่า r ของผู้ชายที่มีอายุมาก = .536 ส่วนค่า r ของผู้ชายที่มีอายุน้อย = .420 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

19. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่า ปรากฏว่า ผู้ชายที่มีการศึกษามากกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีการศึกษาน้อยกว่า เนื่องจากค่า r ของผู้ชายที่มีการศึกษามาก = .544 ส่วนค่า r ของผู้ชายที่มีการศึกษาน้อย = .434 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

20. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีรายได้ได้น้อยกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้มากกว่า ปรากฏว่า ผู้ชายที่มีรายได้มากกว่าจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีรายได้ได้น้อยกว่า เนื่องจากค่า r ของผู้ชายที่มีรายได้มาก = .493 ส่วนค่า r ของผู้ชายที่มีรายได้ได้น้อย = .489 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

21. จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิมจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่ ปรากฏว่า ผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิมจะมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวสอดคล้องกับความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงนอกครอบครัวมากกว่าผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่ เนื่องจากค่า r ของผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบเดิม = .551 ส่วนค่า r ของผู้ชายที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวแบบใหม่ = .478 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จะเห็นได้ว่าจากการวิจัยนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้ชายส่วนใหญ่ยังคงคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวตามแบบเดิมอยู่ ซึ่งบทบาทที่ผู้หญิงทำมาแต่เดิม คือ การดูแลบ้านเรือน การหุง

หาอาหาร การเลี้ยงลูก การทำความสะอาดบ้าน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ผู้ชายในสมัยปัจจุบัน ยังคงคาดหวังให้ผู้หญิงแสดงบทบาทเหล่านี้อยู่แม้ว่าผู้หญิงในปัจจุบันนี้จะต้องออกไปทำงาน นอกบ้านด้วยก็ตาม ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ชายทั้ง 10 คนก็พบว่าบางคนก็อยากให้ผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้านด้วยเหตุผลที่ว่าพวกเขาเหล่านั้นจะได้มีสังคมของตนเองด้วยไม่ใช่เอาแต่อยู่บ้าน แต่สิ่งที่พบจากการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจ คือ เงินเป็นตัวสำคัญที่มีผลต่อการที่ผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้าน เพราะถ้าถามผู้ให้สัมภาษณ์ว่าถ้ามีเงินมากพอใช้จ่ายในครอบครัวอย่างเพียงพอแล้วจะยังอยากให้ผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้านหรือไม่ ซึ่งส่วนใหญ่ก็บอกว่าถ้ามีเงินมากพอแล้วก็อยากให้ผู้หญิงอยู่กับบ้านมากกว่า แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันเงินเป็นสิ่งสำคัญมากจนกระทั่งสามารถทำให้ความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวในเชิงอุดมคติได้รับการกระทบกระทั่งจนมีการต้องยอมรับบทบาทใหม่ ๆ ของผู้หญิงที่ต้องออกมาแสดงนอกครอบครัวด้วย

จากสถิติที่พบและจากการสัมภาษณ์สามารถกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวไปจากเดิมย่อมมีผลกระทบต่อครอบครัว โดยการที่ผู้หญิงต้องออกมามีบทบาทนอกครอบครัวในปัจจุบันนั้นถูกมองว่ามันจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวในเชิงลบ เพราะจะไม่มีผู้ที่ทำหน้าที่ในการดูแลบ้าน ไม่มีผู้ทำความสะอาดบ้าน ไม่มีผู้ทำหน้าที่หุงหาอาหาร และผู้ชายมองว่าถ้าเกิดผู้หญิงเหล่านี้แต่งงานแล้วและมีลูก การที่ผู้หญิงออกไปมีบทบาทนอกครอบครัวจะส่งผลกระทบต่อลูกด้วย เพราะจะทำให้ไม่มีคนเลี้ยงดูลูก เวลาที่ให้ลูกก็จะมีน้อย และลูกอาจจะขาดความอบอุ่นได้ นอกจากนี้การที่ผู้หญิงได้มีโอกาสในการออกไปทำงานนอกบ้านก็ทำให้ผู้หญิงเหล่านี้มีรายได้เลี้ยงตัวเองได้ ทำให้ผู้หญิงพึ่งพาผู้ชายน้อยลง ซึ่งผู้ชายจะรู้สึกไม่ค่อยพอใจ ผู้ชายบางคนก็ให้สัมภาษณ์บอกว่าไม่อยากจะให้ผู้หญิงจะมาเป็นภรรยาที่มีรายได้มากกว่าตน เพราะจะได้รู้สึกว่าเรายังเป็นผู้จุนเจือเขาอยู่ หรือบางคนก็บอกว่าจะได้เกิดความรู้สึกภูมิใจในการเป็นผู้นำครอบครัวที่สามารถเลี้ยงดูภรรยาได้ ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปนั้นนอกจากจะส่งผลให้ครอบครัวขาดคนดูแลแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อทางด้านจิตใจของผู้ชายด้วย

การที่ปัจจุบันผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวมาก ทำให้เวลาที่มีให้ครอบครัวย่อมมีน้อยลง ดังนั้นจากสถิติและจากการสัมภาษณ์ก็พบว่าผู้ชายจะคาดหวังให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกครอบครัวให้น้อยลง เพราะจะได้เอาเวลาที่ใช้นอกครอบครัวเหล่านั้นมาดูแลบ้านและดูแลฝ่ายชายแทน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้ชายส่วนใหญ่คาดหวังให้ผู้หญิงทำได้

การที่ผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่จำเป็นที่จะต้องมีบทบาทนอกบ้านด้วย เพราะสังคมปัจจุบันเปิดโอกาสให้ผู้หญิงออกมาแสดงความสามารถ และผู้หญิงก็ถูกความจำเป็นในด้านเศรษฐกิจบีบให้ออกมาช่วยฝ่ายชายหาเลี้ยงครอบครัว แต่ขณะเดียวกันบทบาทเดิมที่เป็นบทบาทหลักของผู้หญิงคือการดูแลบ้าน ดังนั้นในปัจจุบันบทบาทของผู้หญิงจึงมักจะมีทั้งสองอย่างควบคู่กันไป ซึ่งก็พบว่าความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาททั้งสองด้านของผู้หญิงก็มีความสอดคล้องกันในระดับหนึ่งตามสถิติ แต่จากการสัมภาษณ์พบว่ามีความขัดกันอยู่พอสมควร เพราะผู้ชายอยากให้ผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อที่จะช่วยหารายได้เลี้ยงครอบครัว หรือบางคนก็อยากให้ผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้านด้วยเหตุผลที่อยากให้ผู้หญิงมีสังคมของตนเองบ้าง แต่ในขณะเดียวกันก็อยากให้ผู้หญิงทำหน้าที่ในการเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดีด้วย ดังนั้น บทบาทที่คาดหวังทั้งสองด้านที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลับค่อนข้างขัดกัน ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ที่ผู้หญิงนอกจากจะต้องเหนื่อยจากการทำงานนอกบ้านมาแล้ว ยังจะต้องมารับผิดชอบเรื่องในบ้านด้วย ดังนั้น ความคาดหวังที่เกิดในเชิงอุดมคติอาจมีความสอดคล้องกันของบทบาทเกิดขึ้น แต่ในสภาพสังคมที่เป็นจริงแล้วย่อมทำให้เกิดความสอดคล้องกันของบทบาทยาก เพราะแต่ละคนมีบทบาทที่ต้องแสดงหลายบทบาท ซึ่งการขัดกันของบทบาทที่เกิดขึ้นย่อมสร้างปัญหาให้กับผู้ที่ต้องแสดงบทบาทนั้น เพราะไม่รู้ว่าควรจะแสดงบทบาทใดเป็นหลักดี นอกจากนี้ก็สร้างปัญหาให้กับผู้ที่คาดหวังจากบทบาทนั้น เพราะบางทีคาดหวังไปแล้วแต่บทบาทที่คาดหวังไม่ได้รับการตอบสนองก็อาจจะเกิดความคับข้องใจได้ และการขัดกันของบทบาทนี้อาจมีผลกระทบลุกลามไปถึงสังคมได้ เพราะสังคมก็จะมีควมสับสนวุ่นวายจากการที่สมาชิกแต่ละคนมีความไม่ชัดเจนหรือมีความขัดแย้งกันในบทบาทที่ตนต้องแสดง

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการวิจัย

1. เมื่อได้ทำการแจกแบบสอบถามไปแล้ว ปัญหาที่พบ คือ มักจะได้รับแบบสอบถามกลับมาไม่ครบจำนวนที่แจกไปในตอนต้น ทำให้เวลาแจกแบบสอบถามต้องเตรียมจำนวนแบบสอบถามไปให้มาก ๆ ซึ่งทำให้งบประมาณในการวิจัยบานปลาย
2. เมื่อทำการเก็บแบบสอบถามมาเรียบร้อยแล้ว พบว่า แบบสอบถามบางชุดไม่สมบูรณ์ใช้ไม่ได้ เนื่องจากว่าผู้ตอบลืมกรอกแบบสอบถามในบางข้อ ทำให้แบบสอบถามใช้ไม่ได้ทั้งหมด ทำให้ต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้เนื่องจากมีความจำกัดหลายอย่างทั้งในเรื่องงบประมาณ และระยะเวลาในการทำวิจัย ทำให้ข้อมูลที่ได้รับมาอาจจะไม่รอบด้านนัก ดังนั้นถ้ามีความสนใจที่จะศึกษาหัวข้อทำนองนี้ ผู้วิจัยก็อยากเสนอข้อคิดเห็นบางอย่างที่น่าจะเป็นประโยชน์ในการศึกษา ต่อไป

ข้อเสนอแนะในทางวิชาการ

1. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ชายโสดที่ทำงานในภาครัฐ รัฐวิสาหกิจและเอกชนเท่านั้น ดังนั้นเพื่อความสมบูรณ์ในการวิจัยในครั้งต่อไปในเรื่องทำนองเดียวกันนี้ จึงน่าจะมีผู้ทำวิจัยในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ด้วย เพื่อผลการวิจัยที่แม่นยำมากยิ่งขึ้น

2. ในการทำการวิจัย ควรใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มากพอ เพราะจะเห็นได้ว่าในเรื่องความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวในสังคมสมัยใหม่นี้มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่รองรับและยืนยันความคิดนี้ที่ค่อนข้างชัดเจน อีกทั้งสมมติฐานหลายข้อก็ได้รับการยอมรับ แต่จะพบว่าขนาดของความสัมพันธ์ที่คำนวณได้นั้นมีค่อนข้างน้อย ทั้ง ๆ ที่จากการสัมภาษณ์เจาะลึกก็พบว่าสมมติฐานได้รับการพิสูจน์ ดังนั้น อาจเป็นไปได้ว่าเพราะขนาดของกลุ่มตัวอย่างน้อยเกินไป ซึ่งถ้าเก็บกลุ่มตัวอย่างมากกว่านี้ค่าความสัมพันธ์อาจมากขึ้นได้

3. นอกจากการศึกษาตัวแปรของผู้ชายในเรื่องอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และภูมิลำเนาครอบครัวที่มีต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงที่จะส่งผลกระทบต่อครอบครัว ที่มีต่อบทบาทของผู้หญิงนอกบ้าน และมีต่อความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของผู้ชายต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวและบทบาทของผู้หญิงนอกบ้าน ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าควรอย่างยิ่งที่น่าจะทำการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ด้วย เช่น ผู้ที่เลี้ยงดูพวกผู้ชายโสดเหล่านี้มาในสมัยยังเด็ก ความอบอุ่นที่คนเหล่านี้ได้รับจากครอบครัว เป็นต้น ซึ่งก็อาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งที่กล่าวถึงมาในงานวิจัยนี้ได้

4. จากการใช้วิธีสัมภาษณ์เจาะลึกประชากรตัวอย่างในงานวิจัยนี้ จำนวน 10 คน ทำให้งานวิจัยนี้ได้รับทราบเหตุผลเบื้องลึกของความคาดหวังต่าง ๆ ของผู้ชายที่มีต่อบทบาทของผู้หญิงได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการสัมภาษณ์เจาะลึกประชากรจึงถือเป็นเทคนิคในการวิจัยอีกอย่างหนึ่งที่มี

ประโยชน์ต่องานวิจัยอย่างยิ่ง ดังนั้น จึงน่าจะมีการใช้เทคนิคการวิจัยแบบนี้ในการสัมภาษณ์ ประชากรตัวอย่างในจำนวนมากขึ้นในเรื่องนี้ เพื่อจะได้รับทราบข้อมูลที่ลึกซึ้งมากขึ้น

5. ผลจากการวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์อย่างมากในการให้ความรู้เพิ่มเติม อันจะทำให้ฝ่ายหญิงได้มองเห็นความคาดหวังที่ผู้ชายมีต่อผู้หญิงในปัจจุบันที่มีหลายบทบาทมากมาย แต่งานวิจัย จะช่วยให้เห็นภาพได้ว่าจริง ๆ แล้วผู้ชายอยากให้ผู้หญิงมีบทบาทอย่างไรในครอบครัวบ้าง อันจะมีผลเพื่อเป็นแนวทางในการจะเลือกแสดงบทบาทที่เหมาะสมในการสร้างครอบครัวที่ดีได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

1. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการวางแผนสร้างสถาบันครอบครัวที่มั่นคงของชาติได้ต่อไปในอนาคต โดยนำเอาบทบาทที่ได้รับความคาดหวังมาดูถึงความเหมาะสมเพื่อประโยชน์ในทางปฏิบัติในการวางนโยบายเพื่อให้บทบาทเหล่านี้เกิดได้จริงในครอบครัว ภายภาคหน้า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กนลา สุขพานิช . **ปัญญาชนสตรี : ศึกษาทัศนคติทางการเมืองและสังคมของอาจารย์สตรี แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต ประสานมิตร และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์** . กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2527 .

กองวิชาการและแผนงาน กรมการจัดหางาน . **สถิติจัดหางาน** . กรุงเทพฯ : กรมการจัดหางาน , 2542.

กิตติศักดิ์ จินดาศักดิ์ . **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังของภรรยาต่อการช่วยทำงานบ้านของสามี** . วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยประชากรและสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล , 2538.

คณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . **สังคมและวัฒนธรรม** . พิมพ์ครั้งที่ 6 . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.

คณิน บุญสุวรรณ . **คู่มืออ่านรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โครงสร้างและหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540** . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์วิชาการ, 2541.

คมสัน หุตะแพทย์ (บรรณาธิการ) . **พัฒนาสังคม : รวมบทความด้านการพัฒนาสังคมขององค์การพัฒนาเอกชน** . กรุงเทพฯ : คณะกรรมการจัดงานสัปดาห์เผยแพร่งานพัฒนาเอกชน , 2527 .

งามพิศ สัตย์สงวน . **หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม** .พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ : บริษัทรามากการพิมพ์จำกัด , 2543 .

จันทร์เพ็ญ คุปต์กาญจนากุล . **ตัวแบบสมมติฐานความพึงพอใจในชีวิตสมรส : การทดสอบเฉพาะกรณีข้าราชการกระทรวงอุตสาหกรรม** . วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2526.

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์และคณะ . **สังคมวิทยา** . พิมพ์ครั้งที่ 8 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2540 .

จินดา ชัยรัตน์ . **กฎหมายครอบครัว ว่าด้วยการสมรสและการขาดจากการสมรส พร้อมด้วยคำนำนามสตรี** . ธนบุรี : โรงเรียนช่างพิมพ์เพชรรัตน์ , 2513 .

เดือนเพ็ญ วอนเพียร . **การแบ่งรับงานบ้านของสามี** . ปริญญาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาบัณฑิตสาขาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2531.

เดือนใจ สกุลหอม . **การศึกษาสภาวะครอบครัวที่หัวหน้าครอบครัวต้องไปปฏิบัติราชการ สนามชายแดนศึกษาเฉพาะกรณี : ศูนย์การbinทหารบก ค่าย สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จังหวัดลพบุรี** . วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2539.

นงลักษณ์ เอมประดิษฐ์ . **รูปแบบครอบครัวไทยของสังคมสมัยใหม่ : แนวโน้มในอนาคต** . คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2539 .

นภาพรณี หะวานนท์ . **ผลจากการออกไปทำงานนอกบ้านของภรรยาที่มีผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว** . วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2520.

บวร ประพฤติดี . **สตรีไทย บทบาทในการเป็นผู้นำทางการบริหาร** . กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2520 .

ประสพสุข บุญเดช . **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว** . พิมพ์ครั้งที่ 12 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา , 2543.

ภัสสร ลิมานนท์ . รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาทัศนคติและค่านิยมของสตรีไทยเกี่ยวกับ
การสมรส . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2529.

ภัสสร ลิมานนท์และคณะ . โครงการศึกษาครอบครัวไทย : สรุปผลวิจัยเบื้องต้น . พิมพ์
ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538.

มาลินี วงษ์สิทธิ์ . ทัศนคติต่อค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวในสังคมไทย . กรุงเทพฯ : สถาบัน
ประชากรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พฤศจิกายน , 2535.

เมทินี ไทยสมบูรณ์ . อำนาจการตัดสินใจในครอบครัวของภรรยาในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง
เป็นอุตสาหกรรม ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน
จังหวัดสมุทรสาคร . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2536 .

วิชรา คลายนาทร . สังคมวิทยา . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด . พิมพ์ครั้งที่ 1 ,
2530.

วันทนีญ์ วาสิกะสินและสุนีย์ เหมะประสิทธิ์ . สังคมไทยคาดหวังอย่างไรกับผู้หญิง . กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ . พิมพ์ครั้งที่ 1 , 2541.

วิชัย ไชยิตชัยยงค์ . ความคาดหวังของภรรยาที่มีต่อการปฏิบัติงานบ้านของสามี ในเขต
กรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคุณธรรมศาสตร์ศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2535.

วิชัย ต้นศิริ . วัฒนธรรมการเมืองและการปฏิรูป . กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา , 2539 .

สตรีกับประชาธิปไตย : ทิศทางใหม่สำหรับการพัฒนา รายงานการประชุมวันที่ 29-30
สิงหาคม 2535 . กรุงเทพฯ : สถาบัน , 2536.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข . การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม : แนวทางศึกษาวิเคราะห์
และวางแผน. ขอนแก่น : ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2529 .

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ . ทฤษฎีสังคมวิทยา เนื้อหาและแนวการใช้ประโยชน์เบื้องต้น .
พิมพ์ครั้งที่ 6 . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538 .

สุเทพ สุนทรภักดิ์ . ทฤษฎีสังคมวิทยาร่วมสมัย . เชียงใหม่ : บริษัทสำนักพิมพ์ โกลบอลวิชั่น
จำกัด , 2540.

สุพัตรา สุภาพ . สังคมวิทยา . พิมพ์ครั้งที่ 21 . กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ,
2542.

สุพัตรา สุภาพ . สังคมและวัฒนธรรมไทย: ค่านิยม ครอบครั้ว ศาสนา ประเพณี . กรุงเทพฯ :
บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด . พิมพ์ครั้งที่ 8, 2536 .

สุพิศวง ธรรมพันทา . มนุษย์กับสังคม . พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาสังคมวิทยา สถาบัน
ราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา , 2540 .

สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐี . การศึกษาความสัมพันธ์ของประชากรต่างวัยในครอบครัวภาคใต้
และภาคกลาง . พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย , 2541 .

โสภา ชปัดมันน์ . รูปแบบครอบครัวไทยที่พึงปรารถนาในสังคมเมืองในประเทศไทย . สภา
สังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ , 2534 .

อนุช อภาภิรมและคณะ . ภาวะสิ้นยุคโลกาภิวัตน์ . พิมพ์ครั้งแรก . กรุงเทพฯ ฯ : โครงการ
วิถีทรรศน์ , 2542.

อมรา พงศาพิชญ์ . ความหลากหลายทางวัฒนธรรม : กระบวนทัศน์และบทบาทใน
 ประชาสังคม . พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,
 2542.

อารง สุทธาศาสน์ . รายงานวิจัยการหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร . ภาควิชาสังคมวิทยาและ
 มานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2543.

อารง สุทธาศาสน์ . สถาบันครอบครัวอิสลามและการมีภรรยาสี่คน . กรุงเทพฯ : บริษัท
 ออฟเซ็ทเพรส จำกัด , 2541.

ภาษาอังกฤษ

Broderick , C . B . , ed . A decade of family research and action , 1960-1969 .
 Minneapolis , Minn : National Council on Family relations , 1971 .

Farber , B. , ed . Kinship and Family Organization . New York : John Wiley & Sons , Inc.
 University of Illinois , 1966.

Saxon , L . The Individual , marriage and the family . Belmont , Calif : Wads worth Pub.
 Co , 1968.

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ (2542 : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) . **การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2542 , 18-19 พฤศจิกายน 2542 . กรุงเทพฯ : สมาคมนักประชากรไทย , 2542.**

การสัมมนากฎหมายเกี่ยวกับสตรีเรื่องสตรีมีสิทธิเลือกใช้ชื่อสกุลหรือไม่ 22 กันยายน 2538 ณ ดิگสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล . กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ , 2538.

งามพิศ สัตย์สงวน . **การวิจัยทางมานุษยวิทยา . พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2542.**

จรัญ พรหมอยู่. **ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมไทย . พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ , 2526.**

ทัศนีย์ ทองสว่าง. **สังคมไทย . พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ , 2537.**

นันทิยา พันชนะ . **การทำงานกับระยะเวลาการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2536.**

น้ำเพชร อยุธยา. **ความคาดหวังของสตรีทำงานนอกบ้านต่อบทบาทในครอบครัวของคู่สมรส วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2539.**

ประสิทธิ์ สวาสดีญาติ. **ระบบเครือญาติและการจัดระเบียบสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535.**

มานพ คณะโต. **พฤติกรรมทางเพศ . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก , 2541.**

ศิริรัตน์ แอดสกุล. **ครอบครัว : สารที่นำรู้** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.

สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . **รายงานและสรุปผลการสัมมนา การพัฒนาสถานภาพสตรีไทย : งานวิจัยและนโยบาย** . 30 พ.ย. 2527 ณ ห้องประชุม สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สนิท สมัครการ. **มีเงินก็นับว่าน้อมมีทองก็นับว่าพี่ ระบบครอบครัวเครือญาติของไทย** . กรุงเทพฯ : บริษัทมิตรภาพการพิมพ์ , 2539.

สายฝน น้อยหืด . **ครัวเรือนไทย : การศึกษาแบบแผนความสัมพันธ์เชิงบทบาทของสมาชิกในครัวเรือน** . วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2540 .

สุธีรา ทอมสันและเมทินี พงษ์เวช . **ผู้หญิงไทย : สถานภาพและบทบาทที่เปลี่ยนแปลง** . กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา , 2538 .

อมรา พงศาพิชญ์และคณะ. **รายงานผลการวิจัยเรื่องอิทธิพลภายในและภายนอกกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม** . โครงการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว พ.ศ. 2533-2547 ทบวงมหาวิทยาลัย , 2532.

อารง สุทธาศาสน์. **ปฏิบัติการวิจัยสังคมศาสตร์** . กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์ , 2527 .

ภาษาอังกฤษ

Adams , Bert N. **The family : A sociological interpretation** .5th ed. New York : Harcourt Brace , 1995.

Bruce , Judith . **The Family in focus : new perspectives on mothers , fathers ,and children** . New York : The Population Conclil , 1995 .

Cheal , David . **Family and the State of theory** .New York : Harvester Wheatsheaf , 1991.

Eshleman , J.Ross. **The family** . Boston : Allyn and Bacon, 2000.

Giddens , Anthony . **Sociology** . Cambridge : Polity Press, 1993.

Hess , Beth B., **Sociology** . 4th ed .New York : Macmillan , 1991.

Lloyd , Cynthia .**Family and gender issues for Population Policy** . New York : Research
Division ,The Population Council , 1993 .

Macionis , John J. . **Sociology**_. Upper Saddle River , N.J. : Prentice-hall , 1997.

Schaefer , Richard T. **Sociology** . New York : Mc Graw-Hill , 1992.

Smelser , Neil J . **Sociology** .1st ed . Cambridge , Mass. : Blackwell Publishers , 1994 .

Stark , Rodney . **Sociology** . Belmont , Calif . : Wadsworth Publishing , 1994.

UNESCO Principle Regional office for Asia and the Pacific . **The Changing Family in
Asia : Bangladesh, Japan, Philippines, Thailand** . Bangkok : UNESCO
Principle Regional office for Asia and the Pacific , 1992.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสัมภาษณ์เจาะลึกประชากร

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัว

ผู้ชายโตอายุ 24 ปี เป็นลูกคนโต มีน้องสาว 1 คน น้องชาย 2 คน ผู้ให้สัมภาษณ์จบ การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ปัจจุบันทำงานอยู่ที่กองตำรวจสันติบาล 2 มีรายได้ต่อเดือน ประมาณ 9,000 บาท

ภูมิหลังทางครอบครัว

ครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์คุณพ่อเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องในครอบครัว เป็นส่วนใหญ่ กล่าวได้ว่ามีภูมิหลังทางครอบครัวแบบพ่อเป็นใหญ่ คุณพ่อของผู้ให้สัมภาษณ์จบ การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท ปัจจุบันรับราชการตำรวจอยู่ มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 50,000 บาท ส่วนคุณแม่จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นแม่บ้าน คุณพ่อกับคุณแม่จะเป็น ผู้ที่เลี้ยงผู้ให้สัมภาษณ์มาในตอนที่เด็ก ๆ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์จะสนิทกับคุณแม่มากกว่า งานต่าง ๆ ภายในบ้าน คือ การทำความสะอาดบ้าน การหุงหาอาหาร ทุกคนภายในบ้านจะเป็นคนช่วยกันทำ มีเพียงคุณพ่อคนเดียวเท่านั้นที่ไม่ทำ ลูกผู้หญิงคุณแม่ก็จะเรียกไปช่วย เรียกไปสอนให้ทำกับข้าว ทำงานบ้าน แต่ถ้าเป็นลูกผู้ชายคุณแม่ก็ไม่ได้สอน แต่จะเรียกไปใช้บ้างถ้าเห็นลูกว่าง ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่างานบ้านไม่ใช่หน้าที่ของผู้หญิงฝ่ายเดียว ผู้ชายก็ช่วยได้ถ้ามีเวลา ซึ่งเวลาที่ ผู้ให้สัมภาษณ์อยู่บ้านและว่างก็จะช่วยงานทุกอย่างทั้งทำความสะอาดบ้าน หุงหาอาหาร

ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง

ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าครอบครัวที่ประกอบด้วยผู้หญิงและผู้ชายนี้ คนที่เป็นหัวหน้า ครอบครัวควรเป็นผู้ชายเพราะเป็นประเพณีนิยม ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าถ้าจะให้เลือกผู้หญิงที่จะ มาสร้างครอบครัวด้วยกันก็จะเลือกผู้หญิงที่เก่งทั้งการเป็นแม่บ้านแม่เรือนและเก่งทั้งการทำงาน นอกบ้านด้วย เพราะว่าจะได้ช่วยเหลือกันทั้ง 2 ทาง โดยจะต้องดูเรื่องการศึกษาของผู้หญิงที่จะมา เป็นภรรยาด้วยว่าควรให้มีการศึกษาที่เท่าเทียมกัน เพื่อที่ระดับความคิดจะได้ไปด้วยกันได้ ยิ่งถ้า ผู้หญิงมีรายได้มากกว่าด้วยก็ดี เพราะรายได้ของครอบครัวก็จะได้มากขึ้นไปด้วย แต่ในเรื่องอายุ ของผู้หญิงอยากให้น้อยกว่า เพราะมันเหมือนเป็นประเพณีนิยมที่นิยมให้ผู้ชายมีอายุมากกว่า

ผู้หญิง ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่าเวลาแต่งงานแล้วผู้หญิงก็ต้องเปลี่ยนมาใช้นามสกุลของผู้ชาย เพื่อที่ว่าจะได้แสดงถึงความเป็นครอบครัวเดียวกัน และถ้าแต่งงานแล้วก็อยากให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้านด้วยเพราะจะได้ช่วยกันทำมาหากิน แต่มองว่าถ้าในครอบครัวมีรายได้เพียงพอกับการใช้จ่ายเหลือเฟือแล้วก็ไม่อยากให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้าน เพราะอยากจะทำให้ภรรยาดูแลเรื่องครอบครัวให้เต็มที่อย่างเดียว เพราะมองว่าการที่ภรรยาต้องออกไปทำงานนอกบ้านก็จะเหนื่อย และทำให้ไม่ค่อยมีเวลาให้กับครอบครัว ยิ่งถ้ามีลูกก็อาจจะดูแลลูกได้ไม่ดีเท่าที่ควรถ้าต้องทำงานนอกบ้านด้วย ดังนั้นถ้ามีเงินมากพอแล้วก็อยากให้ภรรยาอยู่บ้านคอยดูแลงานในบ้าน ประนินบิตีสามี และคอยดูแลลูกให้ดี จริง ๆ แล้วมองว่าหน้าที่หลักของผู้หญิงที่ควรทำให้ดีที่สุดอย่างแรกก็คือ การดูแลลูกแต่ถ้ามีลูกจริง ๆ ผู้ชายก็ต้องดูแลลูกด้วยไม่ใช่ปล่อยให้เป็นที่ของหญิงคนเดียว แต่มองว่าการเลี้ยงลูกนี้เป็นหน้าที่หลักของผู้เป็นแม่ หน้าที่สำคัญรองลงมาถึงเป็นการดูแลบ้านให้ดี และประนินบิตีสามีด้วยแค่นี้ก็เพียงพอสำหรับบทบาทที่ผู้หญิงควรจะทำ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

ข้อมูลส่วนตัว

ผู้ชายโสดอายุ 27 ปี เป็นลูกคนโต มีน้องสาว 1 คน น้องชาย 1 คน ผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ปัจจุบันทำงานอยู่ที่สำนักงานกำลังพล มีรายได้ต่อเดือน 8,850 บาท

ภูมิหลังทางครอบครัว

ครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์คุณพ่อเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องในครอบครัว เป็นส่วนใหญ่ กล่าวได้ว่ามีภูมิหลังทางครอบครัวแบบพ่อเป็นใหญ่ คุณพ่อของผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัจจุบันรับราชการตำรวจอยู่ มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 20,000 บาท ส่วนคุณแม่จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นแม่บ้าน คุณพ่อกับคุณแม่จะเป็นผู้เลี้ยงผู้ให้สัมภาษณ์มาในตอนที่เด็ก ๆ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์จะสนิทกับคุณแม่มากกว่า งานต่าง ๆ ภายในบ้าน คือ การทำความสะอาดบ้าน การหุงหาอาหาร คุณแม่จะเป็นผู้ทำทุกอย่างเพียงคนเดียว แต่ถ้าคุณพ่อก็จะมาช่วยในเรื่องการทำความสะอาดบ้านบ้างในบางครั้ง แต่ในเรื่องการหุงหาอาหารก็จะปล่อยให้เป็นที่ของคุณแม่ ส่วนลูก ๆ ถ้าอยู่บ้านก็จะช่วยคุณแม่ด้วยเช่นกัน ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่างานบ้านไม่ใช่หน้าที่ของผู้หญิงฝ่ายเดียว ผู้ชายก็ช่วยควรทำงานบ้านด้วย เพราะจะได้แบ่งเบางานที่บ้าน และจะได้เป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีของ

คนในครอบครัว ซึ่งเวลาที่ผู้ให้สัมภาษณ์อยู่บ้านและมีโอกาสก็จะช่วยครอบครัวทุกอย่างทั้งทำความสะอาดบ้าน หุงหาอาหาร

ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง

ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าครอบครัวที่ประกอบด้วยผู้หญิงและผู้ชายนี้ คนที่เป็นหัวหน้าครอบครัวควรเป็นผู้ชายเพราะผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าผู้ชายเป็นเพศที่แข็งแรงกว่า และมีความเป็นผู้นำโดยสัญชาตญาณ โดยถ้าจะให้เลือกผู้หญิงที่จะมาสร้างครอบครัวด้วยกันก็จะเลือกผู้หญิงที่เก่งทั้งการเป็นแม่บ้านแม่เรือนและเก่งทั้งการทำงานนอกบ้านด้วย เพราะจะภูมิใจที่ได้ภรรยาที่เก่งทุกอย่าง โดยจะต้องดูเรื่องการศึกษของผู้หญิงที่จะมาเป็นภรรยาด้วยว่าควรให้มีการศึกษาที่เท่าเทียมกันหรือไม่ก็ต้องศึกษาสูงกว่า เพราะมองว่าการศึกษเป็นสิ่งสำคัญ เป็นพื้นฐานของความเข้าใจ และความมีเหตุผล ยิ่งมีการศึกษาสูง ๆ ก็ยิ่งมีเหตุผล และเข้าใจจะไร้ง่าย ๆ ยิ่งถ้าผู้หญิงมีรายได้มากกว่าด้วยก็ดี เพราะจะได้มีการใช้จ่ายที่สบายอยู่ในสภาพคล่องและไม่เดือดร้อน แต่ในเรื่องอายุของผู้หญิงอยากให้น้อยกว่า เพราะรู้สึกว่าจะได้คุ้มครองดูแล และผู้หญิงที่มีอายุน้อยกว่าก็จะได้เชื่อฟังเหตุผลของผู้เป็นสามีมาก ๆ ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่าเวลาแต่งงานแล้วผู้หญิงก็ต้องเปลี่ยนมาใช้นามสกุลของผู้ชาย เพราะถือว่าเป็นการให้เกียรติแก่ฝ่ายชายและเป็นการแสดงว่ามีความเกี่ยวพันกันของทั้งสองฝ่าย และถ้าแต่งงานแล้วก็อยากให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้านด้วยเพราะจะได้ช่วยกันทำงาน เว้นแต่ช่วงที่ภรรยาตั้งครรภ์หรือช่วงที่มีลูกตั้งแต่แรกเกิดถึง 3 ขวบก็ไม่อยากให้ภรรยาต้องออกไปทำงานนอกบ้าน มองว่าถ้าในครอบครัวมีรายได้เพียงพอกับการใช้จ่ายเหลือเฟือแล้วก็ไม่อยากให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้าน เพราะอยากจะให้ภรรยาอยู่บ้านสบาย ไม่ต้องเหนื่อย ยิ่งถ้ามีลูกการที่ออกไปทำงานนอกบ้านจะส่งผลกระทบต่อลูกทำให้เวลาดูแลลูกน้อยลง ทำให้เด็กได้รับความอบอุ่นน้อย ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าจริง ๆ แล้วผู้หญิงที่ดีควรอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน เพราะเป็นสิ่งที่ถูกที่ควร และเป็นแบบความประพฤติที่ดีงาม และควรเชื่อฟังตามที่สามีพูด เพราะสามีจะมีแต่สิ่งที่ดี ๆ ให้แก่ภรรยา รวมถึงความห่วงใย ดังนั้นหน้าที่หลักของผู้หญิงก็ควรจะเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดีและก็ปรนนิบัติสามีไม่ให้ขาดตกบกพร่องก็พอ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

ข้อมูลส่วนตัว

ผู้ชายโสดอายุ 24 ปี เป็นลูกคนเล็ก มีพี่สาว 2 คน ผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ปัจจุบันทำงานกำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาโทอยู่ มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 4,000 บาท

ภูมิหลังทางครอบครัว

ครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์คุณแม่เป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ กล่าวได้ว่ามีภูมิหลังทางครอบครัวแบบแม่เป็นใหญ่ คุณพ่อของผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ปัจจุบันถึงแก่กรรมแล้ว แต่ก่อนที่จะถึงแก่กรรมคุณพ่อทำงานที่การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 21,000 บาท ส่วนคุณแม่จบการศึกษาสูงสุดระดับอนุปริญญา มีอาชีพรับราชการ มีรายได้เดือนละประมาณ 8,000 บาท คุณแม่จะเป็นผู้เลี้ยงผู้ให้สัมภาษณ์มาในตอนที่เด็ก ๆ ผู้ให้สัมภาษณ์ก็จะสนิทกับคุณแม่มากกว่า งานต่าง ๆ ภายในบ้าน คือ การทำความสะอาดบ้าน การหุงหาอาหาร คุณแม่จะเป็นคนทำ ลูกผู้หญิงคุณแม่ก็จะเรียกไปสอนให้ทำกับข้าว ทำงานบ้านให้ลูกผู้หญิงทำให้เป็นทุกอย่าง แต่ถ้าเป็นลูกผู้ชายคุณแม่ก็ไม่ได้สอน แต่ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าจะทำงานในบ้านเป็นเหมือนกันเพราะว่าเห็นคุณแม่กับพี่ ๆ ทำ แต่คุณแม่ไม่ได้เรียกไปสอนอย่างพี่สาว ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าเวลาอยู่บ้านถ้าว่างก็จะช่วยคุณแม่หุงหาอาหารบ้าง เพราะคิดว่าการหุงหาอาหารไม่ใช่หน้าที่เฉพาะแต่ผู้หญิง แต่ขึ้นอยู่กับความพอใจว่าอยากทำหรือไม่ ขึ้นกับความอยากกินอะไรก็จะทำ การทำอาหารให้ทุกคนในบ้านกินเหมือนกันว่าเราได้แสดงความรักให้ครอบครัวอย่างหนึ่ง แต่ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าถ้าเป็นงานบ้านอื่น ๆ ส่วนมากก็จะไม่ค่อยทำ พวกทำความสะอาดบ้าน ซักผ้า เพราะคิดว่างานเหล่านี้เป็นหน้าที่ของผู้หญิง แต่ถ้างานบ้านที่ต้องให้แรง เช่นยกของหนัก ๆ มาทำความสะอาดก็ควรเป็นหน้าที่ของผู้ชาย ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่างานบ้านก็ต้องมีการแยกประเภทงาน เพราะบางอย่างก็ควรเป็นหน้าที่เฉพาะของผู้หญิง แต่ผู้ชายก็ต้องช่วยงานบ้านบ้าง เพราะจะได้รับรู้ถึงงานบ้านและรับรู้ถึงความรับผิดชอบ แต่คิดว่าหน้าที่ในการเลี้ยงลูกเป็นหน้าที่ที่ควรเป็นของทั้งผู้ชายและผู้หญิงเท่าเทียมกัน เพราะจะได้รู้ทุกข์สุขกัน และก็นึกว่าลูกเป็นสมบัติของทั้งคู่ไม่ใช่ของคนใดคนหนึ่ง

ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง

ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าครอบครัวที่ประกอบด้วยผู้หญิงและผู้ชายนี้ คนที่เป็นหัวหน้าครอบครัวควรเป็นผู้ชายเพราะผู้ชายน่าจะมีส่วนในการรับผิดชอบก่อนอื่น ในเรื่องรับผิดชอบก็จะให้ฝ่ายหญิงเป็นผู้รับ ถ้าผู้ชายมีความผิดก็เป็นเรื่องธรรมดา คือ เป็นหัวหน้าครอบครัวก็ต้องเป็นผู้รับผิดชอบในทุก ๆ เรื่องก่อนอื่น ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าถ้าจะให้เลือกผู้หญิงที่จะมาสร้างครอบครัวด้วยกันก็จะเลือกผู้หญิงที่เก่งทั้งการเป็นแม่บ้านแม่เรือนและเก่งทั้งการทำงานนอกบ้านด้วย เพราะไม่อยากให้ผู้หญิงบกร่องในหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง เพราะถ้าผู้หญิงเก่งในการทำงานนอกบ้านด้วยก็จะทำให้ตัวผู้หญิงคนนั้นรู้สึกไม่ด้อยค่าและมีประโยชน์ต่อสังคม โดยจะต้องดูเรื่องการศึกษาของผู้หญิงที่จะมาเป็นภรรยาด้วยว่าควรให้มีการศึกษาที่เท่าเทียมกัน เพราะจะได้ใช้เป็นเหตุผลอ้างไม่ได้ว่าใครดีกว่ากันเวลาทะเลาะกัน แต่ถ้าผู้หญิงมีรายได้น้อยกว่าก็ดีกว่า เพราะจะได้รู้สึกที่เราจุนเจือเขาอยู่ในเรื่องอายุของผู้หญิงอยากให้น้อยกว่า เพราะจะได้รู้สึกที่เราคุ้มครองเขาได้ และจะมีความรู้สึกอยากทะนุถนอม ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่าเวลาแต่งงานแล้วผู้หญิงจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนมาใช้นามสกุลของผู้ชาย เพราะถือเป็นการให้เกียรติแก่ฝ่ายชายและเป็นการยอมรับให้เราดูแลเขา และถ้าแต่งงานแล้วก็อยากให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้านด้วยเพราะผู้หญิงจะได้มีสังคม ถึงแม้ว่าครอบครัวมีรายได้เพียงพอกับการใช้จ่ายเหลือเฟือแล้วก็อยากให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้าน เพราะถ้าภรรยาต้องอยู่บ้านอย่างเดียวก็จะมีสังคม แต่ก็ไม่ใช่ให้ภรรยาใช้เวลาในการอยู่นอกบ้านมากเกินไป เพราะมองว่าการที่ภรรยาต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากและใช้เวลาอยู่นอกบ้านมากเกินไปโดยจัดการเวลาไม่เป็นก็จะเกิดปัญหาครอบครัวได้ เช่นถ้ามีลูกและภรรยาจัดการเวลาไม่เป็นก็จะเกิดความเครียดมาก เพราะมีภาระมากทั้ง 2 ด้าน และไม่สามารถใช้เวลาเต็มร้อยแก่ทั้ง 2 ด้านได้ พร้อม ๆ กัน ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าการที่ผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้านนอกจากจะดีที่เขาจะได้มีสังคมแล้วก็ยังทำให้เขาสังคมที่เขาพบเจอมาสอนลูกได้ และลูกก็จะมองว่าแม่เก่ง ซึ่งก็จะภูมิใจถ้าภรรยาเก่งแต่ไม่ใช่वादเก่งกับผู้เป็นสามี แต่ผู้หญิงก็ควรมีความเก่งบ้าง เพราะถ้าเชื่อเราทั้งหมดก็จะดูไม่มีสมอง ซึ่งจะทำให้เราเบื่อใจ ผลกระทบที่สามีจะได้รับจากการที่ภรรยาต้องออกไปทำงานนอกบ้านก็มองว่าจะทำให้ผู้ที่เป็นสามีต้องยอมรับสังคมของภรรยามากขึ้น สามีต้องมาดูแลบ้านมากขึ้นคือช่วยภรรยาในตรงนี้ด้วยก็ทำให้สามีต้องพัฒนาตัวเองมากขึ้นต้องคอยดูแลภรรยาเพิ่มขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าผู้หญิงในปัจจุบันไม่จำเป็นที่จะต้องอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนแล้วเพราะสถานการณ์ปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยอย่างนั้นแล้ว แต่ผู้หญิงก็ยังคงต้องรับผิดชอบเรื่องในบ้านอยู่ด้วยไม่ใช่ทิ้งไปหมด และผู้หญิงที่แต่งงานแล้วก็ควรต้องปรนนิบัติสามี และเลี้ยงลูกให้ดีเวลามีครอบครัวแล้ว

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4

ข้อมูลส่วนตัว

ผู้ชายโสดอายุ 40 ปี เป็นลูกคนเดียว ผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันทำอาชีพค้าขาย มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 8,000 บาท มีบุตรชาย 1 คน ปัจจุบันแยกกันอยู่กับภรรยา แต่ก็กลับไปหาลูกทุกครั้งที่ว่างเพราะมองว่าลูกเป็นของทั้งพ่อและแม่ก็ต้องช่วย ๆ กันเลี้ยง แม้จะไม่ได้อยู่กับอดีตภรรยาก็ตาม

ภูมิหลังทางครอบครัว

ครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์คุณพ่อเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ กล่าวได้ว่ามีภูมิหลังทางครอบครัวแบบพ่อเป็นใหญ่ คุณพ่อของผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ปัจจุบันรับราชการครู มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 16,000 บาท ส่วนคุณแม่จบการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปัจจุบันทำธุรกิจส่วนตัว คุณพ่อกับคุณแม่แยกทางกันตั้งแต่ผู้ให้สัมภาษณ์ยังเด็ก ญาติ ๆ พวกคุณน้ำ คุณป้าจะเป็นผู้เลี้ยงผู้ให้สัมภาษณ์มาในตอนที่เด็ก ๆ ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าเรื่องงานต่าง ๆ ภายในบ้าน คือ การทำความสะอาดบ้าน การหุงหาอาหาร ทุกคนภายในบ้านจะเป็นคนช่วยกันทำเพราะอยู่กันหลายคนในบ้าน ทุกคนต้องทำงานไม่มีใครทำงานเหล่านี้เป็นหลักแต่ใครว่างก็มาทำทั้งผู้หญิงผู้ชายก็ต้องช่วยกันไม่มีการแบ่งว่าอันไหนผู้หญิงทำอันไหนผู้ชายทำช่วยกันไปทุกอย่าง

ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง

ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าครอบครัวที่ประกอบด้วยผู้หญิงและผู้ชายนี้ คนที่เป็นหัวหน้าครอบครัวควรเป็นผู้ชายเพราะร่างกายของผู้ชายแข็งแรงและทนทานกว่าผู้หญิง ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าถ้าจะให้เลือกผู้หญิงที่จะมาเป็นภรรยาคนใหม่ก็จะเลือกผู้หญิงที่เก่งทั้งการเป็นแม่บ้านแม่เรือนและเก่งทั้งการทำงานนอกบ้านด้วย เพราะว่าจะได้ช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทุกอย่าง โดยจะต้องดูเรื่องการศึกษาของผู้หญิงที่จะมาเป็นภรรยาด้วยว่าควรให้มีการศึกษาที่เท่าเทียมกัน เพราะจะได้ลดปัญหาความขัดแย้งกัน จะได้ไม่เหมือนกับคนที่ผ่านมาเพราะภรรยาคนเก่าเรียนสูงกว่าและมักจะมีความเห็นไม่ลงรอยกัน ผู้หญิงก็ควรมีรายได้เท่ากันด้วย เพราะจะได้ไม่เปิด

โอกาสให้มีปัญหายุ่งยากใจเกิดขึ้น อายุของผู้หญิงอยากให้เท่ากัน เพราะจะได้คุยกันรู้เรื่อง จะได้ไม่มีช่องว่างระหว่างวัย คุยก็จะได้คุยภาษาเดียวกัน ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่าเวลาแต่งงานแล้ว ผู้หญิงจะเปลี่ยนมาใช้นามสกุลของผู้ชาย หรือไม่ก็ไม่จำเป็นแล้วแต่เขาจะเลือก ไม่มีการบังคับ และถ้าแต่งงานแล้วก็อยากให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้านด้วยเพราะจะได้ช่วยกันทำมาหากิน แต่มองว่าถ้าในครอบครัวมีรายได้เพียงพอกับการใช้จ่ายเหลือเฟือแล้วก็ไม่อยากให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้าน เพราะเขาจะเหนื่อย เรารู้ว่าเวลาทำงานมันจะเหนื่อยจริง ๆ ก็ถ้ามีเงินมากก็อยากให้เขารับผิดชอบงานภายในบ้านให้ดีกว่า เพราะมองว่าถ้าพ่อก็ทำงาน แม่ก็ทำงานถ้ามีลูกก็จะมีเวลาให้ลูกก็ไม่ดี และการที่ภรรยาต้องออกไปทำงานนอกบ้านก็จะทำให้ห่างเหินกับสามี เพราะว่าต่างคนก็ต่างต้องไปเจอสังคมคนละสังคม เพื่อนก็คนละกลุ่มก็เลยมองว่าผู้หญิงก็ควรทำงานบ้าน ดูแลบ้าน ดูแลสามีให้ดี ส่วนเรื่องนอกบ้านเป็นเรื่องรองลงมา ซึ่งหากมีรายได้เพียงพอแล้ว ผู้หญิงก็ไม่ควรออกไปทำงานนอกบ้านอีก

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5

ข้อมูลส่วนตัว

ผู้ชายโสดอายุ 70 ปี เป็นลูกคนเล็ก มีพี่ชาย 1 คนซึ่งเสียชีวิตไปแล้ว พี่สาว 1 คน ผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปัจจุบันอาศัยอยู่กับญาติ ๆ มีรายได้ต่อเดือนไม่แน่นอน เคยแต่งงานมีภรรยา แต่ไม่มีลูก แต่ปัจจุบันภรรยาได้เสียชีวิตไปแล้ว

ภูมิหลังทางครอบครัว

ครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์คุณแม่เป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องในครอบครัว เป็นส่วนใหญ่ กล่าวได้ว่ามีภูมิหลังทางครอบครัวแบบแม่เป็นใหญ่ ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าคุณแม่จะเป็นคนหารายได้ให้กับครอบครัวได้เก่งกว่า คือทั้งคุณพ่อและคุณแม่ทำอาชีพค้าขาย แต่คุณแม่ขายเก่งกว่าคุณพ่อ ก็เลยเป็นหัวหน้าครอบครัว ดูแลทุกเรื่อง ปัจจุบันคุณพ่อคุณแม่ก็เสียชีวิตไปหมดแล้ว ต่อญาติ ๆ จะเป็นผู้ที่เลี้ยงผู้ให้สัมภาษณ์มาในตอนที่เด็ก ๆ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์จะสนิทกับคุณแม่มากกว่า งานต่าง ๆ ภายในบ้าน คือ การทำความสะอาดบ้าน การหุงหาอาหาร พี่สาวจะเป็นคนทำโดยคุณแม่ก็จะสอนให้ลูกผู้หญิงทำงานต่าง ๆ ให้เป็น แต่ถ้าเป็นลูกผู้ชายคุณแม่ก็ไม่ได้สอน แต่ถ้าผู้ให้สัมภาษณ์ว่างก็จะช่วยงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ส่วนมากพี่สาวจะเป็นคนทำเป็นหลัก ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่างานที่ตนจะไม่ทำคือการทำอาหารเพราะเป็นหน้าที่ของผู้หญิง

จริง ๆ แล้วงานอะไรที่มันอ่อนช้อยก็ควรเป็นหน้าที่ของผู้หญิง อย่างเช่นเลี้ยงลูกก็เป็นหน้าที่ของผู้หญิง เพราะมันต้องใช้ความละเอียด

ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง

ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าครอบครัวที่ประกอบด้วยผู้หญิงและผู้ชายนี้ คนที่เป็นหัวหน้าครอบครัวควรเป็นผู้ชายเพราะผู้ชายสามารถออกหน้าออกตาได้ดีกว่าผู้หญิง ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าถ้าจะให้เลือกผู้หญิงที่จะมาสร้างครอบครัวด้วยคนใหม่แทนภรรยาคนเดิมก็จะเลือกผู้หญิงที่เก่งในการเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดี เพราะว่าจะได้พึ่งพาได้เพราะตอนนี้แก่แล้ว แต่ภรรยาคนเดิมที่ตายไปทำงานเก่งหารายได้เข้าบ้านเก่ง แต่ใจจริงตอนนั้นอยากให้เขา (ภรรยาคนเดิม) อยู่ดูแลบ้านมากกว่า ก็เลยคิดว่าถ้ามีภรรยาใหม่ก็อยากให้เขาเป็นแม่บ้านที่ดี ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าผู้หญิงถ้าทำงานบ้านเก่งจะเป็นคนที่มีเสน่ห์ แต่ก็ไม่ใช่เก่งอย่างเดียว ก็ถ้าเขาถนัดหรือชอบทำมาหากินอะไรก็ขึ้นกับความชอบของเขาว่าเขาอยากทำอะไร แต่ก็ควรเก่งในเรื่องภายในบ้านด้วยจะดีมาก เพราะถ้าเก่งแต่เรื่องการทำงานนอกบ้าน ทำมาหากินอย่างเดียวก็ไม่ค่อยน่ารักและไม่ค่อยชอบ เพราะว่าเขาจะห่างเหินจากเรา และเราก็ไม่ค่อยชอบให้คนที่ภรรยาออกไปนอกบ้านมาก ๆ เพราะว่าจะหึง และก็จะป็นห่วงถ้าเขาต้องออกไปนอกบ้านนาน ๆ ก็มองว่าผู้หญิงจะเก่งในการทำงานอะไรก็ได้ตามที่เขาถนัดแต่ก็ต้องเก่งในการดูแลบ้านให้ดีด้วยเพราะเป็นเสน่ห์ที่สำคัญมาก

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6

ข้อมูลส่วนตัว

ผู้ชายโสดอายุ 28 ปี เป็นลูกคนกลาง มีพี่ชาย 1 คน มีน้องสาว 1 คน ผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาเอก ปัจจุบันทำงานอยู่ที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิต มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 87,000 บาท

ภูมิหลังทางครอบครัว

ครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์คุณพ่อคุณแม่จะเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ เรื่องในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่เท่าเทียมกัน คุณพ่อของผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท ปัจจุบันเป็นข้าราชการบำนาญ มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 28,000 บาท ส่วนคุณแม่

จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาเอก มีอาชีพเป็นอาจารย์ มีรายได้เดือนละประมาณ 34,000 บาท คุณย่าจะเป็นผู้ที่เลี้ยงผู้ให้สัมภาษณ์มาในตอนที่เด็ก ๆ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์จะสนิทกับคุณแม่มากกว่า งานต่าง ๆ ภายในบ้าน คือ การทำความสะอาดบ้าน การหุงหาอาหาร จะมีคนรับใช้เป็นคนทำ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าเรื่องงานบ้านจริง ๆ แล้วก็ไม่ใช่งานที่เฉพาะของผู้หญิงอย่างเดียว เพราะการที่ผู้ชายทำงานบ้านก็ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ก็ถ้าว่างก็จะทำความสะอาดบ้านบ้าง ช่วยดูแลเรื่องกับข้าวบ้าง เพราะไม่ใช่หน้าที่ของผู้หญิงอย่างเดียวแต่ก็มองว่าผู้หญิงมักจะทำได้ดีกว่าผู้ชาย แต่ถ้าเป็นเรื่องลูกก็มองว่าผู้หญิงกับผู้ชายควรจะทำหน้าที่เลี้ยงลูกเท่า ๆ กัน เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างกับลูก

ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง

ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าครอบครัวที่ประกอบด้วยผู้หญิงและผู้ชายนี้ คนที่เป็นหัวหน้าครอบครัวควรเป็นผู้ชายเพราะสังคมคาดหวังว่าผู้ชายเป็นเพศที่แข็งแกร่งกว่าผู้หญิง ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าถ้าจะให้เลือกผู้หญิงที่จะมาสร้างครอบครัวด้วยกันก็จะเลือกผู้หญิงที่เก่งทั้งการเป็นแม่บ้านแม่เรือนเพราะดูเหมาะสมที่จะเป็นแม่ของลูกเราได้ แต่ไม่ใช่อยู่เฝ้าบ้านตลอด เพราะผู้หญิงสมัยนี้มีความสามารถเท่าผู้ชาย การอยู่บ้านตลอดทำให้ไม่มีโอกาสได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่ แต่อย่างไรก็ตามก็ควรที่จะเก่งเรื่องภายในบ้านเป็นหลัก โดยจะต้องดูเรื่องการศึกษาของผู้หญิงที่จะมาเป็นภรรยาด้วยว่าควรให้มีการศึกษาที่ไล่เลี่ยกันไม่สูงหรือต่ำกว่ากันมากนัก เพื่อป้องกันปัญหาทัศนคติขัดแย้งกัน ผู้หญิงมีรายได้ไม่น้อยกว่าก็ดี เพราะจะได้รู้สึกเกิดความภูมิใจในความเป็นผู้นำครอบครัวที่สามารถเลี้ยงดูภรรยาได้ แต่ในเรื่องอายุของผู้หญิงอยากให้เท่ากัน เพราะจะได้ไม่เกิดช่องว่างระหว่างวัย ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่าเวลาแต่งงานแล้วผู้หญิงก็ควรต้องเปลี่ยนมาใช้นามสกุลของผู้ชาย เพราะจะทำให้ได้ความรู้สึกเป็นครอบครัว และถ้าแต่งงานแล้วก็อยากให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้านด้วยเพราะจะได้เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้แก่ผู้หญิง แม้ในครอบครัวมีรายได้เพียงพอกับการใช้จ่ายเหลือเฟือแล้วก็อยากให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้าน เพราะอยากจะทำให้ผู้หญิงมีโลกทัศน์ที่กว้างขวางมากขึ้น แต่ผู้หญิงก็ไม่ควรใช้เวลาอยู่นอกบ้านมากเกินไป ควรรู้จักแบ่งเวลาให้ดีก็เพียงพอ จริง ๆ แล้วหน้าที่ที่เหมาะสมกับผู้หญิงที่ผู้หญิงควรทำให้ดี คือ การเป็นแม่ที่ดีของลูกเป็นสิ่งสำคัญกว่าสิ่งอื่น ๆ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

ข้อมูลส่วนตัว

ผู้ชายโสดอายุ 41 ปี เป็นลูกคนที่ 7 มีพี่ชาย 4 คน พี่สาว 2 คน น้องชาย 1 คน ผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท ปัจจุบันทำงานอยู่ที่สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 27,000 บาท

ภูมิหลังทางครอบครัว

ครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์คุณพ่อเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องในครอบครัว เป็นส่วนใหญ่ กล่าวได้ว่ามีภูมิหลังทางครอบครัวแบบพ่อเป็นใหญ่ คุณพ่อของผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาที่เมืองจีน มีอาชีพเป็นพ่อค้าปลา ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว ส่วนคุณแม่ไม่ได้เรียนหนังสือ มีอาชีพเป็นแม่บ้าน ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าคุณแม่จะเป็นคนที่เลี้ยงลูก ๆ ทุกคน และทำงานทุกอย่างภายในบ้าน คือ การทำความสะอาดบ้าน การหุงหาอาหาร คุณพ่อจะไม่ค่อยได้มีเวลาในการเลี้ยงลูกเพราะต้องทำมาหากิน ผู้ให้สัมภาษณ์จะสนิทกับคุณแม่มากกว่า พ่อลูก ๆ ไตงานต่าง ๆ ภายในบ้าน ลูก ๆ ทุกคนก็จะเป็นคนช่วยคุณแม่ทำงานบ้านด้วย มีเพียงคุณพ่อคนเดียวเท่านั้นที่ไม่ทำ ลูกผู้หญิงคุณแม่ก็จะเรียกไปสอนให้ทำกับข้าว ทำงานบ้าน แต่ถ้าเป็นลูกผู้ชายคุณแม่ก็ไม่ได้สอน แต่จะทำเป็นกันหมดทุกคนเพราะใช้จำเอา ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่างานบ้านไม่ใช่หน้าที่ของผู้หญิงฝ่ายเดียว เพราะลูก ๆ ที่เป็นผู้ชายก็จะช่วยแม่ทำงานด้วย เช่น ซักผ้าก็จะช่วย แต่ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่างานบ้านที่ไม่ชอบ คือ การรีดผ้า ก็จะให้แม่เป็นคนทำ และถ้าแม่ไม่ทำตนก็จะใส่ทิ้ง ๆ ที่ไม่ได้รีด ปัจจุบันนี้คนที่ทำหน้าที่ในการดูแลบ้าน เรื่องงานต่าง ๆ ภายในบ้าน คือ พี่สาว 2 คน และถ้าผู้ให้สัมภาษณ์มีเวลาว่างก็จะช่วยงานบ้านบ้างตามโอกาส

ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง

ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าครอบครัวที่ประกอบด้วยผู้หญิงและผู้ชายนี้ สถานการณ์ภายในบ้านไม่ควรจะมีใครใหญ่กว่าใคร แต่ต้องช่วยเหลือกัน ผู้หญิงไม่จำเป็นจะต้องมาใช้นามสกุลของ ผู้ชายก็ได้หลังจากแต่งงานกันแล้ว เพราะไม่จำเป็น ในเรื่องความเป็นหัวหน้าครอบครัว ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าถ้าคำว่าหัวหน้าครอบครัวอยู่ในความหมายที่ว่าผู้ที่จะเสียสละ ชอบทำงานให้หนักกว่า ตำแหน่งหัวหน้าครอบครัวในความหมายนี้ก็เหมาะสมกับผู้ชาย ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าถ้าจะให้เลือกผู้หญิงที่จะมาสร้างครอบครัวด้วยกันจริง ๆ แล้วชอบผู้หญิงเก่งการทำงานนอกบ้าน แต่

ผู้หญิงแบบนี้ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าจะไม่กล้าแต่งงานด้วย เพราะมันจะมีการเปรียบเทียบว่า เราไม่ดีพอสำหรับเขา ก็เลยคิดว่าถ้าจะแต่งงานก็คงเลือกแต่งงานกับคนที่เก่งในการเป็นแม่บ้าน แม่เรือนที่ดี โดยจะต้องดูเรื่องการศึกษาของผู้หญิงที่จะมาเป็นภรรยาด้วยว่าควรให้มีการศึกษาที่เท่าเทียมกัน เพราะน่าจะคุยกันรู้เรื่อง และสังคมก็เป็นแบบเดียวกัน ผู้หญิงก็ควรมีพอ ๆ กับสามี เพราะจะได้ช่วย ๆ กัน แต่ในเรื่องอายุของผู้หญิงอยากให้น้อยกว่า เพราะเวลามีลูกจะได้ไม่ค่อยมีปัญหา และถ้าแต่งงานแล้วก็อยากให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้านด้วยเพราะผู้หญิงก็มีความสามารถ และค่าใช้จ่ายปัจจุบันก็สูง จะให้เราเลี้ยงคนเดียวก็กลัวจะไม่ไหวเพราะเงินเดือน ข้าราชการ น้อย แต่มองว่าถ้าในครอบครัวมีรายได้เพียงพอกับการใช้จ่ายเหลือเฟือแล้วก็อยากให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้าน เพราะนอกจากจะได้เงินแล้วยังได้มีสังคมของเขาด้วย เพราะถ้าจมนอยู่กับบ้านเขาอาจจะอึดอัดได้ แต่มองว่าการที่ภรรยาต้องออกไปทำงานนอกบ้านก็มองว่ามัน อาจจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวแน่นอน เพราะเวลาที่จะมีให้ครอบครัวก็จะน้อยลง แต่ก็ขึ้นกับที่ว่าเขาจะจัดเวลาได้ดีหรือไม่ ยิ่งถ้าแต่งงานแล้วมีลูก ตอนลูกยังเล็กการที่ภรรยาต้องออกไปทำงานนอกบ้านก็จะมีผลกระทบต่อลูกแน่นอน เพราะเด็กเล็กอยู่กับคนอื่นไม่ดี เด็กเล็กอยู่กับพ่อก็ไม่ดี ยิ่งถ้าเห็นพ่อบุญเลี้ยงลูกได้ตั้งแต่เล็กจนโตจะนับถือมาก เพราะถือว่าธรรมชาติของแม่ คือ เลี้ยงลูก แต่มองว่าผู้ชายจะมีบทบาทกับลูกตอนลูกเริ่มรู้เรื่องและเข้าโรงเรียนแล้ว ผู้หญิงควรทำหน้าที่ที่เหมาะสมที่สุดเมื่อแต่งงานแล้ว ก็คือการปรนนิบัติสามีให้ดี ช่วยกันหารายได้เลี้ยง ครอบครัวยุคใหม่ การเป็นภรรยาที่ดีผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าไม่ต้องเชื่อฟังตามที่สามีพูดทุกอย่าง เพราะกลัวว่าเขาจะเชื่อเราทุกอย่างเพราะชีวิตเขาจะขึ้นกับเราทั้งหมด ทำให้เราขาดคนที่ปรึกษาไป ก็เลยอยากให้ผู้หญิงที่จะมาเป็นภรรยาต้องรับผิดชอบร่วมกันทุกเรื่องในครอบครัว

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8

ข้อมูลส่วนตัว

ผู้ชายโสดอายุ 30 ปี เป็นลูกคนที่ 3 มีพี่ชาย 2 คน ผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ปัจจุบันศึกษาต่อในระดับปริญญาโท มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 4,000 บาท

ภูมิหลังทางครอบครัว

ครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์คุณพ่อคุณแม่เป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่เท่าเทียมกัน คุณพ่อของผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นตำรวจ ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว ส่วนคุณแม่จบการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษา

มีอาชีพเป็นแม่บ้าน ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าคุณพ่อของคุณแม่จะเป็นคนที่เลี้ยงลูก ๆ ทุกคน งานทุกอย่างภายในบ้านคุณแม่จะเป็นคนทำ คือ การทำความสะอาดบ้าน การหุงหาอาหาร คุณพ่อจะไม่ค่อยได้มีเวลาแต่ก็จะช่วยงานบ้านบ้างนิดหน่อย พอลูก ๆ โตงานต่าง ๆ ภายในบ้าน ลูก ๆ ทุกคนก็จะเป็นคนช่วยคุณแม่ทำงานบ้านด้วย คุณแม่ก็ไม่ได้สอน แต่จะทำเป็นกันหมดทุกคน เพราะใช้จำเอา ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าตราบดีที่ไม่มีคนรับใช้ ทุกคนในบ้านไม่ว่าชายหรือหญิงก็ควรจะช่วยเหลือกัน แต่พวกหุงหาอาหารก็จะทำไม่ค่อยเป็น แต่ก็ช่วยเป็นลูกมือ คือ ปัจจุบันนี้แล้วไม่ควรที่จะให้ฝ่ายหญิงหรือผู้ชายฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่เป็นใหญ่ หรือมีอำนาจสิทธิขาด ดังนั้นทุกอย่างก็ควรช่วย ๆ กันไป เท่าที่ทำได้

ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง

ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าผู้หญิงในปัจจุบันควรเก่งทั้งการเป็นแม่บ้านแม่เรือนและเก่งทั้งการทำงานนอกบ้านด้วย เพราะมันสำคัญทั้ง 2 อย่าง ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าในปัจจุบันนี้งานบ้านจะปล่อยให้คนรับใช้ทำอย่างเดียวก็ไม่ได้ ก็ต้องดูแลอีก ส่วนในเรื่องการหารายได้ให้กับครอบครัว ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าการจะให้ผู้ชายหารายได้ให้ครอบครัวคนเดียวคงไม่เพียงพอแล้ว ผู้หญิงเมื่อแต่งงานแล้วก็ต้องออกไปทำงานนอกบ้านช่วยสามีหารายได้ให้ครอบครัวด้วย ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าผู้หญิงที่จะเลือกมาเป็นภรรยา นั้นจะต้องดูองค์ประกอบด้านนิสัย ความรู้ให้ใกล้เคียงกัน ไม่สูงหรือต่ำกว่ากันมาก เพราะอาจจะเข้ากันไม่ได้ ส่วนอายุของผู้หญิงควรจะน้อยกว่าผู้ชายเพราะเวลามีลูกจะได้ไม่มีปัญหา จริง ๆ แล้วมองว่าหน้าที่ที่เหมาะสมกับผู้หญิงมากที่สุด คือ การเลี้ยงลูก เพราะไม่มีใครแทนแม่ได้ ต่อให้รวยแค่ไหนลูกก็ต้องการแม่ ส่วนเรื่องที่ยากจะให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้านหรือไม่ขึ้นอยู่กับตัวภรรยาเป็นสำคัญ เป็นสิทธิส่วนตัวว่าเขาอยากจะทำอะไร

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9

ข้อมูลส่วนตัว

ผู้ชายโสดอายุ 32 ปี เป็นลูกคนที่ 3 มีพี่สาว 2 คน น้องชาย 1 คน ผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปัจจุบันตกงาน

ภูมิหลังทางครอบครัว

ครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์คุณพ่อเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องในครอบครัว เป็นส่วนใหญ่ กล่าวได้ว่ามีภูมิหลังทางครอบครัวแบบพ่อเป็นใหญ่ คุณพ่อของผู้ให้สัมภาษณ์จบ การศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีอาชีพค้าขาย คุณแม่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอาชีพเป็นแม่บ้าน ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่างานทุกอย่างภายในบ้าน คือ การทำความสะอาดบ้าน การหุงหาอาหารทุกคนในบ้านจะช่วยกันทำ ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าผู้ชายก็ควรจะช่วยแบ่งเบา งานบ้านด้วย ควรทำทุกอย่างเท่าที่จะช่วยได้ แต่ผู้หญิงควรจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เหล่านี้เป็นหลัก เพราะว่าคุณผู้หญิงทำเก่งกว่า

ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง

ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าครอบครัวที่ประกอบด้วยผู้หญิงและผู้ชายนี้ ผู้ชายควรมี ตำแหน่งที่เป็นหัวหน้าครอบครัว เพราะว่าเป็นตำแหน่งที่เหมาะสมกับผู้ชายมากกว่า และจากการ ที่ปัจจุบันเศรษฐกิจไม่ดีผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าผู้ที่มาเป็นภรรยา ก็ควรจะต้องช่วยสามีในการ หาเลี้ยงครอบครัว คือ ผู้หญิงปัจจุบันควรจะทำงานนอกบ้านให้เก่ง แต่ก็ไม่ควรละเลยเรื่องงาน ในบ้าน ต้องเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดีด้วย ผู้หญิงต้องเก่งทั้ง 2 อย่าง จะได้ช่วยเหลือกันในครอบครัว แต่ถ้าฐานะทางครอบครัวดี มีเงินเหลือกินเหลือใช้ก็มองว่าผู้หญิงก็ไม่จำเป็นต้องออกไป ทำงานนอกบ้าน ควรอยู่บ้าน เพราะจะได้ดูแลบ้าน ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าการดูแลบ้านเป็น หน้าที่หลักของผู้หญิง และผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าถึงแม้ผู้หญิงในปัจจุบันจะสามารถออกไปทำงาน หารายได้ให้กับครอบครัวได้ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าถ้ามีภรรยาก็อยากให้ภรรยาของตนมีรายได้น้อยกว่าตน เพราะจะได้มีปัญหาน้อยและจะได้ไม่มาข่มกัน ผู้หญิงควรมีอายุน้อยกว่าผู้ชาย เพราะจะได้ดูแลดูพี่ชายนานๆ และก็จะปกครองได้ง่าย หน้าที่ที่เหมาะสมกับผู้หญิงก็คือควร ปรนนิบัติสามีให้ดี เลี้ยงลูกให้ดี ถ้ามีเงินมาก ๆ ก็ไม่อยากจะให้ภรรยาออกไปทำงานนอกบ้าน เพราะ จะไม่มีคนดูแลบ้านและไม่มีคนดูแล และทำให้ห่างเหินกับสามีด้วย ดังนั้นผู้หญิงก็ควรอยู่กับบ้าน ดีที่สุด แต่ต้องเป็นช่วงที่เศรษฐกิจดี ๆ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10

ข้อมูลส่วนตัว

ผู้ชายโสดอายุ 27 ปี เป็นลูกคนโต มีน้องชาย 1 คน ผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันทำงานอยู่ที่บริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 10,000 บาท

ภูมิหลังทางครอบครัว

ครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์คุณพ่อเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องในครอบครัว เป็นส่วนใหญ่ กล่าวได้ว่ามีภูมิหลังทางครอบครัวแบบพ่อเป็นใหญ่ คุณพ่อกับคุณแม่ของผู้ให้สัมภาษณ์จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีอาชีพทำสวนยางทั้งคู่ ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าคุณพ่อและคุณแม่จะเป็นคนที่ช่วยกันในทุก ๆ เรื่อง ทั้งเรื่องการทำงานทุกอย่างภายในบ้าน คือ การทำความสะอาดบ้าน การหุงหาอาหาร รวมถึงการเลี้ยงลูก ผู้ให้สัมภาษณ์จึงมองว่าจริง ๆ แล้วงานต่าง ๆ ในบ้านไม่ใช่เป็นการแบ่งแยกเพศกันทำได้ชัดเจน ผู้ชายก็สามารถช่วยแบ่งเบาภาระได้ การที่ผู้ชายผู้หญิงช่วยกันทำความสะอาดบ้าน ช่วยกันหุงหาอาหาร ช่วยกันเลี้ยงลูกก็จะช่วยทำให้ครอบครัวอบอุ่น เพราะผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าในปัจจุบันผู้หญิงก็ต้องออกมาช่วยผู้ชาย ทำมาหากินนอกบ้าน ดังนั้นผู้ชายก็ต้องช่วยเรื่องในบ้านแก่ผู้หญิงด้วย

ความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิง

ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าครอบครัวที่ประกอบด้วยผู้หญิงและผู้ชายนี้ ตำแหน่งหัวหน้าครอบครัวยังคงควรจะเป็นของผู้ชายแม้ว่าเรื่องต่าง ๆ ผู้ชายกับผู้หญิงจะมีสิทธิเท่าเทียมกัน เนื่องจากว่าผู้ชายมีอารมณ์มั่นคงมากกว่า ความคิดก็หลากหลายไม่มองโลกในแง่เดียว จึงเหมาะที่จะเป็นหัวหน้าในครอบครัว ซึ่งในการจะเลือกผู้หญิงมาเป็นภรรยา มาร่วมสร้างครอบครัวนั้นก็จะต้องเลือกผู้หญิงที่เก่งทั้งงานในบ้าน และงานนอกบ้าน เพราะจะได้ทำให้ชีวิตครอบครัวราบรื่น มั่นคง ซึ่งการที่ผู้หญิงในปัจจุบันนี้ต้องออกไปทำงานนอกบ้านก็มองว่าเป็นเพราะเรื่องการเงินของ ครอบครัวที่ต้องการเงินมาใช้ในครอบครัวให้เพียงพอ แต่จริง ๆ แล้วถ้ารวยแล้วก็อยากให้ผู้หญิงมีหน้าที่เป็นแม่บ้านแม่เรือนมากกว่า เพราะจะได้ดูแลบ้านให้เรียบร้อย และก็จะได้เลี้ยงลูกให้ดีเวลามีลูก

ยิ่งถ้าลูกเล็ก ๆ ยิ่งต้องให้ผู้หญิงเป็นคนดูแลลูกเป็นหลัก เพราะยังไงก็ยังคงคิดว่าผู้ชาย น่าจะเป็นหลักในการทำงาน ส่วนเรื่องเกี่ยวกับทางบ้านก็ควรให้เป็นหน้าที่ของผู้หญิงเป็นหลักอยู่นั่นเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้ชายที่มีสถานภาพโสด
เรื่อง
ความคาดหวังของผู้ชายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง หน้าข้อความที่ท่านต้องการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1.ปัจจุบันท่านอายุ

☐ 21-25 ปี (1)	☐ 26-30 ปี (2)	☐ 31-35 ปี (3)
☐ 36-40 ปี (4)	☐ 41-45 ปี (5)	☐ 46-50 ปี (6)
☐ 51-55 ปี (7)	☐ 56-60 ปี (8)	☐ 60 ปีขึ้นไป (9)

2.ท่านจบการศึกษาในระดับใด

☐ ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	(1)
☐ มัธยมศึกษาตอนปลายถึงประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	(2)
☐ ปริญญาตรี	(3)
☐ ปริญญาโท	(4)
☐ ปริญญาเอก	(5)

3.ปัจจุบันท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณเท่าไร

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท (2)	☐ 5,000-10,000 บาท (3)
☐ 10,001-15,000 บาท (4)	☐ 15,001-20,000 บาท (5)
☐ 20,001-25,000 บาท (6)	☐ 25,001-30,000 บาท (7)
☐ 30,001-35,000 บาท (8)	☐ 35,001-40,000 บาท (9)
☐ 40,001-45,000 บาท (10)	☐ 45,001-50,000 บาท (11)
☐ มากกว่า 50,000 บาท (12)	

4.ในสมัยที่ท่านอยู่กับบิดามารดา บิดาหรือมารดาของท่านที่เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเรื่องในครอบครัว และเรื่องของท่านมากที่สุด

☐ บิดา (1)	☐ มารดา (2)	☐ บิดาและมารดามีบทบาทเท่ากัน (3)

ส่วนที่ 2 กรณีสอดคล้องความคิดเห็นต่อข้อความต่อไปนี้

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น				
		เห็น ด้วยทุก ประการ	เห็นด้วย เป็นส่วน ใหญ่	เห็น ด้วย กลาง ๆ	ไม่เห็นด้วย เป็นส่วน ใหญ่	ไม่เห็น ด้วยโดย สิ้นเชิง
1.	สตรีสามารถเป็นผู้นำครอบครัวได้ดีเท่าบุรุษ					
2.	ในครอบครัวผู้ที่เป็นสามีควรมีสิทธิมีเสียงมากกว่าภรรยา					
3.	สตรีควรใช้นามสกุลเดิมของตัวเองเองภายหลังเมื่อแต่งงานแล้ว					
4.	ถ้าผู้ชายสามารถหาเงินเลี้ยงครอบครัวได้อย่างสบายแล้วก็ไม่จำเป็นที่ผู้หญิงจะต้องออกมาทำงานนอกบ้าน					
5.	ผู้หญิงควรมีสิทธิทุกอย่างเท่าเทียมกับเพศชาย					
6.	อำนาจในการตัดสินใจในเรื่องค่าใช้จ่ายของครอบครัวควรเป็นของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย					
7.	อำนาจในการตัดสินใจเรื่องลูกควรเป็นของผู้ชายมากกว่าผู้หญิง					
8.	อำนาจในการตัดสินใจเรื่องการใช้ของใช้ภายในบ้านควรเป็นของผู้ชายมากกว่าผู้หญิง					
9.	สตรีควรเป็นผู้รับผิดชอบในด้านการจัดหาอาหารในครอบครัว					

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น				
		เห็น ด้วยทุก ประการ	เห็นด้วย เป็นส่วน ใหญ่	เห็น ด้วย กลาง ๆ	ไม่เห็นด้วย เป็นส่วน ใหญ่	ไม่เห็น ด้วยโดย สิ้นเชิง
10.	งานบ้านควรเป็นหน้าที่ของ สตรี					
11.	หน้าที่เลี้ยงลูกควรเป็นของผู้ หญิง					
12.	ผู้ที่เป็นภรรยาควรมีหน้าที่ ปรนนิบัติสามีไม่ให้ขาดตกบก พร่อง					
13.	ผู้หญิงในปัจจุบันมีเวลาให้ ครอบครัวน้อยลง					
14.	ผู้ที่เป็นภรรยาในปัจจุบันมีการ ปรนนิบัติเอาใจใส่สามีน้อย					
15.	สตรีในปัจจุบันสามารถมีเวลา ให้กับลูกมากเพียงพอ					
16.	การที่ผู้หญิงต้องออกไปทำงาน นอกบ้าน ทำให้ลูกขาดความ อบอุ่นได้					
17.	ปัจจุบันการที่ผู้เป็นภรรยาต้อง ออกไปทำงานนอกบ้านมีส่วน ทำให้สามี-ภรรยาห่างเหินกัน มากขึ้น					
18.	ปัจจุบันการหย่าร้างที่เพิ่มขึ้นมี สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่ ภรรยาในปัจจุบันต้องออกไป ทำงานนอกบ้าน					
19.	สตรีในปัจจุบันควรเก่งแค่เรื่อง การทำงานนอกบ้านก็เพียงพอ					

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับของความเห็น				
		เห็นด้วย ทุก ประการ	เห็นด้วย เป็นส่วน ใหญ่	เห็นด้วย กลาง ๆ	ไม่เห็น ด้วยเป็น ส่วนใหญ่	ไม่เห็น ด้วยโดย สิ้นเชิง
20.	สตรีในปัจจุบันควรลดบทบาท นอกบ้านให้น้อยลง					
21.	สตรีในปัจจุบันควรรหาเวลาให้ กับครอบครัวเพิ่มขึ้น					
22.	สตรีในปัจจุบันควรรหาโอกาส เข้าร่วมงานสังคมให้มากขึ้น					
23.	สตรีที่ดีควรอยู่กับเหย้าเฝ้ากับ เรือน					

ส่วนที่ 3 กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านลงในช่องว่าง

สตรีในปัจจุบันควรมีบทบาทในเรื่องใดบ้าง

1.
2.
3.

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวปรารภนา ศิริศรัทธาธรรม เกิดวันอังคารที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2520 แขวง
ทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร จบประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 จากโรงเรียนดรุณาทยาน เข้า
ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนหอวัง จากนั้นสอบเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีพ.ศ. 2538 จบรัฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง)
พ.ศ. 2542 ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรสังคมวิทยา
มหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อพ.ศ. 2542

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย